

Srečno
2010

Primorski dnevnik

ČETRTEK, 31. DECEMBRA 2009

št. 308 (19.677) leto LXV.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 26. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerkljimi, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobodjenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 772418

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 533382, fax 0481 532958

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI

Spedizione in abbonamento postale 45% Art. 2, comma 20/b, legge 662/96 - Trieste

1,00 €

CENA V SLOVENIJI 1,00 €

Samo star, preizkušen recept

DUŠAN UDOVIČ

Za leto, ki se mu danes piše zadnji dan, res ne moremo misliti, da bo ostalo v dobrem spominu. Gotovo ne za veliko večino ljudi, pri nas in po svetu. Gospodarska kriza se je kot posledica svetovnega finančnega zloma dotaknila domala slehernega človeka, enega manj, drugega bolj, tretjega z dramatičnimi posledicami. Ravno teh zadnjih je, žal, veliko, preveč, da bi človek lahko ostal ravnodušen. Govor je seveda o navadnih smrtnikih, kajti elite, ki so odgovorne za to katastrofo, so jo, razen par grešnih kozlov, odnesle počeni ali celo brez praske. Še več, za nekatere je bila kriza in nesreča drugih celo dobra priložnost, kot se je v zgodovini navsezadnje vedno dogajalo.

To, kar najbolj bega, je vprašanje, ali je kriza segla dovolj globoko za prepotrebne spremembe v mišljenju in pogledih na svet, ali bo res porajala napovedani etično-moralni zasuk, ki bi obrzdal družbo brezobzirnega pohlepa in spodbudil drugačne, človeku in današnjemu svetu potrebne vrednote skladnejše rasti in družbene solidarnosti.

Analize dogajanja in napovedi žal ne gredo v to smer. Mnogi se ocene, da je bila lekcija daleč nezadostna, finančni trgi se po ciklopskih reševalnih intervencijah iz državnih blagajn vračajo na stare spekulativne tirnice, bankirji in menedžerji, ki so odločilno prispevali k finančnem zlomu spet dobivajo nezasluzne premije in nagrade. Ostaja razdejanje v realnem gospodarstvu, ki bo za okrevanje rabilo veliko več časa, tako da je pričakovati še zelo hude probleme. (Nadaljevanje na 2. strani)

LJUBLJANA - Sklep Urada za Slovence v zamejstvu

Finančna pomoč SSG in jaslim v tržaškem Dijaškem domu

Podpora naporom krovnih organizacij SKGZ in SSO

LJUBLJANA - Urad za Slovence v zamejstvu in po svetu je namenil finančni prispevek 257 tisoč evrov Slovenskemu stalnemu gledališču. Sprva je kazalo, da bo prispevek znašal 130 tisoč evrov. Urad, ki ga vodi minister Boštjan Zekš, je tudi namenil 50 tisoč evrov pomoči otroškim jaslim (arhivski posnetek Kro-

ma), ki delujejo v sklopu tržaškega dijaškega doma Srečko Kosovel.

Urad je ob izteku leta potrdil vsestransko podporo Svetu slovenskih organizacij in Slovenski-kulturno gospodarski zvezi.

Na 2. strani

NAŠI INTERVJUJI

Tamara
Blažina
Na 4. strani

Roberto
Dipiazza
Na 7. strani

Ettore
Romoli
Na 13. strani

Ban in Bebler
o SSG v 2010

Na 6. strani

»Porodnišnica v Gorici
varna in kvalitetna«

Na 12. strani

Tina Maze vse više

Na 30. strani

OBVESTILO BRALCEM

Zaradi praznikov Primorski dnevnik jutri ne bo izšel. Naslednja številka PD bo izšla v soboto, 2. januarja 2010.

PROJECT COMPUTERS
RAČUNALNIKI IN RAČUNALNIŠKA OPREMA

VESELO, SREČNO in USPEŠNO 2010

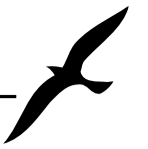
OPTOSTUDIO
Katja Slobec
optika optometrija kontaktne leče

BORDON IMPIANTI ELETTRICI
BORDON ELEKTRICNE INŠTALACIJE

FOTOVOLTAICNI in TERMICNI sistemi

**Srečno
toplo
novo
leto!**

IDROSYSTEM
SKERK PAOLO

SLOVENIJA - Sklep Urada za Slovence v zamejstvu in po svetu

Iz Ljubljane več denarja za SSG in izredni prispevek za tržaške jasli

Velika pozornost tudi projektu Jezik-Lingua - Napoved še tesnejšega sodelovanja s SKGZ in SSO

LJUBLJANA - Urad vlade za Slovence v zamejstvu in po svetu je izrazil zaskrbljenost nad situacijo slovenske manjšine v Italiji. Pri tem je izrazil podporo dejavnosti slovenske narodne skupnosti v tej državi in se pridružil opozorilu slovenskih krovnih organizacij o neizpolnjevanju zakonskih določil in krčenju finančnih sredstev. Slabši finančni položaj slovenske narodne skupnosti prispeva k pospešenemu zapiranju vitalnih slovenskih institucij, tudi na kulturnem področju, so opozorili na uradu in kot primer navedli Slovensko stalno gledališče. Urad, ki ga vodi minister Boštjan Žekš, je zato aktivno pristopil k reševanju situacije SSG in iz razpoložljivih sredstev namenil 257.000 evrov. Sprva je ta prispevek znašal 130 tisoč evrov.

Urad je posebno pozornost posvetil tudi slovenskim otroškim jaslim, ki kot zasebne jasli delujejo v okviru dijaškega doma Srečko Kosovel v Trstu in ki od Občine Trst ne prejema nobene finančne pomoči. Urad je letos jaslim, ki bistveno prispevajo k ohranjanju slovenske kulture, jezika in identitete že v predšolski vzgoji, poleg rednega vsakoletnega osnovnega financiranja dijaškega doma namenil 50.000 evrov dodatne finančne pomoči.

Urad je izrazil tudi podporo gospodarskemu čezmejnemu sodelovanju med Slovenijo in Italijo, saj so dobra gospodarska razvitost in navezani dobri med sosedski stiki po njihovem pogoj za blagostanje vseh prebivalcev obmejnega območja. Na uradu tudi v novem letu načrtujejo številne dejavnosti, ki bodo spodbudile vključevanje obmejnih občin v projekte, med katerimi je trenutno prednostni evropski projekt «Jezik-Lingua».

Urad je tudi v prihodnje napovedal tesno sodelovanje s krovnicima organizacijama slovenske manjšine v Italiji, Slovensko kulturno-gospodarsko zvezo in Svetom slovenskih organizacij, in tudi drugimi akterji znotraj slovenske skupnosti v Italiji ter pristojnimi slovenskimi institucijami. »Le na tak način in v dialogu z italijansko stranjo je po njihovem moč učinkovito delovati in najti ustrezne rešitve za ohranitev slovenskih institucij v Italiji. Urad je namreč zaskrbljen, da bi utegnulo krčenje finančnih sredstev za slovensko manjšino s strani Italije ogroziti vitalne interese slovenske narodne skupnosti«, piše v sporočilu za javnost.

Minister Boštjan Žekš in prizor s predstave Slovenskega stalnega gledališča

Spletni Primorski dnevnik bo tudi v letu 2010 prehitel novice (in včasih tudi dogajanja)

SLOVENIJA - Premier Pahor o Erjavcu »Zaradi moje odločitve morda ne bo več politične večine«

LJUBLJANA - Slovenski premier Borut Pahor je po včerajšnji seji vlade ponovil, da se bo glede posledic obtožnega predloga ministru Karlu Erjavcu odločil v skladu s svojo presojo, kaj je prav in kaj narobe, ne glede na posledice za koalicijsko ali vlado. »Morda zaradi moje odločitve ne bo več politične večine, ki bi jo ta vlada imela,« je dodal Pahor.

Kot je pojasnil po seji vlade, so njegove ambicije kot predsednika vlade v prihodnjem letu, ki bo prelomno, tako velike, »da ali imam stabilno vlado, ki dela s polno paro in rešuje pomembne načrte, ali pa je bolje, da gremo domov.« To, da se ukvarjam s politično matematiko, kako politično preživim, to ni nič,« je nadaljeval premier in prihodnje leto ocenil kot prelomno, boljše od letošnjega in tudi leto za zmagovalno miselnost in za zmagovalce.

Zato bo po premierovih besedah potrebno v letu 2010 pokazati najboljše, kar je v narodnem značaju - zmagovalno miselnost, trdnost in samozavest, ter se vključiti v tekmo, ki se začne. Ob tem je izpostavil, da je predvsem pomembno, da zmagamo kot

skupnost in da ne pustimo, da dve tretjini ljudi živi z istimi dohodki kot prej pod pragom revščine ali malo nad njim. Sicer pa je Pahor ob prihajajočem novem letu vsem ljudem zaželel »tisto, kar želim sebi: da bi bil spet srečen«.

Predsednik DeSUS in nekdanji obrambni minister Karl Erjavec pa je povedal, da obtožnega predloga še ni prejel, še vedno pa je prepričan, da mu ne bodo mogli dokazati nevestnega dela. V naslednjih dneh bo pisal varuhinji človekovih pravic Zdenki Čebašek-Travnik, saj se mu zdi neprimerno, da je javnost seznanjena z vsebino obtožnega predloga, on sam pa ne ve, česa je obdolžen, kar ni v skladu z načeli pravne države.

Erjavec bo tudi predlagal tožilski nadzor, s katerim bi ugotovili, kdo je odgovoren, da je zadeva prišla v javnost. Dokler velja domneva nedolžnosti, ki jo namerava dokazati na sodišču, pa minister za okolje ne razmišlja o odstopu. Na vprašanje, ali obstaja možnost, da odide kot minister, če bo podan predlog za njegovo razrešitev, pa je odgovoril, da do tega predloga ne bo prišlo. (STA)

Odnosi s Slovenijo med prioriteta Josipovića in Bandića

ZAGREB - Kandidata v drugem krogu hrvaških predsedniških volitev Ivo Josipović in Milan Bandić sta za hrvaški časnik Jutarnji list odgovarjala na vprašanja, kaj nameravata storiti po morebitnem prevzemu predsedniškega mandata. Odnosi s Slovenijo so med prioriteta tako za Josipovića kot Bandića.

Sporazum s Slovenijo ni dober, zaradi tega pa sem v saboru tudi glasoval proti, je dejal Josipović, ki je poslanec SDP. Kot je pojasnil, se je Hrvaška s sporazumom približala nevarnosti, da bi mimo mednarodnega prava, pravičnosti in evropskih načel izgubila del svojega morja. Dodal pa je, da bo spoštoval odločitev sabora in da bo poskrbel, da bo izbira arbitrov za arbitražno sodišče, kakor ga predvideva arbitražni sporazum, kakovostna, z najboljšimi strokovnjaki za vprašanja morja in meja.

Njegov nekdanji strankarski kolega in dolgoletni zagrebški župan Bandić je dejal, da arbitražni sporazum med Slovenijo in Hrvaško načeloma podpira in da so pogovori in pogajanja edini sprejemljivi način za reševanje vprašanja o meji in da je arbitražni sporazum načeloma na tej poti. »Končna rešitev meje pa ne sme biti v škodo teritorialne celovitosti Hrvaške,« je sklenil Bandić. (STA)

V požaru v zobni ambulanti za več kot 100.000 evrov škode

LJUBLJANA - Škoda, ki jo je v torek zgodaj zjutraj povzročil požar v zasebni zobni ordinaciji v Ul. Ceneša Štuparja v Ljubljani, znaša po nestrokovni oceni več kot 100.000 evrov. Vzrok požara še ugotavljajo, so večer povedali na Policijski upravi Ljubljana.

Zagorelo je v torek nekaj po eni uri ponoči. Prostor zobne ordinacije v objektu, kjer je več poslovnih prostorov, je uničen, so sporočili s Centra za obveščanje RS.

Samo star, preizkušen recept ...

Da je mednarodna skupnost v splošni dezorientaciji in sredi težko rešljivega navzkrižja različnih interesov, je ravno ob koncu leta nazorno pokazal polom v Kopenhavnu. Namesto novega upanja je okrepljen strah in zaskrbljenost, da človeku in njegovim vodilnim elitam v svetu uhaja iz rok usoda samega planeta, od katerega se zahteva več, kot lahko prenesejo naravni zakoni. V tej nevarni igri danes ni nikogar, ki bi imel dovolj vpliva za realne spremembe, za obvezujoče mednarodne dogovore, ki bi res bili vredni tega imena. Veliko pričakovanje je ustvaril Obama, morda preveliko. Leto dni njegove vlade na čelu ZDA je nedvomno prineslo obetajoče premike, ki pa jih je kriza neizbežno zavrla in deloma razvrednotila. Še bo treba počakati, da se bo videlo, ali bo v teku svojega mandata sposoben izpeljati jedro svojega programa, ki je za svet in Ameriko nedvomno inovativen. Ključno vprašanje je, ali bo za to imel dovolj podpore.

Leto pa odhaja od nas nespodbudno tudi na krajevni ravni. Najprej meseci krize in negotovosti za slovenske ustanove, ki se jim tudi v prihodnje ne piše dobro. Državni in deželni proračun ostajata v tem smislu surovo okleščena, v novo leto gremo obešeni na verbalne obljube in zagotovila ministra in odbornika. Oba dobro vesta, da obljub ni mogoče vpisovati v bilance ali vključevati v prošnje za premostitvene bančne predujme. Če denarja ne bo, bo manjšina klecnila, tako kot se doslej še ni zgodilo. In to ne zaradi finančne krize in potrebe po varčevanju, pač pa zaradi politične izbire države.

Finančna kriza slovenskih ustanov pa je postavila v ospredje tudi drugo plat medalje, ki zadeva odnose znotraj naše skupnosti. Tu se je manjšina v minulem letu slabo izkazala. O kakšnem kriznem štabu, ki je bil kot nujna potreba napovedan pred letom in več, ni ne duha ne sluha, o kakšni otipljivi enotnosti manjšine še manj, da o večkrat naglašanih novostih in »prioritetah« ne govorimo. Manj-

šina je tudi v sedanjih krizi, morda zaradi nje še celo bolj, obupno nepregibna in konservativna, delitev javnih finančnih sredstev rojeva žolčne polemike, namesto uveljavljanja objektivnih kriterijev v odgovor na realne potrebe. Nekdo je te dni sarkastično pripomnil, da je tako vseeno bolje, kot med Slovenci na Koroskem, kjer so pripadniki različnih krovnic organizacij prišli v položaj, da se niti ne pozdravljajo med seboj. Hvala lepa za tako primerjavo, ne more nam biti v nikakršno tolažbo, kvečjemu je lahko v opozorilo, do česa lahko pride, ko drug govori mimo drugega. In ne čudimo se, če se mladi odvrtačo od takšnega početja, kot je bilo razbrati s skeptičnih obrazov mladih Klopov na nedavnem srečanju v tržaškem Narodnem domu. Preseči to nespodbudno stanje je morda najpomembnejša naloga naše skupnosti v letu, ki je pred nami.

Kaj reči nazadnje o polemiki v zvezi s priznanjem tržaške občine Borisu Pahorju, s katero se zaključuje to nesrečno leto. Ena sama beseda, toda ključnega pomena, je nudila upravi priliko, da naredi dostojanstveno dejanje in zadosti zgodovinski resnici, pa tega ni zmogla. Raje se je blamirala v odnosu do častitljivega someščana, kakršne komaj premore in čigar umetniško in moralno veličino danes - ob Evropi - priznavajo po vsej državi. Še ena potrditev, da Trst ne more nikamor drugam kot v klavrn zaton na obrobje zgodovine in zemljepisa, vsaj dokler ga bo vodila takšna uprava. Nič bolje se po podobni logiki ne piše oddaljeni Reziji, kjer si je omejena krajevna oblast po videmskem navdihu omislila svojevrstno novoletno darilo s potvarjanjem slovensko zvonečih krajevskih napisov.

Spričo povedanega smo lahko zadovoljni, da je letošnje leto za nami. Tudi prihajajoče ne bo lahko, ne delajmo si iluzij, razmere nam pač niso naklonjene. Lahko pa smo prepričani, da nam bo v marsičem boljše, če bomo kot posamezniki in skupnost znali gledati dlje in bomo v ta cilj usmerili svojo energijo. Nobena posebna umetnost, samo star, preizkušen recept. Kot vedno, je veliko odvisno tudi od nas samih. Srečno!

Dušan Udovič

Slovensko deželno gospodarsko združenje

www.servis.it

servis.koper@email.si

Vse najboljše in obilo uspehov v letu 2010

vsem našim članom, strankam, partnerjem, prijateljem in bralcem.

SREČNO IN VESELO 2010

Cufar *mesnica*
Srečno novo leto!
Tel. 040 226786
ul. Igo Gruden 35, Bazovica

Terčon
ŽELEZNINA
VRTNARSTVO
SESLJAN, Tel. 040 299220

BAR SPORTIVO
di Laura e Sergio

Vedno sveži sendviči, tramezini in ...
Na razpolago velika dvorana!
Ul. dell'Istria 8/E - Sveti Jakob, TRST

Gradbeno podjetje in izkopi
BIZJAK
BORIS

Nabrežina Kamnolomi 63/A
Tel. 040.200103 - Fax. 040.2024145 - Mob. 335.6939992

PRODAJALNA ČASOPISOV
**ZACCARIA
TANIA**
vošči vsem
vesele praznike
in srečno 2010!
Križ, 34

DRUŠTVENA GOSTILNA NA PROSEKU

vošči svojim
članom in strankam
srečno novo leto!

ZGONIK 3/A Tel. 040.229123
domača kuhinja - pizza iz krušne peči

GOSTILNA GUSTIN

VITAL
Servisi za podjetja
in privatnike za tržaško
in goriško pokrajino
PESEK 42
34012 Občina Dolina
Tel. 040 226868 - Fax 040 226791
e-mail: vitalcoop@tin.it
www.vitalcoop.net

ŠUSHMEL
REGISTRATORI DI CASSA
Ul. S. Francesco 11 - TRST
Tel. 040.370802
Specializirani za sledeče znamke:
**SUPREMA - SAREMA -
SWEDA - OLIVETTI**

VODOPIVEC
SVETUJEMO VAM *Srečno novo leto!*
S PROFESIONALNOSTJO

Zgonik 50/a (pri županstvu) - 34010 Zgonik - tel. 040.229122

Društvena gostilna v Gabrovcu
Savina & Anna
Gabrovec, 24
Tel. 040 229168
Tipične kraške jedi
Vrt - Velika dvorana - Parkirni prostor
Zaprto ob torkih in sredah

Svojim strankam se zahvaljujemo za zaupanje,
vsem pa voščimo vesele praznike in uspehov polno leto 2010

termoidraulica IDEALE
geom. Giancarlo FORAUS
OBRтна CONA DOLINA 547/1 (TS)
info@termoideale.it
www.termoideale.it

Alternativne energije • Ogrevanje • Sončni sistemi in toplotne črpalke

800 913 420

VISOKA TEHNOLOGIJA ZA DOLGOROČNI PRIHRANEK

AKTUALNO - Pogovor s slovensko senatorko Demokratske stranke Tamaro Blažina

»Če bomo skrbeli le za lastne vrtičke, bomo ostali folklorna zanimivost«

»Tudi pri nas je postal nacionalni konjiček streljati na politiko in na stranke - Mladim je treba bolj zaupati«

Senatorica Tamara Blažina (Demokraska stranka) je na političnih volitvah leta 2008 v italijanskem parlamentu nasledila Miloša Budina. Od leta 2003 do leta 2008 je bila deželna svetnica, še prej pa odbornica in županja Občine Zgonik. V senatu je Blažina članica komisije za delo in socialno skrbstvo, obenem tudi zastopa Italijo v parlamentarni skupščini Srednjeevropske pobude. Veliko pozornost namenja slovenski manjšini, njeni šoli in njenim kulturnim organizacijam. Med nedavno obravnavo finančnega zakona je skupaj s kolegom iz FJK Carlom Pegorerjem in Flaviom Pertoldijem zahtevala ohranitev državnih prispevkov za Slovence.

Berlusconijeva vlada je vse njene proračunske predloge zavrnila, kot je tudi zavrnila predlog za ohranitev enakih državnih prispevkov za italijansko manjšino v Sloveniji in Hrvaški. Vlada je v t.i. velikem amandmaju v finančnem zakonu 2010 ohranila le enake finančne podpore združenjem in organizacijam istrskih beguncev.

Z državnimi prispevki slovenski manjšini se dejansko ponavlja lanski scenarij. Prej vlada močno krči prispevke, nato brez vsakršnih konkretnih zagotovil na pol objubi, da bo Slovincem denar »vrnila«. Kako je vsa ta stvar izpadla v senatu?

Zadeva je dejansko taka, kot ste o njej poročali v dnevniku in v marsičem spominja na lansko sprejemanje finančnega zakona. Upati je le, da bo dokončni rezultat isti in bo vlada vključila proračunsko postavko za Slovence v bodoči večnamenski dekret (t.i. zakon »milleproroghe«).

Imate o tem mogoče kakšno obljubo ali obvezo s strani vlade?

Vladni podtajnik Giuseppe Vegas, ki je sledil celotnemu postopku finančnega zakona, je napovedal, da bo vlada uporabila omenjeni dekret, kot tudi naslednji protikrizni ukrep, za postavke, ki niso bile vključene v proračun. Iz te zgodbe se da izluščiti dve ugotovitvi.

In sicer?

V Rimu v tem času ni nikarkršnega posluha za manjšine in torej tudi ne za slovensko manjšino. Bodisi zaradi nepoznavanja problematike, bodisi zaradi kopice velikih problemov, s katerimi se ta čas ubada Italija.

In druga ugotovitev?

Druga ugotovitev narekuje, da bi morali poiskati neko novo, trajnejšo in bolj gotovo obliko financiranja. To vsakoletno prosjačenje nas namreč postavlja v nelagodje in podrejen položaj. S tem v zvezi zavračam negativno oceno zaščitnega zakona za slovensko manjšino, ki jo je pred kratkim izrekel Drago Štoka v Novem Glasu.

V manjšini se je razvnela debata o zadnji seji posvetovalne komisije FJK za Slovence. O tem in zlasti o kriterijih delitve prispevkov smo slišali zelo različna stališča. Kakšno je vaše mnenje?

Ne bom se spuščala v oceno seje posvetovalne komisije in polemik, ki so sledile. Lahko le rečem, da je v naši manjšini premalo strpnosti in da ne premoremo kulture omikane dialoga, konstruktivne kritike, odprte in lojalne razprave. Vse to nas prav gotovo šibi.

Kaj pa posvetovalna komisija sama na sebi?

Glede komisije z zadovoljstvom ugotavljam, da smo primerno ravnali, ko smo z deželnim zakonom za Slovence leta 2007 spremenili sestavo komisije. S tem je bila dana možnost krešanja mnenj različnih subjektov in to ni narobe. Pametneje bi bilo seveda, če bi se o naših stališčih dogovorili prej.

Kako ocenjujete deželni finančni zakon v odnosu do Slovencev?

Ne morem mimo dejstva, da je ta deželna vlada izničila finančno postavko, ki jo ta isti zakon predvideva. Nobena kriza ne more tega opravičiti, saj gre za neznatna sredstva v primerjavi z deželnim proračunom, ki pa imajo velik simbolni pomen. Dežela FJK kot dežela s posebnim statutom, tudi zaradi prisotnosti manjšine, prejema zaradi svojega statusa višje državne dotacije in bi morala zato v večji meri poskrbeti za manjšino.

In že smo pri organiziranosti manjšine. Dosti se piše in debatira o spremembah, reformah in načrtih za prihodnost, konkretnih korakov in odločitev pa ni videti na obzorju. Kje in zakaj se po vašem zatika?

Tudi sama sem že večkrat poudarila, da potrebujemo reorganizacijo, nove kri-

terije delitve sredstev, lestvico prioritet, na grajevanje kakovosti in učinkovitosti itd. Dolej je bilo verjetno preveč proglašev in premalo konkretnih dejanj.

Kaj narediti torej?

Sedaj je skrajni čas, da sedemo za skupno mizo - politika in civilna družba - ter izdelamo načrt. Slednji mora sloneti na strokovni analizi, na razvojni viziji manjšine in na izdelani strategiji za ovrednotenje njene vloge v tem večjezičnem okolju. Tega se je treba lotiti brez predsodkov, s kritičnim pristopom, z veliko mero odgovornosti in zrelosti, predvsem pa z zavestjo, da se ob naglih družbenih spremembah manjšina ne sme zadovoljiti z ohranjanjem položaja "status quo".

Vaša ugotovitev ni ravno spodbudna...

Če bo vsak skrbel izključno za lasten vrtiček brez zasledovanja skupnega cilja, bomo ostali le folklorna zanimivost. In nena zadnje moramo omogočiti, da se sprostitjo vse notranje energije manjšine, da se izkoristijo vsi človeški resursi, predvsem mladi. Pri vsem tem bi bilo gotovo koristno na novo prebrati marsikatero razmišljanje pokojnega Darka Bratina.

Pogosto je v slovenski manjšini (zlasti iz vrst civilne družbe) slišati očitke, da politika (očitno stranke) niso dovolj dovezetne, ko gre za vsakdanje napore za reševanje življenjskih težav manjšine. Kako odgovarjate na takšne očitke?

Če se omejimo na očitke, ne pridemo nikamor, saj je najlažje iskati vedno krivca pri drugem. Vemo tudi, da je postal nekaj nacionalni konjiček streljati na politiko (in stranke), pa čeprav je to včasih tudi upravičeno, ker politika ni vedno sposobna dati primernih odgovorov na nekatera odprta družbena vprašanja. To pa velja marsikdaj tudi za civilno družbo. Podobno se dogaja tudi pri nas.

Kaj imate v mislih?

V naši manjšini večkrat politika in civilna družba hodita vsak po svoji poti in ni med njima dovolj dialoga. Prepričana pa sem, da je politika vedno - predvsem preko svojih izvoljenih predstavnikov - storila, kar je bilo v njeni moči v korist manjšine. Ob tem pa je nujno upoštevati trenutne politične razmere, ki nam niso ravno naklonjene. Če pomislim na Illyjevo deželno upravo ali na zadnjo Prodijevo vlado, lahko vsekakor trdim, da je zgornji očitke neupravičen.

Se čutite kdaj osamljeno pri vašem delu v italijanskem parlamentu?

Priznati moram, da v Rimu nimam veliko zaslob. V senatni skupini Demokratske stranke mi sicer v celoti zaupajo vso problematiko manjšine, a tudi širša vprašanja, ki zadevajo ta naš prostor. Pozna se vsekakor, da je sedanji politični razred veliko manj seznanjen z zgodovinskimi dogodki teh krajev, s problematiko naše manjšine in nasploh z manjšinsko problematiko. Poznajo jo bolje le tisti, ki so v politiki že veliko let, teh pa ni dosti. Ta vrzel je še veliko bolj opazna v vrstah vladne večine.

Kako v Rimu gledajo na nas?

Iz rimskega zornega kota so dejansko naši problemi videti malenkostni v primerjavi z nekaterimi velikimi temami, kot so brezposelnost in priseljenci.

Kaj pa vaši odnosi s krovnimi organizacijama SKGZ in SSO?

Pri svojem delu lahko računam na sodelovanje obeh krovnih organizacij ter

Slovenska senatorica Demokratske stranke Tamara Blažina

KROMA

drugih manjšinskih subjektov. Želela bi si, da bi teh bilo še več. Iz vsega tega izhaja, da smo v teh zadnjih letih posvetili premalo pozornosti zunanjam dejavnikom.

Kaj imate v mislih?

Preveč smo se ukvarjali sami s seboj v nekem zaprtem začaranem krogu. Okrepiti moramo našo vlogo v deželi, v čezmejnem povezovanju, v integracijski politiki. Zadovoljna pa sem lahko s podporo slovenske vlade in drugih institucij.

Demokraska stranka ima novega državnega tajnika, v FJK pa novo tajnico. Ste zadovoljni s temi spremembami?

Spremembe so vedno dobrodošle. Smatram, da je Demokraska stranka po odstopu Walterja Veltronija potrebovala resen kongres s soočenjem med različnimi pogledi na aktualne probleme, na politično usmeritev in na identiteto stranke. Večina v stranki je podprla vsedravnega tajnika Pierluigija Bersanija in ga tako legitimirala, da vodi stranko po začrtanih smernicah.

Nekateri politični vozli v Demokraski stranki in levi sredini pa ostajajo...

Vsi problemi še niso rešeni, ostaja marsikatera nedorečenost, kot npr. način izpostavljanja notranje pluralnosti v stranki. Poglavitno pa ostaja vprašanje širjenja konsenza na podlagi resnega alternativnega vladnega predloga.

Omenili ste Bersanija, kaj pa nova deželna tajnica Debora Serracchiani?

Na deželnem nivoju predstavlja Serracchianjeva pravo novost. Čaka jo nelahko delo tkanja stikov za pripravo širokih političnih zavezništva. Postopek utrjevanja stranke se dejansko nadaljuje na vseh nivojih, saj je bila zamisel Demokratske stranke kot moderne reformistične stranke zelo ambiciozna in vsak dan je potreba po njej markantnejša.

Ste zadovoljni delom slovenske komponente in s politično težo, ki jo ima (ali pa ne) v Demokraski stranki in v slovenski manjšini?

Slovinci smo bili množično prisotni pri nastajanju Demokratske stranke in tudi pri nedavnem kongresnem postopku, vključno z zadnjim primarnimi volitvami, kar dokazuje tradicionalno navezanost in zaupanje tukajšnjih Slovencev v stranko. V tem prehodnem obdobju je slovenska koordinacija aktivno sodelovala v raznih organih stranke, pripravila je specifičen kongresni dokument, ki utrjuje njeno vlogo znotraj stranke in v manjšini sami.

Kakšne naloge čakajo Slovence v Demokraski stranki?

Sedaj nas čakajo nekatere pomembne naloge. Prizadevati si moramo za od-

ružili, so porok, da bo vloga slovenske koordinacije še izrazitejša.

Kako ocenjujete odnose med Demokrasko stranko in Slovensko skupnostjo?

Rekla bi, da gre za normalne odnose med dvema strankama, ki spadata v isto koalicijo in torej jih lahko ocenjujem kot pozitivne. Seveda ostajajo različna gledanja do posameznih vprašanj, tudi v zvezi z reševanjem manjšinske problematike, kar pravzaprav ni nič čudnega, saj gre za dve ločeni stranki, ki dobro sodelujeta, kjer so za to pogoji.

Včasih pa prihaja vseeno do napetosti...

Tu pa tam pride do kakega kratkega stika, kar pa spada v vsakdanjo dialektiko strankarskega soočanja. Čudijo pa me zadnja stališča deželnega tajnika SSK Damijana Terpina, ko pravi, da bi morala SSK biti enako odmaknjena od obeh polov.

Zakaj vas čudijo ta Terpinova stališča?

Mislím, da ne moremo mimo ugotovitev, da je desna sredina nenaklonjena naši manjšini. Zadovoljna sem, da je med Demokrasko stranko in Slovensko skupnostjo prišlo do potrebnega razčiščenja glede dvojnega članstva. Prav gotovo bo potrebno čimprej vzeti v pretres volilni dogovor za zadnje deželne volitve in ga eventualno nadgraditi.

Kaj si želite, da bi se z našo skupnostjo zgodilo v letu 2010?

Vsem članom naše skupnosti želim v letu 2010 veliko sreče in osebnega zadoščenja. Naši skupnosti želim, da bi bila sposobna prebroditi ta težak trenutek in resno načrtovati lastno prihodnost, da bi postala vidnejša in pomembnejša v tem prostoru. Želim, da bi v večji meri zaupali mladim, saj si brez njihovega doprinosa težko predstavljam prihodnost. Želim si, da bi nam uspelo uresničiti še nekatere aspekte zaščitnega zakona. In končno si želim, da bi vsi skupaj delali za prijaznejše in spoštljivejše odnose z večinskim narodom, kar naj bi prispevalo k utrjevanju procesa integracije, čezmejnega sodelovanja in splošne rasti tukajšnjega teritorija.

Sandor Tence

SKGZ IN SSO - Dan slovenske kulture Letos prvič podelitev priznanj posameznikom in skupinam za izredne kulturno-umetniške dosežke

Osrednja proslava Dneva slovenske kulture, ki jo že vrsto let skupno prirejajo organizacije Slovencev v Italiji, bo 6. februarja 2010 ob 20. uri v občinskem gledališču v Trzicu. Pokrovitelja sta krovni organizaciji SSO in SKGZ, izvajalec pa bo gledališka šola StudioArt. Novost letošnje proslave bo izročitev priznanj posameznikom in skupinam za pomembne kulturno-umetniške dosežke.

Pravilnik o izboru predlogov za priznanja ob osrednji proslavi Dneva slovenske kulture

1. člen

Priznanja lahko prejmejo ustvarjalci, poustvarjalci in drugi kulturni ali družbeni delavci, ki so z vrhunskimi umetniškimi dosežki ali s svojim življenjskim delom trajno obogatili kulturno zakladnico ali so s svojim delom na drugih področjih prispevali k uveljavitvi slovenske identitete, kulture in jezika. Priznanja lahko dobijo tudi društva, ustanove ali skupine ustvarjalcev in poustvarjalcev, kadar gre za tako celovito delo, da ni mogoče prepoznati oziroma ločiti posameznikovega prispevka.

2. člen

Vsako leto SKGZ in SSO podelita eno ali več priznanj.

3. člen

SKGZ in SSO zbirata predloge za priznanja do 20. januarja 2010. Predlogi morajo prispeti na deželni sedež ene izmed krovnih organizacij (SKGZ, ul. San Francesco 20, 34133 Trst - SSO, ul. Donizetti 3, 34133 Trst). Kandidature lahko predlagajo posamezniki, društva in organizacije.

4. člen

SKGZ in SSO imenujeta šestčlansko komisijo, ki med prejetimi predlogi izbere nagrajence.

5. člen

Uradni predlog mora vsebovati:

- življenjepis kandidata, podrobne podatke o delu oziroma opusu, predlaganem za priznanje, z navedbo objave, razstave ali izvede;
- tehtno utemeljitev predloga z ustreznimi dokumentacijo (knjiga, katalog, videoposnetek).

6. člen

Podelitev priznanj poteka na osrednji proslavi ob Dnevu slovenske kulture.

7. člen

Sklepi komisije odobreni s strani obeh krovnih organizacij so dokončni in nanje ni mogoča pritožba.

GLOSA

Tržaška paradoksa

JOŽE PIRJEVEC

Med leti 1938-1940 je Bertold Brecht napisal eno svojih najbolj inovativnih odrskih del: »Dobri človek iz Sečuana«. V njem trije bogovi bogatega kitajskega panteona pridejo na zemljo in iščejo pravičnega človeka, ker hočejo dokazati, da je tudi na zemlji mogoče biti »dober«. Na to Brechtovo parabelo sem se spomnil, ko sem bral intervju, ki ga je s tržaškim županom, objavil pred kratkim Primorski dnevnik. Kajti, če bi omenjeni bogovi prišli Trst, bi gotovo v njem individualni »dobra človeka«. Taka je vsaj podoba, ki jo je Dipiazza ustvaril o sebi in kakršno skrbno goji: njegova razlaga, zakaj Borisu Pahorju ne more podeliti častnega meščanstva, se namreč kar cedi od dobrote. On Pahorja spoštuje, ga ima v simpatiji in bi mu priznanje rad podelil.

A kaj, ko si trmasti pisatelj želi napisati motivacijo za podelitev odličja sam, in zahteva, da občina vanjo vključi kot bistveno potezo njegove biografije tudi fašizem, katerega preganjanje je okusil. Tega pa si tržaška občina ne more privoščiti, in spet iz same dobrote. Komaj se os domi med Italijani in Slovenci popravili, bi jih spomin na fašistično strahovlado znova skalil. Zato je mogoče omeniti, kar zadeva Pahorja, krivice, ki jih je doživel od Nemcev, nikakor pa ne tistih, ki jih je še prej doživel od Mussolinijevih črnosrajčnikov.

»Gledati moramo naprej«, pravi Dipiazza. »Pustimo zgodovino zgodovinarjem«. S to tezo se strinjam, zdi se mi pa nekoliko čudno, da jo poudarja človek, ki predstavlja politične sile tržaškega mesta, katerih volilni argumenti so tako pogosto vezani na zgodovino, konkretno na tisto, ki se začne s 1. majem 1945. Mislim, da je takšno selektivno spominjanje dokaj cinično, čeprav v sozvočju z miselnostjo, ki še vedno ni zmožna sprejeti dejstva, da živimo v družbi, ki je po svoji etnični, kulturni in jezikovni danosti pluralna. To pluralnost so tržaški občinski možje v zadnjem poldrugem stoletju trdovratno zanikali, misleč da

jo bodo na ta način tudi odpravili. Njihov duhovni oče je občinski svetnik Niccolò De Rin, ki se je leta 1849 zoperstavil uvedbi slovenskih javnih šol v Trstu, rekoč da mesto ne more imeti več maternih jezikov, temveč samo enega. Kljub temu, da so v naslednjih desetletjih njegovi nasledniki storili vse, kar so mogli, da bi tezo o monokulturnosti Trsta tudi v praksi udejavnili, in kljub te-

»Gledati moramo naprej«, pravi Dipiazza. »Pustimo zgodovino zgodovinarjem«. S to tezo se strinjam, zdi se mi pa nekoliko čudno, da jo poudarja človek, ki predstavlja politične sile tržaškega mesta, katerih volilni argumenti so tako pogosto vezani na zgodovino, konkretno na tisto, ki se začne s 1. majem 1945.

mu, da še danes vztrajajo v politiki apartheida, se jim to ni posrečilo. Zahvaljujoč se tako pokončnim ljudem, kot je Boris Pahor, slovenska kultura v Trstu še vedno živi in uspeva.

Paradoks je, da smo Slovenci s svojo prisotnostjo v občini v dobršni meri zaslužni za to, da je Trst po kvalitativni življenja na prvem mestu v Italiji. Če ne drugega zato, ker s svojimi kulturnimi ustanovami, močno krepimo njegovo intelektualno življenje in s tem dvigamo njegov »rating«. Pa tudi zato, ker s svojo pridnostjo in spoštovanjem zakonov, izkazujemo civilno zrelost, ki je na nivoju najbolj razvitih evropskih držav. Paradoks je tudi v tem, da Trst nima zgovornejšega kronista svoje zgodovine 20. stoletja, kakor je Boris Pahor. Njegov prikaz fašizma in njegovega požigalskega divjanja »v mestu v zalivu« bo živel, dokler bodo knjige in bralci. To, da mu tržaška občina noče podeliti častnega meščanstva, ker se pisatelj noče opovedati svoji in njegovi zgodbi, je čast, ki si jo je po pravici zaslužil.

VREME OB KONCU TEDNA

Nocoj potrebni dežniki, v soboto morda sneg

DARKO BRADASSI

Jugozahodna vremenska slika, ki se je začela pred prazniki, postaja v teh dneh spet bolj občutna. Nad jugozahodom Evrope se namreč poglablja ciklonsko območje, jugozahodni tokovi, ki nam prinašajo zelo vlažen zrak s padavinami, se zato krepijo. Naše kraje bo ravno nocoj dosegla vremenska fronta s ciklonskim območjem, ki bo ravno v naši bližini. Zato je pred nami predvsem danes še obilica padavin ob toplejšem zraku. Meja sneženja bo v gorah nad okrog 1300 metrov.

Največ padavin pričakujemo v popoldanskih in prvih večernih urah, zaradi neposredne bližine ciklona bodo padavine povečini zmerno do močne, vmes pa bodo lahko nastale tudi plohe in posamezne nevihte. Količine dežja bodo znova precejšnje. Ponoči bo fronta počasi začela zapuščati naše kraje, verjetno pa prepočasno, da bi lahko opolnoči nazdravili brez odprtih dežnikov. Padavine bodo pri nas ponehale predvidoma v drugem delu noči. Tudi jutrišnji dan pa bo povečini vlažen in oblačen. Občasno bo lahko rosilo ali se bodo pojavljale rahle padavine.

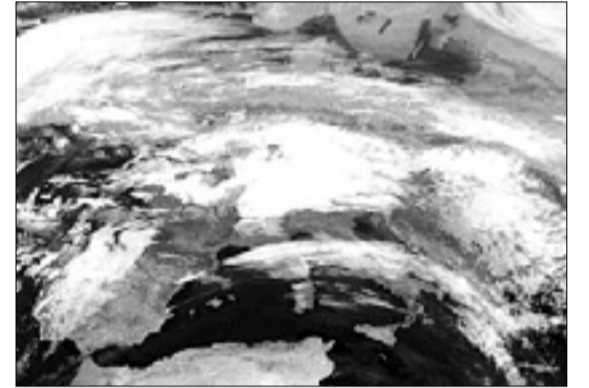
Toda jutrišnji dan bo prehodni, od sobote je namreč pred nami nova občutnejša vremenska sprememba. V severnoevropskih državah se namreč že dalj časa zadržuje zelo mrzel zrak in je nastalo obsežno ter globoko in mrzlo ciklonsko območje. Mrzel arktični zrak se bo v prihodnjih dneh začel spuščati proti Sredozemlju, naše kraje bo hladna vremenska fronta dosegla v soboto. Ozračje se bo spet občutno ohladilo. Glede na včerajšnje temperature se bo ozračje predvsem v višjih slojih ohladilo za kakih 8 do 10 stopinj Celzija, v prizemlju za kakšno stopinjo manj. Temperaturna sprememba pa bo v prihodnjih 48 urah občutnejša, ker bo ravno danes in jutri z jugozahodnimi tokovi pritekal proti nam še toplejši zrak.

Arktični zrak bo na našem širšem območju dobil zelo vlažno sredozemsko zaledje, prišlo bo do občutnega poslab-

šanja. Vdor mrzlih zračnih gmot bo hiter in izrazit, temu podobna bo tudi vremenska slika. V soboto se bodo temperature začele naglo spuščati, zapihala bo močna burja, s sunki, ki po sedanjih izgledih bodo lahko presejali 120 km/h. V prvem delu poslabšanja se bodo pojavljale močne padavine, tudi v obliki ploh ali neviht. Meja sneženja se bo začela naglo spuščati. Od sobotnega dopoldneva bo predvidoma lahko snežilo tudi na Kraški planoti, kasneje morda prehodno tudi ob morju. Temperature se bodo na Krasu spuščale pod ledišče, ob morju bodo ostale malo nad ničlo. Občutek mraza pa bo povečala močna burja. Za vremensko fronto se bo, že v soboto zvečer, stanje precej umirilo. V nedeljo bo, kot kaže, prevladovalo povečini precej sončno in stanovito, toda spet mrzlo vreme. Z izjemo najožjega obmorskega pasu se bodo temperature povsod spuščale pod ničlo, čez dan pa bo živosrebrni stolpec komajda dosegel 5 stopinj Celzija.

Nova hladna vremenska faza z arktičnim zrakom, kot kaže, ne bo ravno dolgotrajna. Že v naslednjih dneh in predvsem za praznik svetih treh kraljev kaže na novo delno otoplitev s stanovitejšim vremenom. V daljšem obdobju pa je predvidoma na preži spet hladnejši zrak.

Na sliki: nad večjim delom Evrope se zadržuje zelo vlažen zrak

PISMA UREDNIŠTVU

Naše gledališče naj živi!

O gledališču smo v zadnjih mesecih pisali, brali, slišali, govorili, razmišljali. Vsak po svoje, na podlagi podatkov in odgovornosti, ki jih je imel in, seveda, glede na svoja pričakovanja, kar je logično. Končno se bo začela nova sezona. Ne predstavljam si, kako se bo začela, še manj kako se bo zaključila in niti kako bo postavljeno delo za naprej. Samo eno bi rada povedala: jaz bom gledališču zaupala. Kupila bom abonama in hodila bom na predstave. Ker čutim, da je to moje gledališče in upam, da tako čuti še marsikdo. To je gledališče vseh nas. In ko bom sedela v dvorani, za katero želim, da bo vedno nabito polna, kot je bila v ponedeljek za Pupkin kabaret, mi bo lepo. Ne bom se zmenila za zakulisje, zatopila se bom v predstavo, lahko se bom smejala, ali bom jokala. Včasih me morda predstava ne bo prepričala, kar je normalno, nimamo vsi enakih okusov. Kakorkoli, želim, da naše gledališče živi in voščim vsem, ki v njem delajo, uspešen začetek sezone.

Martina Kafol

O božičnih drevesih v Devinu Nabrežini

Božična drevesa so se nekoč postavljala le po domovih. Na Krasu smo posekali mlad brinj, ko še ni bilo prepevano, in ga okrasili, v veliko veselje otrok.

Danes se božična drevesa postavljajo po vaseh. Če me spomin ne vara, je nabrežinsko društvo kot prvo postavilo veliko smreko, ki so jo odstopili domačini, na sredini vaškega trga, kjer so društveniki po polnočnici ponujali premraženim domačinom kuhano vino (takrat je za Božič brila ostra, mrzla burja!).

Mislim, da so se tudi Šempolajci več ali manj v istem času domislili postavitev smreke na trgu pred spomeni-

kom in jo okrasili s pomočjo vaških otrok.

Danes so se časi spremenili, razen v Šempolaju (vsa čast jim gre za vztrajnost!), občinska uprava se je ob finančni podpori podjetja Acegas Aps, odločila, da bo oskrbela vse vasi z božičnimi drevesi, ki bodo vsa enaka. Resnično, danes vse zaselke, razen Šempolaja, krasijo enaka božična dreves(c)a z večjezičnimi napismi. Zanimivo ali žalostno je, da na prednji strani, kjer je tudi lepa rdeča pentlja, se napis glasijo: Greetings- Auguri ter še v ruščini(?) in nemščini. Kje pa je slovenski napis? Dovolj, da obkrožimo smrečico in se nam na zadnjem, v glavnem nevidnem koncu, pojavi napis »Srečno«.

Bravo občinska uprava, bravo Acegas Aps!

Antek Terčon

Pojasnilo članom Jusa iz Nabrežine

Marsikdo od članov Jusa Nabrežina je čital v dnevniku »Il Piccolo« dne 23. decembra 2009 intervju župana devinsko nabrežinske občine gospoda Giorgia Reta, ki je poudaril, da se transakcija med Jusi devinsko nabrežinske občine in občinsko upravo bliža dokončnemu sporazumu. Gospod župan je potrdil, da je bil dokončni dokument o transakciji, ki je bil predstavljen Jusom na skupnem razgovoru, že za 90% sprejet.

S tem v zvezi hoče odbor Jusa Nabrežina poudariti sledeče.

16. decembra 2009 so se predstavili Jusa Nabrežina, vsled pismenim in tudi mnogim ustnim pozivom na sestanek in po skoraj letu dni od predložitve svojega predloga za transakcijo, končno sestali z gospodom županom in odgovorno odborico za jusarsko problematiko dr. Tjašo Svara. Na sestanku so bili prisotni tudi predstavniki Agrarne skupnosti.

Odbornica je predstavila in ob-

razložila osnutek transakcije za Jus Nabrežina, ki naj bi ga sestavila in odobrila posebna notranja občinska komisija. Nov predlog občinske uprave oziroma komisije se bistveno ne razlikuje od tistega, ki je bil že predlagan dne 29. septembra 2008 in katerega so člani Jusa Nabrežina na svojem občnem zboru dne 3. oktobra 2008 soglasno zavrnili. Poudariti je treba, da predloženi osnutek prav gotovo še bolj omejuje jusarsko imovino oziroma pravico, koristi pa občini Devin Nabrežina.

Razvidno je, da »komisija« vnovič sploh ni upoštevala tistih smernic, ki so bile soglasno predlagane, sprejete in odobrene od desnice in leve s sklepom občinskega sveta št. 29 z dne 11. aprila 2007 (in glej prav pred občinskimi volitvami, ko so takratni upravitelji »lovili« tudi jusarske glasove!). Komisija ni vzele v poštev niti našega predloga, ki je bil predstavljen gospodu županu dne 9. februarja 2009. Omeniti je treba, da v novem predloženem osnutku niso niti omenjene druge pereče problematike, ki jih je odbor Jusa Nabrežina navedel v svojem dopisu z dne 9. februarja, kot npr. staro pokopališče in itd.

Naš predlog se je skliceval na že odobrene smernice za lojalno, konstruktivno, uravnoteženo in pošteno transakcijo med Jusom in občinsko upravo in tudi se ni oddaljeval od tistega, ki nam po zakonu pripada, upoštevajoč, da je občinska uprava v preteklosti že koristila in še koristi del jusarske vrednote in imovine. Zato so naše zahteve več kot legitime in upravičene.

Zastopniki Agrarne skupnosti in odbora so mirno in pazljivo poslušali razlaganje osnutka, ki je bilo tudi večkrat neutemeljeno, toda v nobenem primeru niso potrdili, da se strinjajo in sprejmejo osnutek transakcije, ki jim je bil predložen in predlagan. Zato odbor zagotavlja vsem svojim članom, da objavljena izjava gospoda župana še daleč ne potrjuje naše odobritve in prav gotovo bo dokončni dokument o tran-

sakciji potreboval še nadaljnja srečanja, (vedno če jih ne bo občinska uprava časovno zavlačevala) ki bodo morala biti bolj konstruktivna in na podlagi sprejemljivih, smiselnih in konkretnih obojestranskih predlogih.

Odbor zagotavlja svojim članom, da bo vztrajal na svojih legitimnih zahtevah, v upanju, da bo prej ali slej prišlo do pravega in pravnega kompromisa, ki bo ščitil tudi interese Jusa, jusarske imovine in domačega teritorija, ki je vedno bolj zapostavljen in zemarjen.

Vsekakor se bodo morali člani Jusa dokončno izreči o vsaki zahtevi in odločitvi, ker pač samo člani predstavljajo polnopravno moč in suverenost.

Odbor »Jus Nabresina Gemeinde«

Še pripis o burji

Ne bom polemiziral z g. Bradassijem v zvezi s pojasnilom na koncu mojega nedavnega prispevka o burji. Ponavljam to, kar sem že napisal in kar je izzvalo Bradassijevo oporekanje. Pozorni bralci so verjetno opazili, da je moje pisanje o razlikah v merjenju sunkov burje med navtičnim zavodom in agencijo Osmer na las podobno temu, kar je bilo nekaj dni prej napisano v rubriki »Vreme ob koncu tedna«. Da ne bi kdo mislil, da sem po 40 letih novinarstva zdrknil tako nizko, da prepisujem g. Bradassija, sem bralcem pojasnil, da sem svoj prispevek oddal dnevniku še pred objavo vremenske rubrike, in da sem ga teden dni prej poslal g. Bradassiju v dogovorjeni strokovni pregled.

To so dejstva, ostalo so mnenja.

Sergij Premru

AJDOVŠČINA V Pilonovi galeriji podobe tradicije devetih fotografov

AJDOVŠČINA - V Pilonovi galeriji v Ajdovščini so včeraj odprli razstavo del 7. mednarodnega fotografskega srečanja Castrumfoto 09 z naslovom Podobe tradicije. Svoja dela razstavljajo Sara Occhipinti, Enzo Tedeschi, Branko Lenart, Špela Volčič, Martina Kofol, Leo Caharija, Primož Breclj, Andrej Perko in Damjan Vidic. Dela fotografov so nastala na mednarodni delavnici, ki je pod okriljem Pilonove galerije Ajdovščina in vodstvom Breclja, potekala med 11. in 14. junijem. Likovna kritičarka Tanja Cigoj je o fotografijah zapisala, da sadovi letošnjega srečanja devetih ustvarjalcev ponujajo izziv gledalcu, ki želi (v)stopiti v predstavljen.

Brecljevi diptihi, triptihi ali enojne fotografske slike so fizično prevedeni na platno in kot taki v sožitje in sobivanje privedejo dve tehnologiji, dva samostojna in samozadostna medija - fotografijo in slikarstvo, fotografije Caharije s svojo individualnostjo suvereno stojijo pred gledalcem, pričujoč o lastni samozadostnosti. Kofoljeva v neorganski svet zlitih organskosti na fotografijah (po)ustvarja podobe, zajete iz dveh kontrastnih sfer z namenom izrekanja sodobnega razumevanje okolja.

Črno-bela fotografska serija Lenarta je zaključena v vsebini znotraj zgodbe, Occhipintjeva pa v črno-belem diptihu veze "odejo" prizorov iz delavnice in lastnih podob.

Diptihe, ki odlikavajo izziv soočanja z vsakdanjim izrazom človeškega dela in njegovega okolja, je Perko povzdignil na drugačno raven, črno-bela serija fotografij iz temnice Tedeschija pa se je, za razliko od značilne fantastične scenerije njegovih nadrealistično komponiranih fotografskih zgodb, tokrat umaknila v drugačen svet - svet lirike.

Pripoved o dnevu življenja v delavnici, ki jo je v fotografijo prenesel Vidic, se odpira s posebno, poudarjeno dinamiko, ki gledalca popelje onkraj zgolj vizualnega. Projekt Volčičeve pa izrazito posega izven onstran medija.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE - Obeta se nam neobičajna in, paradoksalno, zelo pestra sezona

»Upamo, da bo bogata ponudba, kljub zamiku, privabila abonente«

Abonmajška kampanja bo stekla takoj po novem letu - Tomaž Ban in Primož Bebler o stanju, novostih in programu SSG

Po dežju vedno spet posije sonce: nova gledališka sezona je končno po večmesečnih zapletih pred nami in Slovensko stalno gledališče bo zakorakalo v novo leto 2010 s polno paro. Po burnem dogajanju, kjer je bilo veliko kritiziranja in ravno toliko nesoglasij oz. špekulacij, bo mo 7. januarja na uradni tiskovni konferenci v Kulturnem domu izvedeli, kaj se nam v prihodnje obeta na gledališki sceni. Novinarji (in tudi bralci) pa smo po naravi radovedni, 7. januar se nam je zdel predaleč, tako da smo po sveže in res spodbudne novice, ki bodo bralce in abonente nedvomno razveselile, stopili kar do Ulice Petronio, kjer sta nas pričakala ravnatelj Tomaž Ban in umetniški vodja Primož Bebler.

Kaj če bi za začetek pojasnili sedanje stanje v Slovenskem stalnem gledališču? 18. decembra je še ostalih pet članov igralskega ansambla podpisalo pogodbeno sodelovanje z vodstvom teatra. To pomeni, da je s pravno-upravnega vidika danes vse urejeno?

BAN: Urejeno je bilo še pred tem. Vaje so se začele 9. oz. 10. decembra in takrat je dejansko steklo delovanje gledališča in nekatere predstave so že zaživele. Sicer smo imeli smolo s prvim napovedanim dogodkom, gostovanjem SNG Opera in balet Ljubljana, ki je zaradi snežnih razmer odpadel. V ponedeljek pa smo gostili velik dogodek, ki nam je popolnoma napolnil dvorano, to je spektakel skupine Pupkin Kabarett, ki je naš običajni gost na začetku sezone in takrat smo nekako odprli gledališče.

Kaj pa s človeškega vidika? Kakšno je vzdušje?

BAN: Mislim, da ni slabo. Vsi namreč zasledujemo isti cilj, ki je ta, da se čim boljše izpelje to sezono in se iz težav, ki še obstajajo, čim bolj izvlečemo. Težave so zunanje: premalo je namreč odmerjenih sredstev; že mesece, pravzaprav leta, opozarjamo na to, da gledališče ni deležno takih prispevkov, kot jih prejema ostala gledališča, glede na dejstvo, da je stalno gledališče.

No, in če še enkrat ponovimo številke, da bo vse bolj jasno ... Koliko ljudi je danes zaposlenih v SSG: mislim na tehnike, administrativno osebje, igralce in kakšne pogodbe jih vežejo na SSG?

BAN: V gledališču je danes sedem oseb zaposlenih za nedoločen čas, dva sta zaposlena za daljši določen čas in to sta ravnatelj in umetniški vodja, trenutno je zaposlenih šest igralcev, ki ima pogodbo do 15. junija, s tem da ostaja eno igralsko mesto odprto, kar bo treba čim prej rešiti.

Kaj to pomeni?

BAN: Vedno smo govorili o tem, da bi gledališki ansambel sestavljalo sedem igralcev, saj smo vanj vsteli še Janka Petrovca. Slednjega nismo imensko nadomestili, ampak smo ga sproti nadomeščali z gosti, po potrebi pač. Mesta pa še nismo zapolnili, vendar mislim, da bomo v kratkem to rešili. Če se torej prvem k uslužbencem, je v SSG zaposlenih 28 ljudi.

Se je situacija spremenila po navodilih izrednih komisarjev, ali se je stanje nespremenjeno?

BAN: Število zaposlenih je ostalo dejansko isto, razlik pa je nekaj. Delo se je v gledališču začelo pozneje: navadno smo štartali na začetku oktobra, letos pa sredi decembra. In posledično so tudi pogodbe štartale pozneje, tehnikom v gledališču pa se obeta, da bodo prejeli dodaten mesec plače v dopolnilni blagajni. Pa tudi plani so se seveda spremenili, tako da smo prvo produkcijo začeli z drugimi igralci.

Kdo bo pravzaprav sestavljaj igralski ansambel SSG v sezoni 2010?

Ravnatelj in umetniški vodja Slovenskega stalnega gledališča Tomaž Ban (levo) oz. Primož Bebler sta nam zaupala letošnji gledališki adut: na odru bo zaživeła zelo atraktivna in res široka izbira dogodkov

KROMA

Tistih znanih šest ali se jim bo pridružil še kdo, pri tem mislim predvsem na igralce, ki sodelujejo pri prvi predstavi?

BAN: O tem moramo še razmisliti. Sredstev za okrepitev sedanjega ansambla, kar si res vsi želimo, dejansko ni. Nekateri izmed igralcev, ki sodelujejo pri prvi predstavi, pa bi bili pripravljeni na to.

Ste zadostili pogojem za prejem državnega prispevka iz sklada za prireditve oz. ste odigrali vseh predvidenih 11 predstav?

BAN: To ni bilo nikoli pod vprašajem.

Predvsem s predstavo Olgica in Mavrica, ki se je izkazala kot prava uspešnica ...

BAN: Tako je, pa ne samo. Sem spada namreč tudi *Art export*, ki bo drevo v Cankarjevem domu. To je dejansko danes že pod streho.

Odlično, torej. Pa preidimo k prvi predstavi: kaj bo in kdaj bo zaživeła?

BEBLER: V vsej tej »gužvi«, ko je cela sezona bila pod vprašajem, je zanimivo, da se zdaj pripravljata kar dve predstavi, ki bosta obe že januarja nared za premiero. Kriza vedno prinese tudi kaj pozitivnega. Ena je otvoritvena produkcija SSG-ja *Ull, ljubezen*; gre za Čehove enodejanke v posebni adaptaciji, za katero je poskrbel Paolo Magelli s dramaturginjo Željko Udovičič. Veliko je tudi glasbe, katere avtor je Arturo Ancehino, znameniti skladatelj, ki je delal že z velikimi mojstri evropskega teatra. Predstavlja se bo tudi izreden slikar in scenograf Lorenzo Banci, ki je v teh »šparovnih« pogojih ustvaril zelo impresivno, poceni sicer, vendar spektakularno scenografijo. To je ekipa velikih mojstrov, ki za majhen denar snuje neko pomembno umetniško stvaritev. In to v zelo kratkem času, v bistvu v mesecu dni. Navadno se predstave pripravljajo poldrugi mesec ali več, ta predstava pa bo narejena v enem takem strnjemem, rudarskem vzdušju: včeraj je vaja na primer trajala 13 ur, od desetih zjutraj do enajstih zvečer. Pri tej predstavi sodeluje mlada ekipa, ki smo

je sestavili vzporedno z ekipo, ki pripravljata drugo predstavo sezone. Ta dela v Kopru od novembra z režiserjem Miho Golobom, ki je že delal v tem teatru in ga tržaška publika pozna; nazadnje je režiral *Kreutzerjevo sonato* po Tolstoj. Predstava *Bolezen familije M* Fausta Paravidina je koprodukcijška s koprskim gledališčem, ki je dobilo od ministrstva poseben denar za to, da angažira igralce tržaškega gledališča, ki so ostali brez pogodb v SSG-ju. Tako je do tega prišlo.

Seveda obžalujem dejstvo, da se ni dalo uresničiti tega, da bi naš stalni ansambel delal obe predstavi vzporedno in da bi z nekim zamikom tudi zaživele na odru. V tej skromni sezoni, ki je tudi skrajšana za dobra dva meseca, v bistvu bo manj produkcij in je škoda, da ti igralci, ki so sedaj v Kopru, ne bodo sodelovali s Paolom Magellijem: to se mi zdi namreč nekaj dragocenega, saj je tudi za razvoj igralcev pomembno, da delajo z močnim režiserjem, ki nekaj premakne, ki lahko v njihovem razvoju usodno vpliva pozitivno.

Tako, kot rečeno, bomo sezono odprli z dvema lastnima predstavama: eno produkcijo (Čehov v drugi polovici januarja) in eno koprodukcijo (Paravidino na začetku februarja).

Kdo vam je priskočil na pomoč pri predstavi po Čehovu?

BEBLER: V Čehovu nastopata stara znanca SSG-ja, in sicer Danijel Malalan, ki je na nek način glavni steber te zasedbe in se je v tej kritični situaciji prvi izkazal junaško. Opisali so ga kot izdajalca, za nas pa je v bistvu junak, ki je imel toliko poguma, da je stopil v bran teatru, ko je bila njegova usoda na tankem ledu. Ne morem si sploh predstavljati, kaj bi bilo, ko bi komisarja, ob pozivu na bojkot tega gledališča, obupala in ocenila, da je situacija preveč kaotična, ter vrnila mandat: stanje se ne bi premaknilo za drugih nekaj mesecev in to bi bila prava nočna mora. Ob Danijelu nastopa še Lara Komar, ki se je odločila, da se posveti temu delu in ne izgubi možnosti sodelovanja z Magellijem. Ostali nastopajoči so Luka Cimprič, ki smo ga že juni-

lik uspeh po Sloveniji in verjamem, da bo všeč tudi tu, *Hagada*, izredno duhovita monodrama Gregorja Čušina (Mestno gledališče ljubljansko) in *Čefurji raus!* po romanu Gorana Vojnoviča, ki je trenutno najbolj bran v Sloveniji (Dejmo stisni teater - Glej - Zavod No History Ljubljana). Zadnja skupina pa so glasbeni dogodki oziroma koncerta Big Band RTV Ljubljana *Poklon Jožetu Privšku* in pa zbor Carmina Slovenica *Na juriš in the mood!* Skratka, poleg dramskega programa še polno smeha in glasbe.

BAN: Abonent se bo moral odločiti za vsaj enega od teh dodatnih programov. Torej na voljo bo imel najmanj osem dogodkov, lahko pa celo trinajst.

Kdaj pa se bo pravzaprav začela abonmajška kampanja?

BAN: Takoj po novem letu in precej hitra bo morala biti.

Glede na hudo krizo, upajmo minulo, s kakšnimi očmi oz. močmi stopate vanjo in s kakšnimi upi do abonentov?

BAN: Čeprav je letos manj produkcij Slovenskega stalnega gledališča, je abonma, ki ga ponujamo, bolj bogat: za gledališče bo ponudba cenejša, za abonenta pa bo nedvomno bolj bogata. Poleg klasičnih šestih dramskih predstav, od katerih bodo štiri nosile podpis SSG, bo lahko segel po široki paleti drugih dogodkov. Že res je, da so monodrame nedvomno cenejša produkcija, vendar vselej kakovostna in taka, ki popestri klasično ponudbo. Cilj je bil in še vedno je ta, da se v klasični abonma vključi najboljše slovenske predstave in to tudi s pomočjo slovenskega ministrstva za kulturo; se pravi, da k nam pride, kar je najboljše iz najboljših slovenskih teatrov. To pomeni, da so predstave drage in zasedbe velike.

Ko že govorimo o denarju, kaj lahko o budgetu povesta?

BAN: O budgetu ni kaj dosti povedati: v bistvu je ta solidno oklešen. Veste, da je to gledališče za svoje normalno delovanje potrebovalo skoraj dva milijona evrov ... Letos bomo morali računati na le poldrugi milijon. Na tem se sicer še dela in treba bi se bistveno oklestiti stroške; nekaj se je že z zamaknjenim začetkom dela, saj se je pač prihranilo na osebju, bistveno pa bodo zmanjšana tudi sredstva za program, za dobro tretjino, in to se bo poznalo predvsem na produkciji.

Letošnja sezona se še ni začela, tako da je mogoče prezgodaj za to vprašanje, vendar lahko ugibate, kako bo s prihodnjo sezono?

BAN: Ne upam si ničesar napovedovati ... Vsaka sezona je kakorkoli boljša od prejšnje, tako da z zaupanjem zremo v prihodnost, ki bo seveda rožnata.

Kot zadnje pa še en apel. Kako bi prepričali abonente, naj kupijo abonma? Na kateri adut boste zaigrali?

BEBLER: Ko bi imeli več časa in ko bi ta kampanja trajala dlje, bi sigurno s tako ponudbo, s takim širokim programom celo dvignili število abonentov. Nedvomno pa je neroden tudi ta čas ... ravno po novoletnih praznikih, ko ljudje precej porabijo; navadno imamo januarja najmanj denarja. Upamo, da bo le ta široka ponudba ljudi privabila in morda bomo ljudem omogočili plačilo za zamiki. Upam, da bomo število abonentov tudi dvignili, saj je ponudba atraktivna, in upam, da bo prevladal tudi nek občutek solidarnosti do tega teatra.

BAN: Mislim, da se gledalec-abonent krčenja budgeta ne bo zavedal, ker mu bomo, kljub vsemu, letos ponudili nekaj več. Še posebno nekaj veliko bolj pestrega, ne da bi se pri tem odrekli našemu klasičnemu poslanstvu dramskega produkcijskega gledališča.

Sara Sternad

INTERVJU - Pogovor s tržaškim županom ob izteku leta

Dipiazza o rasti Trsta, Borisu Pahorju in prihodnosti

Prvi občan izpostavil regulacijski načrt, operacijo Acegas, dobre odnose s Slovenijo - »Županovanje? To je igra, razvedrilo«

Ob koncu pogovora je tržaški župan Roberto Dipiazza vzel v roke mobil, nekajkrat pritisnil s prstom nanj, in ko se je prikazala slika, zažarel v obraz: »Poglej kakšno čudo imam!« Na mobilnem ekranu se je pasla čreda ovac s čisto malo snežno belo ovčico tankih nogic v ospredju. »Redim jih ob hiši nad Grljanom. Ko sem posnel fotografijo, je bilo jagnje staro le dva dni,« se je raznežil ovčerejec Dipiazza. Nato je spet nekajkrat pritisnil na aparat in znova ponudil na ogled. Belina na ekranu je bila tudi tokrat nežna, snežna, a slika je bila kruta: v snegu je obležal velik jelen z ogromnim rogovjem. »Uplenil sem ga na praznik brezmadežnega spočetja v Avstriji,« je začel pripovedovati lovec Dipiazza. Na naslednji sliki je že držal ustreljeno žival za mogočno rogovje. Tako zmagovito, kot je to svojčas po svojih lovskih turah počel »tovariš« Tito. »Deset let je bil star, tehtal je 150 kilogramov. Štiri ure smo potrebovali, da smo ga štirje prinesli iz gozda na plano,« je podrobno opisoval in začel modrovati: »Lov je strast, je kot ženske. Strel predstavlja le trenutek. Pred tem so mrzla jutra v naravi, opazovanje živali, njihovih gibov. Nad Devinom sem tri ure opazoval družino gamsov. Šele po streli se začne trud z iskanjem živali in vsem, kar sledi.«

Pogovor je tekel v dvorani tržaškega občinskega sveta. Župan je sedel na svojem stolu ob predsedniku skupščine Sergiu Pacorju. Stol podžupana Parisa Lippija na njegovi desni je bil - kot pogosto zadnje mesece - prazen. »Sem prisedi in začniva, da opraviva preden se seja nadaljuje,« je v svojem slogu povabil politik Dipiazza.

Kakšno je bilo iztekajoče se leto za mesto Trst?

To je bilo res veliko, pomembno leto.

V čem je bilo tako veliko in pomembno?

Dovolj je pogledati na lestvico mest, v katerih se najbolj živi. Trst se je uvrstil na prvo mesto v Italiji. Ne le zaradi kvalitete življenja, temveč tudi na drugih področjih. Tako čislana ocena nas seveda navdaja z zadovoljstvom.

Oprostite, ampak tista lestvica se nanaša na tržaško pokrajino, ne le na mesto Trst.

Sami dobro veste, da predstavlja mesto osredje, velikanski del celotne pokrajine.

Lestvico, ki jo omenjate, je objavil gospodarski dnevnik Il Sole 24 Ore. Ampak, dan pozneje je drug gospodarski dnevnik, ItaliaOggi, objavil podobno lestvico, na kateri pa se Trst ni uvrstil med vodilna mesta.

Veste, jaz vidim vedno napol poln kozarec, ne napol praznega. Jutri se bo morda pojavila nova, povsem drugačna lestvica ... Danes pa je važna ta. In navsezadnje: med dnevnikom Il Sole 24 Ore in dnevnikom ItaliaOggi je takšna razlika, kot med dnevnikom Corriere della sera in Giornale di Canicatti. Mislim, da med je obema bistvena razlika. Jaz govorim o Il Sole 24 Ore, ki je vsedrjavni gospodarski dnevnik.

Kaj je bilo pomembnega storjeno v Trstu v letošnjem letu?

Omejil se bom le na zadnjih pet tednov. Regulacijski načrt, podrobni načrt mestnega središča, na katerega je mesto čakalo celih 29 let. Nadalje operacija Acegas, ki je izrednega pomena in s katero se je skupina Acegas povzpela na četrto oziroma peto mesto v plinskem in električnem sektorju v Italiji. Ocenili so jo kot eno najlepših finančnih operacij v Severni Italiji v letošnjem letu. Z njo smo spremenili prihodnost mesta. V enem dnevu se je promet skupine povečal od 480 milijonov evrov na milijardo 200 milijonov evrov! Tudi zaključek servisne konference za Staro pristanišče je

Tržaški župan Roberto Dipiazza

KROMA

izrednega pomena. Marca bomo lahko izdali koncesije za prva gradbišča v Starem pristanišču. Tako se bo začela korenita obnova tega območja. Načrt za gradnjo parkirišča pod Sv. Justom je za mesto tudi izjemno pomemben. V kratkem bi se morala začeti dela.

Spet gradnje v mestu?

Zadnja leta smo imeli v Trstu na stotine gradbišč. Pomeni, da se v mestu dela, da se mesto spreminja. Pomislite, po 52 letih smo letos predstavili varianto k regulacijskemu načrtu za novo pristanišče. Več kot pol stoletja smo čakali nanjo. Nihče v vsem tem obdobju ni predstavil nekaj takega. To smo storili mi. In to bi služilo mestu in prihodnjim generacijam.

Ne samo trgi in ceste, torej ...

Trgi in ceste so banalnosti. To pa so ukrepi, ki bodo služili še desetletja naši skupnosti.

Ampak, regulacijski načrt je naletel na številne pripombe, celo nasprotovanja.

Regulacijski načrt ... O njem vam bom povedal le dovolj zgovoren podatek. Deželni funkcionarji so ga ocenili kot zgleden, popoln načrt: »un piano da manuale!«

Zakaj torej toliko ugovorov?

V tej državi vlagajo ugovore tisti, ki nečemu nasprotujejo.

Na primer, kdo?

Gospod Milkovič, predsednik vzhodnokraškega rajonskega sveta, je izrekel o regulacijskem načrtu nekaj tako absurdnega ... Svoja stališča je spreminjal tako, kot je pihal veter ...

Huda obtožba ...

Prej, pred regulacijskim načrtom, me je smatral za pozidovalca. Po sprejemu regulacijskega načrta me obtožuje, da sem črtal preveč zazidljivih zemljišč. Omenil sem Milkoviča, a lahko bi imenoval veliko drugih oseb. Milkovič me je obtožil, da sem na tržaškem Krasu povzročil škodo za 80 milijonov evrov. To je norost. Resnica je prav nasprotna: jaz sem ohranil tržaški Kras.

Kaže, kot da bi vam šel Milkovič na živce ...

Ne. Meni gredo na živce bebci.

Na katero od opravljenih del ste najbolj ponosni?

Ponosen sem, da je prišlo pred dnevi ob predstavitvi knjige Stelia Spadara v dvorani muzeja Revoltella do srečanja, na katerem smo se z avtorjem in pokrajinskim tajnikom Demokratske stranke Robertom Cosolinijem soočili o tržaški zgodovini dvajsetega stoletja. Prišlo je do izrednega dialoga, ki izraža prehojeno pot. Ponosen sem na rast našega mesta.

Ponosen sem tudi na drugo srečanje v muzeju Revoltella, s tržaškima

pisateljema Claudiom Magrisom in Borisom Pahorjem. Vzdušje je bilo izredno, spravno. Vsakdo je lahko izrazil svoje misli, svoje poglede, ne da bi bilo slišati enega samega žvižga, enega samega protesta. To je pomembno za naše mesto.

Omenili ste pisatelja Borisa Pahorja. Pred nekaj tedni ste ob nagrajevanju zmagovalcev letošnje Barcolane napovedali, da boste podelili Mitji Kosmini častno meščanstvo Trsta. Pred poldrugim letom ste napovedali, da bo Boris Pahor prejel priznanje zaslužnega meščana mesta Trst. Na to priznanje pa še čaka.

Žal mi je. Borisu Pahorju sem hotel podeliti naslov zaslužnega občana mesta Trst. Pahor pa je za razliko od Mitja Kosmine postavil nekatere pogoje za prejem priznanja. Ko ti nekdo nekaj podari, moraš to sprejeti. Do Borisa sem izkazal veliko prijateljstvo, a Boris - ki ga je morda nekdo naščuval - je postavil preveč pogojev. Pogojev pa ne gre postavljati, ko ti nekdo nekaj podari. Podarjenemu konju ne gledaš v zobe.

Česa niste storili v tem letu, pa bi lahko?

Rezultati kažejo, da smo veliko

storili. Ostaja še prometni načrt, kar pa ne vpliva na mesto. Ni odločilnega pomena. Zelo sem zadovoljen s stanjem, v katerem se mesto nahaja. Pomislite, odprli smo obrat Redaelli-Severstal. V tem času drugod po državi in tudi v Evropi tovarne zapirajo, mi pa smo jo odprli. In to je ena najbolj pomembnih tovarn na svetu za izdelovanje velikih jeklenih kablov, tistih, ki služijo za zasedanje velikih ploščadi.

Lep dosežek ...

Trst se je - paradoksalno - popolnoma izvul iz gospodarske krize, ki drži v svojih kleščah Evropo in svet.

Največje razočaranje?

Neee ...

Ali jih sploh ni bilo?

Ne pravim tega. Ko včasih berem časopise, sem kdaj pa kdaj razočaran. A negativne plati takoj odstranim.

Kakšni so bili odnosi z Deželno Furlanijo-Julijsko krajino?

Odlični! Ostaja pa dejstvo, da letošnji deželni proračun ni bil prav rožnat. Položaj je s tega vidika dokaj zapleten. Davčni priliv je bil nižji od pričakovanega, zmanjkalo je 400 do 500 milijonov evrov, kar ni malo.

Pomeni, da bodo prenosi sredstev z Dežele nižji od dosedanjih?

Ne. Tržaška občina ne bo imela teh problemov. V prejšnjih letih smo gospodarili kot mravljinice. Nismo izvajali kvarnih finančnih operacij, ki so prizadele številne druge italijanske občine. Nismo razsipavali sredstev, kar se nam sedaj obrestuje.

Odnosi s Slovenijo?

Odlični! Odlični! Velikanski in dobri. Z izjemo uplinjevalnika ...

Znašli ste se na različnih bregovih ...

Zelo jasno je, da zasleduje Slovenija na tem področju drugačne interese. Morda uplinjevalnik na Krku, ali pa kaj drugega, kar je meni neznan.

Odnosi s slovensko manjšino?

Ocenil bi jih kot - izredni! Tako v občinskem svetu s tremi slovenskimi občinskimi svetniki, kot tudi na splošno drugje. Z mojim pristopom do manjšine smo si v teh letih zaslužili zaupanje slovenske skupnosti, na kar sem zelo ponosen. Podobni so tudi odnosi s srbsko in grško skupnostjo. To je zame in za mesto zelo pomembno.

Odnosi z manjšino so - sodeč po vaši oceni - skoraj idealni. Odnosi znotraj vaše politične večine pa zadnje čase niso tako idilični ...

Da. A dovolite mi, da ponovim, kar sem pred časom že izjavil v mestni skupščini. Jaz nimam problemov v življenju, saj imam svoje delo. Drugi so tisti, ki nimajo dela, in so prisiljeni delovati v politiki, da si zaslužijo kos kruha.

Imena?

Nikoli!

Ko bi vam bila dana možnost, bi kandidirali za tretji županski mandat v tržaški občini?

To ni moj problem. Jaz ne delam zakonov. Te delajo na Deželi. Oni bi morali odločiti, ali bi lahko postal še tretji župan.

Kdo po vas?

Praznina, je odgovoril nekdo ...

Potemtakem desni sredini trda prede.

Ne. Gotovo bomo dobili drugega kandidata, ki bo nadaljeval moje delo.

Ali ima »vaš« nekdanji odbornik za javna dela Franco Bandelli kako možnost?

Nikoli nisem govoril o Bandelliju. In tudi tokrat ne bom.

Po znanem avgustovskem »dik-tatu« podtajnika Menie, ki je dejansko prisilil Bandellija k odstopu, ste izjavili, da ste strankarski »vojaček«. Ali niste bili s tem ob lastno avtonomijo?

Rekel sem dobesedno: v življenju smo vsi nekakšni vojniki. Nisem uporabil izraza vojaček. Tega je, zgrešeno, uporabil krajevni tisk. Jaz sem - na primer - Berlusconijev vojak. Ti si, mislim, vojak tvojega dnevnika. V smislu: vsi imamo svojega vodjo, svojega poglavarja. Povsod je tako. Povsod mora biti nekdo na vrhu, poglavar. V mojih marketih sem jaz poglavar, drugi so vojniki. A lahko bi jih imenoval tudi drugače, sodelavci, ali še kako drugače. Važno je biti lojalni.

Kako so predstavniki vaše Dipiazzeve liste ocenili to vašo spremembo, to vašo podrejenost Berlusconiju?

Kakšno vprašanje pa sploh postavljate? O kateri spremembi sploh govorite? Ali ni mar Dipiazzeva lista sestavni del Ljudstva svobode? Saj nisimo v opoziciji!

Tudi Severna liga ni v opoziciji, a ni sestavni del Ljudstva svobode.

S Severno ligo je drugače. Mi smo se svojčas dogovorili s Forza Italia in Nacionalnim zavezništvo, in smo del Ljudstva svobode. Severna liga je zaveznica Ljudstva svobode in državne vlade.

Potemtakem bomo v kratkem imeli v tržaškem občinskem svetu novo svetniško skupino?

Katero pa?

Po Forzi Italia-PDL in Nacionalnem zavezništvo-PDL tudi Dipiazzeva lista-PDL.

Ponavljam: mi smo bili vedno v Ljudstvu svobode, v večini.

Kaj vas čaka v prihodnosti?

Prvega januarja bom zaprl market pri Sv. Roku in v enem mesecu bom zgradil novega. To bo lep zalogaj, to je prihodnost, ki me tačas zanima.

To bo prihodnost podjetnika Dipiazze. Kaj pa župana Dipiazze?

Svojo prihodnost vidim v podjetništvu. Županovanje, to je igra, razvedrilo, zelo lepo delo.

Do kdaj bo trajala ta županska igra, kot ji pravite?

Dokler me bo podpirala večina. Tistega dne, ko bom ostal brez večine, se bom vrnil k svojim marketom, ki so, poleg vsega, zelo rentabilni.

Med zadnje občinske sejo ste namignili, da naj bi se to zgodilo februarja ...

Aha ... Zadnje čase slišim, kako nekateri govorijo o mojem morebitnem padcu v februarju. Naj pač poskusijo. Pred dnevi smo prejeli iz Rima prispevek v višini 8 milijonov evrov. Ko so me vprašali, kdaj jih bom investiral, sem jim odgovoril - po februarju. Seveda, če ne bom padel.

Odločilen bo torej proračun, ki ga boste sprejemali februarja.

Ne. Župana lahko odslovi le z nezaupnico.

Marjan Kemperle

UNOMATTINA Župan na Raiuno

Tržaški župan Roberto Dipiazza je bil včeraj zjutraj gost televizijske oddaje Unomattina na prvi televizijski mreži Rai. Voditelj Michele Cucuzza ga je povabil, da bi italijanskim gledalcem predstavil »mesto, v katerem se najbolje živi,« kot je ocenila raziskava italijanskega gospodarskega dnevnika Il Sole 24 Ore.

Župan je pojasnil, zakaj se v Trstu in njegovi pokrajini - saj je raziskava vzela v poštev italijanske pokrajine, ne le mesta - dobro živi, nakazal je opravljeno delo, napovedal pa tudi, kaj še čaka njegovo upravo. Med prioritarnimi nalogami je omenil zaprtje švedenske železarnice, »ki se sedaj nahaja dejansko v mestnem središču.« Obrat onesnažuje tamkajšnje okolje, pred zaprtjem pa bo treba poskrbeti za prihodnost 400 zaposlenih in njihovih družin, je ocenil tržaški župan.

POLITIKA - Demokratska stranka proti tretjemu mandatu za Dipiazza

Takoj po novem letu »lov« na novega tržaškega župana

Poslanec Ettore Rosato zelo kritičen do desne sredine

Kmalu po novem letu se bo v strankah in koalicijah začel »lov« na novega tržaškega župana. V desni sredini bodo na občinskih volitvah spomladi leta 2010 težko računali na tretji mandat aktualnega župana Roberta Dipiazza, v levi sredini pa se bo začelo iskanje kandidata (ali kandidatke), ki ne bo ravno enostavno.

Dipiazza lahko spet kandidira le v primeru, da deželni svet omogoči tretji mandat za župane večjih občin. Tej možnosti nasprotuje Severna liga, proti pa je tudi Demokratska stranka, kot je na včerajšnji tiskovni konferenci povedal poslanec in bivši vladni sekretar Ettore Rosato. Tretji mandat je označil kot »zakon ad personam«, čeprav bi ukrep veljal tudi za demokratskega župana v Pordenonu Sergia Bolzonella, ki bi v primeru tretje kandidature najbrž spet zmagal.

O morebitnih županskih kandidatih še ni nobenih imen, obe koaliciji pa se bosta nagibali h kandida-

toma, ki nista izrazito strankarska človeka. S tem v zvezi je Rosato namignil na možnost zavezništva med Demokratsko stranko in Sredinsko unijo-UDC. Če bo do te koalicije prišlo bo marsikaj odvisno od deželni volitev, ki bodo prihodnje spomlad v številnih italijanskih deželah, ne pa pri nas.

Rosato (leta 2006 je izgubil v drugem županskem krogu proti Dipiazza) je desni sredini v Trstu in na deželni ravni očital premajhno »pogajalsko moč« z italijansko vlado. »Rim je izbrisal ne samo finančna sredstva, temveč tudi razvojne projekte za Trst,« je poudaril poslanec. Srečanja z novinarji sta se poleg vidnih lokalnih voditeljev Demokratske stranke udeležila njen pokrajinski tajnik Roberto Cosolini in deželni svetnik Igor Gabrovec. Rosato je kritično obravnaval situacijo škedenjske železarnice in polemiziral z desno sredino, ki je večkrat napovedala zaprtje obrata.

Poslanec
Demokratske
stranke in nekdanji
vladni podtajnik
Ettore Rosato

KROMA

NABREŽINA - V župnijski dvorani do 6. januarja

Tradicionalna razstava jaslic

Zanjo skrbi župnijska skupnost - Jaslice najrazličnejših oblik in materialov pripravijo mladi in manj mladi - Na ogled so tudi jaslice v cerkvi sv. Roka

Na ogled so tako tradicionalne kot pa bolj sodobne jaslice

KROMA

Med tradicionalne krajevne pobude v božičnem času spada prav gotovo tudi razstava jaslic v župnijski dvorani v Nabrežini, ki je zaživela pred več kot tridesetimi leti na pobudo takratnega župnika Bogomila Breclja, ki je bil dolga desetletja duša te pobude in tudi velikonočne razstave. Danes skrbi za postavitev razstave župnijska skupnost: letošnjo je pripravil Sergij Gerli, pobuda pa ohranja in še nadgrajuje pestrost eksponatov, ki so na ogled, saj ji pobudniki vsako leto dodajo kak kamenček v tem mozaiku pestrosti. V Nabrežini je tradicija, da jaslice najrazličnejših oblik in materialov pripravijo tako otroci oz. mladi (zlasti gre tu za domače šole oz. šole iz bližnjih krajev, tudi s slovenske strani nekdanje meje) kot odrasli; posebnost nabrežinske razstave pa so jaslice, ki prihajajo iz različnih krajev sveta.

Razstavo jaslic v Nabrežini si bo mogoče ogledati še do 6. januarja ob četrtek, sobotah in praznikih med 16. in 19. uro. Ob tej priložnosti lahko obiskovalci vstopijo tudi v župnijsko cerkev sv. Roka in si ogledajo tamkajšnje jaslice, ki so vsako leto drugačne: letos so ubrane na kraško tematiko. Prav v nabrežinski cerkvi pa bo v nedeljo, 3. januarja, ob 17. uri tudi tradicionalni božični koncert, ki ga bosta oblikovala mešani zbor iz Sežane in zbor Kraški šopek.

BREG - Zgledno sodelovanje med vasm

Pohod Te skupne stezice

V znamenju povezovanja med vasm, ki jih je ločevala meja, in ovrednotenja krajevnih lepot - Nad 200 pohodnikov, kljub slabemu vremenu

Pohodniki se dežja in mraza niso ustrašili

Oblačno vreme, ki sta ga še dodatno skazila še občasno rosenje in sorazmerno hladna temperatura, ni prestrašilo pohodnikov, ki so se odzvali vabilu šestih vasi - Prebena, Mačkolj, Ospa, Socerba, Kastelca in Doline - in se udeležili tretjega pohoda *Te skupne stezice*.

Prvi pohodniki (teh je bilo okrog 25) so iz Doline krenili ob 9. uri, iz Prebena pa še kakih 160 udeležencev. Pred srenjsko hišo v Mačkoljah so člani društva Primorsko žejnim pohodnikom postregli s kavo in čajem; nato pa spet pot pod noge, saj jih je čakal Križpot.

Prvotno začrtano pot je bilo treba nekoliko prilagoditi, ker je deževje pohlevno osapsko reko spremenilo v deročo gmoto vode, ki je temeljito premočila nekatere poti, ki so posledično postale neprehodne. Dolga kolona pohodnikov, v kateri je bilo videti tudi veliko otrok, je zato obšla obširno osapsko nižino, kjer še vedno uspešno odvajajo vodo kanali, ki so jih na pobudo Josipa Kompare uredili pred sto in več leti v okviru uspešne kmetijske melioracije, ki je močvirno ravnico spremenila v rodovitna polja. Pod tinjanskimi grebeni jo je kolona udarila proti Ospi. Že od daleč je vse presunila voda, ki je v šumeči brzici drla iz osapske jame. V gasilskem domu so člani Vaške skupnosti in Društva gasilcev iz Ospa poskrbeli za obilno malico s pršutom, slaščicami, čajem in kuhanim vinom. Pohodniki, ki so se pošteno okrepčali in čigar število je prese-

glo dvesto ljudi, so nato krenili navzgor po strmi gozdni poti proti Prebenu. Pot je bila deloma spolzka, vendar izredno slikovita, saj je speljana ob znamenitem jarku iz »opoke«, flišastega preperlega kamena, kjer naj bi iz galerij prišla na 220 m dolg viadukt proga hitre železnice Trst - Divača, ki ji prebivalstvo in vsi ljubitelji narave močno nasprotujejo. Po dobri uri hoje, je v Parku Jože Rapotec v Prebenu vseh pričakal divjačinski golaž, s katerim so pohodnikom postregli člani društva Rapotec iz Prebena; pri pripravi golaža (meso so poklonile krajevne lovske družine) pa so sodelovali tudi kuharji iz drugih vasi.

Hladno in vlažno vreme žal ni dovoljevalo daljšega druženja, zato sta se organizatorja Vilko Bandi in Vojko Kocjančič zahvalila vsem, ki so pripomogli k uspehu pobude; opozorila sta, da je bil cilj pobude ta, da se med seboj ponovno povežejo vasi, ki jih je ločevala meja, in da se ovrednoti krajevne lepote. Vse so povabili, naj se pobude udeležijo tudi prihodnje leto. Županja Občine Dolina Fulvia Premolin je omenila, da se pobuda vključuje v iniciative nekdanje Odprte meje in udeležencem in organizatorjem voščila ob skorajšnjem novem letu.

Udeleženci so se poslovili s prekrasnim razgledom na zasnežene gore, ki so se dvigale v daljavi nad tržaškim zalivom. (beto)

Jutri popoldne pohod za mir

Pohod za mir bo tudi letos obeležil tržaško novo leto. Prirejajo ga Odbor za mir, sožitje in solidarnost Danilo Dolci in Omizje miru Furlanije-Juljske krajine pod pokroviteljstvom Pokrajine Trst ter občin Trst in Zgonik. Udeleženci pohoda se bodo zbrali na griču sv. Justa, od koder bodo ob 16. uri krenili po mestnih ulicah do Trga sv. Antona, kjer se bo pohod zaključil.

Organizatorji so prepričani, da v sprtem svetu, ki ga zaznamujejo vojne, krivice, revščina in nasilje, Trst lahko prispeva k razvijanju laboratorija globalnega miru. Mir ni nemogoč, vojne je mogoče preprečiti, kar pa odvisi tudi od osebnega ravnanja vsakega posameznika, so še prepričani pobudniki, ki poudarjajo potrebo po novih pobudah po zgledu osebnosti, kot so Mahatma Gandhi, Nelson Mandela, Martin Luther King, Danilo Dolci, don Milani in drugi, saj politika, diplomacija in vojske ne zadostujejo.

Tudi letos so se pobudniki pohoda za mir navezali na poslanico, ki jo je papež Benedikt XVI. pripravil ob mednarodnem dnevu miru na temo Če želiš negovati mir, varuj stvarstvo. Za varstvo narave in okolja je treba sejati sožitje in mir ter se kot posameznik in skupnost prizadevati za odprto in strpno družbo. Gre za odgovornost, ki mora dozoreti na podlagi globalne ekološke krize, saj so živa bitja odvisna drugo od drugega. Zato mir pomeni zavest o medsebojni odvisnosti prebivalcev Zemlje. To, menijo pobudniki pohoda za mir, velja tudi za krajevno okolje, saj zaščita in onesnaževanje ne poznata meja.

Koncert etno-skupine Langa po slovenski televiziji Rai

Jutri, 1. januarja, bodo televizijski gledalci na tretji mreži - bis RAI lahko spremljali posnetek koncerta ciganske etno skupine Langa, ki je poleti 2009 nastopila v Repniču. Skupina prihaja iz romskega naselja Pušča pri Murski Soboti, glasbeniki, ki jo sestavljajo, pa skupaj ustvarjajo že več kot desetletje. Ime »Langa«, ki v romskem jeziku pomeni plamen, so izbrali zaradi topline svoje glasbe in njenega sporočila. Po ocenah poznavalcev je trenutno to najbolj avtentična ciganska akustična glasbena skupina v Sloveniji. Repertoar skupine obsega cigansko etno in avtorsko glasbo. Avtorska glasba, ki jo ustvarjata brata Jože in Mišo Kontrec, je izvedena v slovenskem, romskem, prekmurskem in hrvaškem jeziku. Pisci njihovih besedil pa so: Feri Lainšček, Rok Vilčnik, Branko Đurić Đuro, Igor Pirkovič ter sam Mišo Kontrec.

Skupina Langa je dvakrat uspešno sodelovala na Festivalu narečne popevke, nastopila je na festivalu Druga godba, s skupino Šukar so navdušili v ljubljanskih Križankah. Dvakrat so se odlično izkazali na Emi. Veliko potujejo po Evropi, dvakrat so bili izbrani kot edini slovenski predstavniki na Sziget festivalu v Budimpešti ter na Balkan traffic-u v Belgiji. Redno nastopajo na najrazličnejših romskih glasbenih srečanjih širom Evrope. Sodelovali so tudi z različnimi slovenskimi glasbeniki, pevci, pevskami in kot igralci nastopili v filmu »Traktor ljubezen in rock and roll«, ki ga je režiral Branko Đurić Đuro in še vedno čaka na primerno distribucijo.

Bratoma Kontrec - Mišu in Jožetu, začetnikoma skupine, so se v času pridružil še Stefan Horvat, Marjan Ornik, Miran Celec in Vasko Atanasovski. To je tudi zasledba, ki je nastopila v Repniču in do dobra ogrela razpoloženo publiko.

ŠKEDENJ - Državno tožilstvo preverja podatke o meritvah onesnaženosti zraka

Dvomi o verodostojnosti uradnih podatkov o izpustih železarne

Merilne naprave skupine Lucchini beležijo nižje stopnje škodljivih snovi - Maurizio Fogar napada Dipiazzo

Državno tožilstvo preverja podatke o onesnaženosti zraka, saj obstajajo v zvezi z izpusti škedenjske železarne določene nejasnosti. Vse kaže, da uradni podatki, ki jih krajevnim upravam nudi sama družba Lucchini-Severstal, niso verodostojni, saj je stopnja prašnih delcev in ogljikovodikov, zabeležena v merilnih napravah podjetja, precej nižja od stopnje, ki jo beležijo naprave, ki jih je dalo namestiti tožilstvo.

Preverjanje se je začelo na pobudo krožka Ercole Miani, ki je pred časom skupaj z združenji Servola respira, La tua Muglia in s koordinacijskim odborom mestnih četrti zahteval, naj se domnevne nepravilnosti v zvezi s podatki o izpustih razčisti. Dežela FJK in Občina Trst uporabljata podatke štirih merilnih naprav, ki se nahajajo v ulicah Carpineto, Pitacco in Svevo ter na Trgu Libertà. Prvi dve sta v bližini železarne, njun lastnik pa je sama skupina Lucchini-Severstal. V Ul. San Lorenzo in selva je edina naprava, ki je last države in jo neposredno upravlja deželna agencija za okolje ARPA, državni tožilec Federico Frezza pa je v ulicah Pitacco in Giardini dal namestiti dve novi napravi, da bi preveril, ali se podatki skladajo.

Rezultati prvih osem dni meritev, ki jih je tožilec Frezza poslal izvedenec Pierluigi Barbieri (pred dnevi jih je prejel še krožek Miani), so presenetljivi in zaskrbljujoči. Izvedenec ugotavlja, da so meritve novih dveh naprav na las podobne podatkom naprave agencije ARPA v Ul. San Lorenzo in selva, medtem ko so meritve naprave v Ul. Carpineto (ta je last skupine Lucchini-Severstal, njene podatke zbira ARPA, ki pa do naprave nima dostopa) povsem drugačne. V osmih obravnavanih dneh (med 11. in 30. novembrom) sta prvi dve napravi zabeležili štiri dnevne prekoračitve zakonsko dovoljenega praga prašnih delcev PM10. Zakonski prag je 50 mikrogramov v kubičnem metru zraka. Iz meritev izhaja, da je bila meja prekoračena 15., 17., 22. in 24. novembra, ko je povprečna dnevna stopnja prašnih delcev znašala od 55 do 87 mikrogramov. Naprava v Ul. S. Lorenzo in selva je zabeležila nekoliko nižje, a podobne stopnje, podatki »uradne« naprave v Ul. Carpineto pa so zelo različni. 15. in 17. novembra je bila merilna naprava podjetja Lucchini skrivnostno pokvarjena, 22. novembra je zabeležila nedovoljeno stopnjo 55 (namesto 81 oz. 86), 24. novembra pa nizko stopnjo 23 (namesto 55 oz. 57). Podobne razlike zadevajo merjenje benzoapirena, ki povzroča bolezen na dihalih. Dovoljeni prag je en nanogram, 11. novembra pa je bilo v Ul. Pitacco 4,62 nanograma. Preverjanje se nadaljuje.

Maurizio Fogar je shušal, še vedno pa je zagrižen in kritičen. 26. novembra je prenehal jemati življenjsko potrebna zdravila, 6. decembra pa je začel še gladovno stavkati. Sam meni, da so podatki, ki jih je zbralo državno tožilstvo, škandalozni, saj naj bi dokazovali, da se politika deželne in občinske uprave na področju zaščite občanov in okolja nanašajo na izkrivljene podatke, ki minimizirajo škodljivost izpustov železarne: »Da so podatki, ki jih nudi lastništvo železarne, neverodostojni, je bilo jasno že iz poročila, ki ga je ARPA poslala krajevnim upravam julija letos. Nihče se ni premaknil. Število bolezni na dihalih je v Škedenju, Miljah in izpostavljenih mestnih četrtih zelo visoko, Trst pa je po podatkih zavoda Istat na vrhu državne lestvice smrtnih rakastih obolenj.«

Deželno omizje za preureditev železarne, ki se sestaja nekajkrat na leto, je po Fogarjevem mnenju popolnoma brezplodno, tržaški župan Roberto Dipiazzo pa nima namena zahtevati novih pojasnil v zvezi z okoljskim dovoljenjem. Fogar dodaja, da je župan dvakrat zmagal na volitvah s trditvijo, da bo dal zapreti železarno, pred dnevi pa je v intervjuju za dnevnik Manifesto svojo obljubo požrl. Pristaniški odbor je skupini Lucchini obnovil koncesijo in železarna se naprej obratuje. »Župan je v oddaji Unomattina opeval turistično plat Trsta. Če si potencialni obiskovalec ogleda zemljevid mesta na spletni strani Google Maps, opazi, da je morje pred pristaniščem rjavo. Za turista sploh ni vabljivo. Uganite, od kod se rjava madež širi ...« pravi Fogar. (af)

Izpusti škedenjske železarne

KROMA

OFICIRSKI KROŽEK - Predstavil ga je poveljnik Andrea Caso

Koledar italijanske vojske v duhu večetničnosti

V oficirskem krožku so predstavili koledar italijanske vojske Calendesercito 2010, ki so ga letos objavili na temo Italijanski vojaki - Novi obrazi vojske brez meja. Že tradicionalni koledar je predstavil deželni vojaški poveljnik gen. Andrea Caso (na sliki Kroma) in poudaril, da je rdeča nit novega koledarja večetničnost. V njem so namreč opisane dejavnosti vojske v Italiji in v tujini prek obrazov in zgodb italijanskih vojakov, med katerimi je mnogo mladih, ki so se rodili enemu ali obema tujima staršema.

Vojska je v tem okviru pripravljena vzgajati in izobraževati v duhu demokratičnega sožitja, je še povedal general Caso, saj mora biti sodobna vojska učinkovita v vsem svetu z vsemi svojimi vojniki, ne glede na njihovo etnijo, kulturo in veroizpoved.

TRIESTE TRASPORTI IN OBČINA TRST - Urniki ob prazniku

Avtobusi in muzeji ob novem letu

Že nocoj omejene vožnje avtobusov - Jutri bodo začeli avtobusi voziti kasneje - Na novo leto bodo vsi mestni muzeji zaprti

Avtobusi

Avtobusi prevoznega podjetja Trieste trasporti bodo nocoj in jutri vozili z delno spremenjenim urnikom.

Nocoj, večer pred novim letom bo avtobus proge št. 4 vozil do 20.30 (odhod z Mandrije na Opčinah), s Trga Tommaseo in s Trga Oberdan pa bo zadnji avtobus odpotoval ob 21. uri oziroma ob 21.05.

Avtobus proge št. 8 bo vozil do 21. ure. Avtobus proge št. 19 do 21. ure; prav tako avtobus št. 20. Avtobus proge št. 23 bo od tovarne Velikih motorjev odpotoval ob 21.05, zadnja vožnja izpred trga pred železniško postajo pa bo ob 17.50. Avtobus št. 26 bo s Katinaro odpotoval ob 21.15; avtobus št. 27 bo iz Milj odpotoval ob 20.40, avtobus št. 28 pa s Kolonje ob 21.30. Avtobus št. 30 bo odpotoval ob 21.20. Avtobus št. 39 za Opčine bo vozil do 20. ure, avtobus št. 40 za Dolino pa do 20.40. Avtobus št. 42 bo (do Proseka) vozil do 20.52 (zadnja vožnja s Trga Oberdan ob 21.05). Avtobus št. 44 bo iz Štivana odpeljal ob 20.07, s Trga Oberdan (samo do Proseka) pa ob 21.15.

Večerni avtobusi proge A (Katinara, Goldonijev trg, Campi Elisi), proge B (Lonjer, Goldonijev trg, Škedenj), proge C (Sv. Sobotna, Goldonijev trg, Barkovlje) in proge D (Sv. Andrej, Goldonijev trg, Ul. Cumano) bodo vozili do 21. ure.

zili do 21. ure.

Na novo leto bodo začeli avtobusi podjetja Trieste trasporti voziti pozneje kot običajno, nekateri pa bodo tudi končali vožnje predčasno.

Avtobus št. 4 bo z Mandrije na Opčinah odpeljal ob 6.40 in bo vozil do 23.45; avtobus št. 6 bo začel voziti ob 7.10 in bo vozil do 20. ure. Avtobus št. 20 za Milje bo začel voziti ob 6.45 in bo vozil do polnoči. Avtobus št. 26 za Katinaro bo začel voziti ob 7. uri in bo vozil do 23.35. Avtobus št. 35 za Lonjer bo začel voziti ob 7. uri in bo vozil do 20. ure. Avtobus št. 39 za Opčine bo začel voziti ob 7.35 in bo vozil do 22.45.

Avtobusi št. 40 in 42 bodo vozili z običajnim urnikom ob praznikih. Avtobus št. 44 bo začel voziti s Trga Oberdan ob 7.10 in bo vozil do pet minut po polnoči.

Muzeji in knjižnice

Na dan novega leta bodo vsi tržaški muzeji zaprti. Tako je sporočilo vodstvo mestnih muzejev. Danes pa bodo muzeji zgodovine in umetnosti in lapidarij, grad sv. Justa, muzej Sartorio, muzej italijanskega preporoda, Rižarna, poštni in telegrafski muzej, akvarij in botanični vrt v Ul. Marchesetti odprti od 9. do 13. ure, gledališki muzej Carlo Schmidl bo odprt od 9. do 14. ure, doku-

KATINARA

Oboroženi roparji vdrli v bolnico

Trije zakrinkani in oboroženi roparji so včeraj okrog 18. ure skozi zadnja vrata vstopili v katinarsko bolnišnico in se odpravili k okencu CUP. Rop je potekal brez večjega hrupa, tako da trojice marsikdo ni sploh opazil. Storilci, ki so imeli s seboj pištole, so nenadoma podrli stekleno okence in pobrali denar ter odšli v neznan. Plen je bil dokaj skromen: 1400 evrov. Poškodovan se ni nihče. Policija je po dogodku zaslila nekatere očitve, ki so videli roparje pred bolnišnico, med njimi je bil baje voznik nekega avtobusa. Forenziki so medtem iskali prstne odtise in morebitne sledove. Do ropa je prišlo tik pred zaprtjem okenca, ob 18. uri. Policisti menijo, da so storilci dejanje primerno načrtovali.

Policija potrjuje, da je kaznivih dejanj malo

V torek so karabinjerji na predstavitvi letnega obračuna povedali, da se je število kaznivih dejanj na Tržaškem v enem letu zmanjšalo za celih 18%. Včeraj je policija potrdila, da je kaznivih dejanj vse manj, pa čeprav znaša upad po njenih podatkih 7% (leta 2008 jih je bilo 2759, letos 2514). Tržaška kvestura je pojasnila, da predstavljajo tatvine, ropi, izsiljevanja in goljufije skoraj 65% vseh kaznivih dejanj v tržaški pokrajini, pri vseh omenjenih dejanjih pa so zabeležili določen upad. Tatvin je bilo letos za 7% manj kot lani, ropov za 24% (v podatke ni všteti včerajšnji rop na Katinari), goljufij pa 31% manj. Manj je bilo tudi nenamernih ubojev (letos 13, lani 20), posilstev in kaznivih dejanj, povezanih z mamili. Domnevne storilce vseh treh letošnjih umorov so aretirali. Policija je v letu 2009 aretirala 155 ljudi, na prostosti pa jih je kazensko ovadila 1197.

Prometna nesreča pri škedenjski železarni

Avtomobilist je včeraj ob 19. uri na tržaški hitri cesti izgubil nadzor nad svojim vozilom. Avto, ki je vozil proti Miljam, je v višini škedenjske železarne trčil ob ograjo, voznik pa se je poškodoval. Po navedbah službe 118, ki ga je prepeljala v katinarsko bolnišnico, se je ponesrečenec udaril v prsni koš.

GLEDALIŠČE VERDI - Ob 18. uri Slovesni koncert ob koncu leta 2009

pod vodstvom maestra Francesca Bonnina, ki v Trstu prvič nastopa. Na oder bodo stopili solisti Silvia Dalla Benedetta (sopran), Sarah Maria Punga (mezzosopran), Antonio Siragusa (tenor) in Alberto Gazale (bariton), ki bodo ob občuteni glasbeni spremljavi publiki postregli z najlepšimi in najbolj znanimi Rossinijevimi, Bellinijevimi, Verdijevimi, Donizettijevimi, Bizetovimi in Offenbachovimi arijami.

Kot veleva tradicija bo drevi v tržaškem gledališču Verdi zaživel koncert ob koncu leta. V dvorani bosta ob 18. uri zadoneli mogočna glasba in petje orkestra in zbor tržaške operne fundacije

vsem pa izredno kakovosten pozdrav staremu letu 2009; po koncertu pa bodo vsi skupaj nazdravili. Vstopnice so na voljo pri blagajni gledališča Verdi od 8.30 do 12.30 in od 15.30 do 19. ure.

SILVESTROVO Glasba in zabava na Velikem trgu

Kdor bo novo leto 2010 pričakal na tržaškem Velikem trgu, bo večer preživel v znamenju glasbe in zabave. Za drevisnjo, Silvestrovo najbolj noro noč v letu, bosta poskrbeli mladi tržaški glasbeni skupini UnderVanFlames in Overfunk, ki bosta od 22. ure do 2. ure zjutraj odganjali dolgčas. Za tradicionalno praznovanje je tudi letos poskrbel tržaška občinska uprava, s pokroviteljstvom Dežele FJK in Fundacije CRTrieste.

Prvi bo nastopil devetčlanski bend UnderVanFlames, ki izvaja skladbe iz znanih risank, muzikalov in televizijskih nanizank. Opolnoči se bo začelo odštevanje z voditeljem večera Paolom Agostinellijem in tržaško nebo bo razsvetlil pisan, dvajsetminutni ognjemet. Na oder bodo nato stopili še mladi Overfunk, ki bodo publiki postregli s funky-dance glasbo iz 70 let, prepojeno s pop in rock'n'roll prvini.

Ob tej priložnosti bodo zaprli za promet del nabrežja pred Velikim trgom od samega začetka glasbenega spektakla. Bari in lokali na Velikem trgu bodo pijačo lahko ponujali le v plastičnih kozarcih, za red in disciplino pa bodo skrbeli mestni redarji. Slednji opozarjajo udeležence, naj s seboj ne nosijo nobenih pirotehničnih sredstev, saj se vsako leto pripeti kaka nezgoda.

Seveda je praznovanje brezplačno, v primeru slabega vremena pa bo koncert jutri od 21. ure do polnoči.

Včeraj danes

Danes, ČETRTEK,
31. decembra 2009

SILVESTER

Sonce vzide ob 7.46 in zatone ob 16.31 - Dolžina dneva 8.45 - Luna vzide ob 16.08 in zatone ob 7.29.

Jutri, PETEK,
1. januarja 2010

NOVO LETO

VREME VČERAJ: temperatura zraka 8,3 stopinj C, zračni tlak 1007,2 mb raste, veter 10 km/h, vlaga 94-odstotna, nebo oblačno, morje skoraj mirno, temperatura morja 10 stopinj C.

Lekarne

Od ponedeljka, 28. decembra,
do četrтка, 31. decembra 2009,
ter v soboto, 2. januarja 2010

**Običajni urnik lekarn: od 8.30
do 13.00 in od 16.00 do 19.30**
Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Ul. Mazzini 43 (040 631785), Ul. Fabio Severo 122 (040 571088), Žavljje - Ul. Flavia 39/C (040 232253).

Fernetiči (040 212733) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

**Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30**

Ul. Mazzini 43, Ul. Fabio Severo 122, Ul. Combi 17, Žavljje - Ul. Flavia 39/C. Fernetiči (040 212733) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Combi 17 (040 302800).

Petek, 1. januarja 2010

Lekarne odprte od 8.30 do 13.00
Ul. Mazzini 43, Ul. Fabio Severo 122, Ul. Combi 17, Žavljje - Ul. Flavia 39/C, Fernetiči (040 212733).

**Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00**

Ul. Mazzini 43 (040 931785), Ul. Fabio Severo 122 (040 571088), Žavljje - Ul. Flavia 39/C (040 232253).

Fernetiči (040 212733) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

Lekarne odprte od 16.00 do 20.30
Ul. Mazzini 43, Ul. Fabio Severo 122, Ul. Combi 17, Žavljje - Ul. Flavia 39/C. Fernetiči (040 212733) - samo s predhodnim telefonskim pozivom in nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Combi 17 (040 302800).

www.farmacitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, pred-

praznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)

Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.

Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.

Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zelena številka) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Kino

AMBASCIATORI - 15.15, 17.00, 18.45, 20.30, 22.15 »Natale a Beverly Hills«.

ARISTON - 16.30 »Welcome«.
CINECITY - 14.30, 16.25, 18.20, 20.15 »Hachiko«; 14.30, 16.25, 18.20 »Arthur e la vendetta di Maltazard«; 15.15, 17.30 »Piovono polpette - 3D«; 14.45, 17.15, 19.50 »Sherlock Holmes«; 14.35, 16.30, 18.25, 20.20 »Natale a Beverly Hills«; 14.40, 16.35, 18.30 »La principessa e il ranocchio«; 20.10 »Brothers«; 16.30, 18.25, 20.20 »Io & Marilyn«; 14.40, 20.00 »A Christmas Carol-3D«.

FELLINI - 15.30, 22.30 »Arthur e la vendetta di Maltazard«; 17.15, 19.00, 20.45 »Amelia«.

GIOTTO MULTISALA 1 - (Ulica Giotto 8) 16.00, 17.50, 19.45, 21.50 »Dieci inverni«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 15.30, 17.10, 18.50, 20.30, 22.10 »La principessa e il ranocchio«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 15.45, 17.20, 19.00, 20.40, 22.20 »Hachiko, il tuo migliore amico«.

KOPER - KOLOSEJ - 12.30, 14.20, 16.10, 18.00 »Planet 51«; 19.50 »Avatar«; 13.40, 16.50 »Avatar 3D«; 14.30, 16.40 »Ljubezzen se zgodi«; 20.00 »Sherlock Holmes«; 19.00 »Zlomljeni objemi«.

NAZIONALE - Dvorana 1: 15.50, 18.00, 20.10, 22.20 »Sherlock Holmes«; Dvorana 2: 15.45, 17.20, 20.40 »Piovono polpette 3D«; 15.30, 19.00, 22.20 »A Christmas Carol 3D«; Dvorana 3: 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Io e Marilyn«; Dvorana 4: 17.00, 18.45, 20.30, 22.20 »Brothers«.

SUPER - Film prepovedan mladim pod 18. letom starosti.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 15.30, 17.20, 20.10, 22.20 »Natale a Beverly Hills«; Dvorana 2: 15.00, 16.50 »Piovono polpette - 3D«; Dvorana 3: 15.00, 16.40 »La principessa e il ranocchio«; 20.00, 22.10 »Amelia«; Dvorana 4: 16.00, 18.00, 20.20, 22.10 »Io e Marilyn«; Dvorana 5: 15.20, 17.40, 20.00, 22.15 »Sherlock Holmes«.

Praznični fotoutrip

Okrašene ulice in izložbe nas opozarjajo, da se naglo bliža čas božičnih in novoletnih počitnic. Zagotovo so to dnevi radosti, sprostitve, izletov ali zimovanj, spokojnega življenja v toplem objemu družine ali pa »nore« zabave. Vse kar boš zanimivega ali nenavadnega ujel v svoj objektiv, pošlji na spletno stran www.primorski.eu, tako da klikneš rubriko fotografije bralcev. Tvoje prispevke bomo radi volje objavili.

Naročnina je darilo.

Obdarite prijatelje, sorodnike, znance s Primorskim dnevnikom, vsak dan v letu!

Primorski
dnevnik

Dnevnik Slovencev v Italiji.

ZA INFORMACIJE: Trst: 040 7786300 Gorica: 0481 533382

Vsem svojim članom

želi vesele praznike,
zdravo in srečno

2010

DRUŠTVO SLOVENSkih
UPOKOJENCEV V TRSTU

**Pokrajinski odbor
VZPI-ANPI**
vošči bivšim partizanom,
aktivistom
in vsem antifašistom
srečno 2010

Jadralski klub
Čupa
vošči vsem članom
in prijateljem
srečno 2010!

KD Kraški dom

želi članom in prijateljem
obilo uspehov, zdravja
in veselja

V NOVEM
LETU 2010

KD ROVTE-KOLONKOVEC
in istoimenska dramska skupina

voščita

svojim članom, obiskovalcem
društvenega delovanja, slovenskim
ustanovam in vsem našim ljudem

vesele praznike in
zadostjenja polno
leto 2010

KOT

želi svojim
članom, sodelavcem
in prijateljem

SREČNO,
ZDRAVO
IN USPEŠNO

2010

Skd Tabor

SKD Tabor vošči vsem članom, prijateljem in društvom

srečno, srečno novo leto 2010

ter se zabvaljuje vsem, ki so na katerikoli način
pomagali v letu 2009.

AŠK KRAS

vošči vsem članom in simpatizerjem

SREČNO NOVO LETO

Vsem svojim članom
in njihovim družinam

želi

vesele praznike
in srečno 2010

ZVEZA VOJNIH INVALIDOV

GORICA - Ob včerajšnji predaji nove aparature primarijeva zagotovila

Porodnišnica kvalitetna kljub nizkemu številu rojstev

Usoda oddelka še vedno nedorečena - Odločitev naj bi padla 11. januarja

»Naš porodniški oddelek je kakovosten, rojevanje v goriški bolnišnici je popolnoma varno.« Tako zagotavlja primarij goriškega porodniškega oddelka Carmine Gigli in pojasnjuje, da nizkega števila rojstev ne gre nikakor enačiti s pomankljivo varnostjo, ki je v Gorici po njegovih besedah stoodstotno zagotovljena.

»Nobena zdravniška študija ni pokazala korelacije med nizkim številom rojstev in slabimi varnostnimi pogoji, ki so odvisni od drugih faktorjev. Posebno pomembno je namreč, da določena bolnišnica razpolaga z oddelkom za intenzivno nego ter z radiološkim in transfuzijskim oddelkom; v Gorici vse tri omenjene oddelke imamo, kar še dodatno pripomore k temu, da je naša porodnišnica povsem varna,« razlaga Gigli, ki je včeraj skupaj z goriško občinsko odbornico Silvano Romano predstavil zadnjo novost porodniškega oddelka. Gre za premično napravo za spremljanje in nadzorovanje vitalnih funkcij, ki jo je goriškemu porodniškemu oddelku darovalo podjetje Tecnocoop. »Tridesetletnico ustanovitve naše družbe smo hoteli obeležiti s konkretno pomočjo bolnišnici, predvsem pa z upanjem, da bodo mamice lahko še naprej rojevale svoje otroke v Gorici,« je včeraj v imenu podjetja Tecnocoop podaril Remo Zeffler in v svojem kratkem posegu namignil na negotovo prihodnost goriškega porodniškega oddelka. V Gorici se namreč rojeva okrog 360 otrok letno, zaradi česar se že dalj časa govori o ukinitvi porodniškega oddelka. Po drugi strani v Trzinu letno naštejejo 700 novorojenčkov, ker na deželi razmišljajo o racionalizaciji zdravstvenega sistema, pa naj bi bila usoda goriškega porodniškega oddelka že zapečaten, čeprav se na občini s tem ne nikakor strinjajo.

»Odločno se zavzemamo za ohranitev porodniškega oddelka, saj gre za zelo pomembno storitev, ki se ji v Gorici nemočno odpovedati. Dežela je zdravstvu na-

Pacientka preizkuša novo napravo, ob njej primarij Gigli

BUMBACA

menila isto vsoto denarja kot lani; povišala jo je celo za 2,1 odstotek, kljub temu pa moramo zdravstvene storitve racionalizirati. Krčiti je treba nepotrebne stroške, tega pa ne smemo nikakor storiti na koži goriških mamic.« pravi odborica Silvana Romano. Po njenih besedah morata biti goriška in trziška bolnišnica kom-

plementarni, pri tem pa ni mogoče krčiti ravno goriškega porodniškega oddelka. »11. januarja se bom srečala z deželnim odbornikom za zdravstvo Vladimirjem Kosicem, na tem srečanju pa bo končno jasno, kaj namerava dežela ukreniti v zvezi z goriškim porodniškim oddelkom,« napoveduje Romanova.

GORICA 73 popolnih utajevalcev

Državi odtegnili 39 milijonov evrov

V letošnjem letu je goriško poveljstvo finančne straže izsledilo 73 popolnih davčnih utajevalcev, ki so jih odtegnili državni blagajni, ki so jim pomagali pri prikrievanju denarja,« pojasnjujejo na pokrajinskem poveljstvu finančne straže in k temu dodajajo podatek, da so v letošnjem prijavi sodnim oblastem 44 oseb zaradi različnih kršitev davčne zakonodaje. V glavnem gre za prekrške, ki so vezani na ponarejene davčne dokumente in fakture, na neplačane davke, na uničenje ali prikrievanje knjigovodske dokumentacije, so še navedli na goriškem poveljstvu finančne straže.

»Utajevalce smo odkrili s primerjanjem raznih podatkovnih baz, s čimer smo ugotovili zneske, ki so jim pomagali pri prikrievanju denarja,« pojasnjujejo na pokrajinskem poveljstvu finančne straže in k temu dodajajo podatek, da so v letošnjem prijavi sodnim oblastem 44 oseb zaradi različnih kršitev davčne zakonodaje. V glavnem gre za prekrške, ki so vezani na ponarejene davčne dokumente in fakture, na neplačane davke, na uničenje ali prikrievanje knjigovodske dokumentacije, so še navedli na goriškem poveljstvu finančne straže.

V Trzinu je število rojstev skoraj dvakrat višje kot v Gorici, to pa je odvisno od visokega števila priseljencev in od povprečno nižje starosti prebivalstva. Mamice iz tujih držav je na Trziškem približno dvajset odstotkov, na Goriškem pa se povprečna starost iz leta v leto viša. (dr)

GORIŠKA

S pokrajine denar tudi za križišče pri Devetakih

Preureditev križišča pri Devetakih je vključena v seznam javnih del na področju prometne infrastrukture, ki ji bo goriška pokrajina uresničila v letu 2010. Seznam je pokrajinski odbor odobril med sredinim zasedanjem, med katerim so odločili, da bo skoraj osem milijonov evrov - od skupno 10.900.000 - namenjenih za gradnjo novih prometnic na območju tržiškega mesta okrožja.

Predvideni so prenovitvena dela dotrajanih cestnišč, gradnja novih križišč in odprava železniških prehodov. Dva milijona evrov sta namenjena za obnovu pokrajinske ceste št. 19, ki povezuje Gradež s Trzinom; poseg bodo opravili v kraju Villa Luisa, kjer je cesta posebno nevarna. Za preureditev nevarnega križišča pri Devetakih bo šlo 450.000 evrov; 129.114 evrov bo namenjenih načrtovanju nove avtobusne postaje intermodalnega pola v Ronkah, 1.114.000 evrov pa bo šlo za dejansko uresničitev prometnih infrastruktur na tem območju. Dalje je pokrajinski odbor namenil 600.000 evrov za gradnjo novega križišča v Redipulji, 1.163.000 evrov pa za uresničitev železniškega podvoza v Ronkah. Za novo križišče na pokrajinski cesti št. 12 v San Pieru bo potrebnih 300.000 evrov, za gradnjo nove ceste v industrijski coni v Štarancanu pa 1.350.000 evrov. Za porušenje nikoli uporabljene in dokončane železniškega nadvoza med Redipuljo in Zagrajem bo šlo 800.000 evrov.

Danes je po drugi strani zadnji dan za vložitev pripomb k varianti regulacijskega načrta občine Doberdob, ki med drugim predvideva širitev kamnoloma pri Devetakih. Doslej je bilo vloženih nekaj pripomb, ki zadevajo ravno dolžanski kamnolom in učinke njegove širitve na kakovost življenja krajanov.

ŠEMPETER - Ovadba zoper nekdanjo upravo Iskre

Sumljivi posli

Jamčili so za posojila, ki niso bila povrnjena - Naredili naj bi za najmanj pet milijonov evrov škode

NOVA GORICA - Vasja Mihelj Hitovo Perlo prihaja reševati iz Črne gore

Hit z osmimi milijoni evrov v rdečih številkah

Družba Hit Montenegro je edina, ki v Hitovi turistično-zabavišni skupini blesti. Njen prvi mož Vasja Mihelj se na poziv Hitovega vodstva vrača domov, v Novo Gorico. Zaupali so mu namreč vodenje Hitovega največjega igralniško-zabavišnega centra Perla. Direktorsko mesto bo od Marka Jelena prevzel sredi januarja, na njegovo mesto v Črni Gori pa bo sedel Danjel Mlečnik, pomočnik direktorja igralništva in turizma v Hitu.

Razlog, zakaj so Mihelja »premestili« v Perlo, na Hitu pojasnjujejo z njegovimi zaslugami za odlično poslovanje črnogorske družbe. Kako uspešen je bil Hit Montenegro v iztekajočem se letu, bo znana šele marca, ko bodo poslovne rezultate obravnavali nadzorniki, a v Hitu pravijo, da so rezultati »zelo dobri«. Edina Hitova »zlata jama« bo v letu 2010, do naslednje turistične sezone, z izključno lastnimi sredstvi zaključila obsežno naložbo, s katero bo ponudbo nadgradila z dodatnimi sobami in apartmaji višje ravni.

Svež veter, ki naj bi ga iz Črne Gore v mesto vrtin prinesel Vasja Mihelj, bo torej še kako dobrodošel glede na vse prej kot rožnato stanje slovenskega igralniškega giganta. Spomnimo: Hit je v desetih mesecih leta 2009 pridela 4,4 milijona evrov izgube, v leto 2010 pa najverjetneje stopa, po nedavnih ocenah predsednika uprave Draga Podobnika, z osmimi milijoni evrov v rdečih številkah. (tb)

Proti nekdanjemu predsedniku uprave Iskre Avtoelektrike Alešu Nemcu, ki se je septembra letos upokojil, in dvema nekdanjima članoma uprave, Tadeju Vidicu in Ivanu Lisjaku, ki ostajata zaposlena v Iskri Avtoelektriki, je novo vodstvo šempetrške družbe vložilo kazensko ovadbo zaradi suma zlorabe uradnega položaja in pravic ter ponarejanja listin. Družbo naj bi oškodovali za najmanj pet milijonov evrov, za zlorabo položaja ali pravic pa jim po kazenskem zakoniku grozi zaporna kazen od enega do osmih let, za ponarejanje listin pa do treh let zapora.

Ovadbo je na novogoriško okrožno državno tožilstvo podalo novo vodstvo šempetrške družbe z Edvinom Severjem na čelu. Ta je na tožilstvo »v skladu s sprejetimi sklepi nadzornega sveta celotno dokumentacijo z izsledki interne revizije predal pristojnemu okrožnemu državnemu tožilstvu,« je potrdil odgovorni za stike z javnostmi v družbi Erik Pajntar. Sum temelji na izsledkih interne revizije, ki je pokazala, da je Iskra Avtoelektrika v minulih letih izdala več poroštev za potencialne obveznosti nepovezanih tretjih oseb in pridruženih družb. Revizijo je naročil nadzorni svet v času, ko je po upokojitvi Nemca vodenje Iskre Avtoelektrike prevzel Igor Mihajlovič, ki je nepravilnosti tudi razkril. Ker nadzorniki iz krivdnih razlogov takrat niso želeli razrešiti že omenjena člana uprave Vidica in Lisjaka, je Mihajlovič že po dveh mesecih odstopil s funkcije predsednika uprave.

Izsledki revizije kažejo na to, da naj bi Iskra Avtoelektrika pri različnih družbah jamčila za posojila, s katerimi je idrijska družba SFM, ki jo vodi nekdanji predsednik nadzornega sveta šempetrške družbe Marijan Groff, financirala nakup 25-odstotnega deleža Iskre Avtoelektrike. Ta delež so prvotno želeli odkupiti njeni menedžerji, vendar jim ni uspelo pridobiti zadostnih finančnih sredstev. Ker SFM posojil ni vrnil, so njegovi upniki unovčili poročstva Iskre Avtoelektrike, tej pa so tako ostale le ničvredne terjatve do SFM. Te terjatve je Iskra Avtoelektrika, kot je sporočila 22. decembra, že odpisala. Nase so tako prevzeli za 4,2 milijona evrov obveznosti. V tretjem letošnjem četrtletju je Iskra Avtoelektrika že odpisala slab milijon evrov terjatev do SFM, prav toliko so jih odpisali tudi lani. (tb)

NOVA GORICA

»Božična« vlomilca stara znanca policije

Vlomila v upravo vrtca, v restavracijo in v trgovino

Poročali smo že, da so imeli novogoriški policisti med božičnimi prazniki kar nekaj dela z več primeri vlomov v mestu. Na božič, nekaj minut po šesti uri zjutraj, je na interventno število 113 poklicala snažilka restavracije v centru Nove Gorice in policijo obvestila o sumljivem hrupu, ki je prihajal iz gostinskega lokala. Policisti so stavbo obkolili in vlomilcema onemogočili pobeg, nato pa so s pomočjo vodnika policijskega službenega psa v kurilnici našli 27- in 21-letnega Novogoričana, sicer stara znanca policije, in ju priprli. 27-letnik je ob tem kršil hišni pripor, ki mu ga je oktobra letos odredilo novogoriško okrožno sodišče zaradi istovrstnih kaznivih dejanj, storjenih v preteklosti.

Z zbiranjem obvestil in pri ogledu kraja vzloma so policisti ugotovili, da sta osumljena s silo vstopila skozi zadnja vrata in pri pregledu lokala odkrila vzdano blagajno, ki sta jo s pomočjo orodja snela in jo odnesla v kuhinjo, od koder bi z blagajno pobegnili. A pri tem

so ju prehiteli policisti, zato sta se skrila v kurilnici, kjer ju je izsledil policijski službeni pes. Že med preiskavo so policisti prešli še dva klica o vlomih, in sicer v prostore računovodstva novogoriškega Centralnega vrtca ter v trgovino v centru mesta. Po opravljenih ogledih so policisti ugotovili, da sta si pripravila za božič umislila pravi vlomilski pohod. Nanj sta se odpravila kmalu po polnoči. Najprej sta vlomila v prostore računovodstva novogoriškega vrtca, kjer sta uspešno iskala denar. Praznih rok sta se nato odpravila v trgovino v centru mesta, kjer prav tako nista imela sreče, kakor tudi ne v restavraciji, kjer so ju odkrili. Po končanem postopku so 21-letnika spustili na prostost in ga bodo kazensko ovadili na pristojno okrožno državno tožilstvo, 27-letnega osumljenca, ki je s tem kršil tudi veljaven ukrep hišnega pripora, pa so v soboto s kazensko ovadbo privedli k dežurnemu preiskovalnemu sodniku, ki je po zaslišanju zanj odredil pripor. (tb)

komigo
KULTURNI DOM

REŠITEV ZA VAŠO
SPROSTITEV!

VPIS ABONMAJA TAKOJ PO
NOVOLETNIH PRAZNIKI.

SREČNO 2010!

Info: Kulturni dom v Gorici - Ul. I. Brass 20 - (tel. 0481 33288)

GORICA - Župan Ettore Romoli o delu svoje uprave in še marsičem

»Polagamo gospodarske temelje integraciji čezmejnega prostora«

Trije občinski sveti bodo statut EZTS-ja odobrili predvidoma 21. januarja - Sedež v Trgovskem domu

»Kot župan o marsičem ne morem povedati to, kar pri sebi mislim, a nihče ne more trditi, da nisem spoštljiv tudi do drugače mislečih, da ne dokazujem odprtosti, da mi ni pri srcu prav vse, kar se v našem mestu dogaja,« pravi Ettore Romoli, župan Gorice, ki je včeraj potegnil črto pod svoje delo v iztekajočem se letu s posebnim poudarkom na tem, kar se novega in perspektivnega dogaja tudi na relaciji z Novo Gorico. »Seveda, v primerjavi s prejšnjo goriško upravo je bilo v odnosih z Novo Gorico manj nazdravljanja in sterilne vljudnosti. Od mojega nastopa dalje, zadnji dve leti in pol, pa smo polagali temelje za konkretno sodelovanje na področju gospodarstva. Evropska unija ni nastala na simboliki, temveč na gospodarstvu. Če nam bo to uspelo tudi z Novo Gorico, bomo odprli pot resnični integraciji, vse ostalo pa bo prišlo samo od sebe,« meni Romoli. V mislih ima kratico GECT oziroma - v slovenskem prevodu - EZTS, Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje. Takšno združenje s pravno osebnostjo snujejo občine Gorica, Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba. »Njegova ustanovitev je že dogovorjena. Trije občinski sveti bodo zasedali istočasno in vsak v svojem kraju predvidoma 21. januarja. Na svečanem zasedanju bo vsak svet odobril statut EZTS-ja, na koncu zasedanja pa si bodo delegacije izmenjale odobreni dokument, ki ga bomo potem poslali v Rim in Ljubljano. Če in ko bomo dobili soglasje obeh vlad, bomo uresničili to novo medobčinsko telo s samostojno glavo, ki se bo o razvojnih projektih neposredno pogajalo z Brusljem, mimo dežele ali države. To bo velika prednost. Obenem bo to prvi EZTS za Italijo in za Slovenijo,« razlaga Romoli.

Kje bo sedež?
»Slovenski sosedje so že privolili v to, da bo sedež v Gorici, mi smo pa osvojili njihov predlog, da bi bil za to najbolj primeren Trgovski dom. To sicer ne bo uresničljivo v kratkem roku, saj prostori še niso na razpolago, ko pa bodo, bomo tja preselili EZTS in poiskali še italijanski naziv za Trgovski dom.«

EZTS bo posoda, katera bo vsebinna?

»Namen EZTS-ja je usklajen razvoj na področju prometnih povezav, energitike in

Ettore Romoli

BUMBACA

okolja. Soudeležene občine bodo seveda lahko sklenile, da razširijo domet.«

EZTS je torej razlog optimizma, v terek predstavljeni osnutek občinskega proračuna pa ni enako perspektiven, se vam ne zdi?

»Proračun je prilagojen manjšemu prilivu deželnega denarja. Prihodnje leto bomo ob 1.900.000 evrov, kar je precejšnja vsota, če upoštevamo, da je kar 92 odstotkov proračunskih sredstev že vnaprej dodeljenih in potrošenih in da imamo na voljo le še 8 odstotkov, kar znaša okrog štiri milijone in pol evrov. Če temu odtegnemo 1.900.000 evrov, nam ostane drobiž. Nekaj denarja bomo vsekar pridobili, na primer z zmanjšanjem stroškov za občinsko osebje, tako da krčenje sredstev ne bi smelo biti posebno boleče. Bolj zaskrbljen sem za leto 2011, ko se bodo osušili dodatni finančni viri in se bo mo znašli na psu, če si medtem gospodarstvo ne bo pomaglo in se prihodek od davkov ne bo povečal.«

Kje je manevrski prostor za varčevanje pri občinskem osebju?

»Občinski aparat bremeni proračun za kar 37 odstotkov. Varčevali bomo na primer tako, da bomo zaposlovali le strateške profile, zato da bo organik popoln, nikakor pa ne več na klientelističen način, kot je doslej veljalo.«

Bo krčenje sredstev dodaten udarec za občinske šole in vrtce, ki pogosto nimajo niti denarja za osnovne pripomočke?

»Sociali smo dodelili 37 odstotkov proračunskih sredstev. Sem sodijo tudi šole in vrtci. Če pa bomo ugotovili, da so v kateri koli stiski, bomo s spremembami proračuna ali kako drugače priskočili na pomoč. Sociala ne sme trpeti, še toliko manj pa otroci.«

To, kar pravite, očitno ne velja za rajone.

»Kritiči decentralizacijo ni odraz neke politične volje, temveč je nuja. Kot znano, na podlagi zakonodaje s prihodnjimi volitvami

naj ne bi več izvolili rajonskih svetnikov, kar pomeni ukinitve rajonov. Lahko pa bi jih nekaj obdržali, vsekakor ne deset, kolikor jih imamo danes.«

Je izrazita navzočnost manjšine v nekaterih četrtih lahko argument za njihov obstanek?

»Seveda, to je lahko močan kulturni argument. Prevladati pa bo morala zdrava pamet in ne več logika etničnega razločevanja, po kateri se Podgora ne bi smela spojiti s sosednjim rajonom v Madonnini.«

Katera pa bo usoda porodnišnice?

»Glede tega vprašanja nam je prvič uspelo povezati v skupno fronto Gorico in Tržič, Demokrasko stranko in Ljudstvo svobode. Skupaj lahko zahtevamo, da z denarjem, ki ga bo dežela namenila goriškemu zdravstvu, samostojno reorganiziramo zdravstveni sistem tako, da bo kakovosten in da nam ne bo nič odvzeto. Če bomo kos te-

jasli in dograditve šolske stavbe v Ulici Brolo?

»Seveda, načrtovanje je v napredni fazi in denar že namenjen. Straši pa me predvsem vprašanje, kje bomo črpali denar za vzdrževanje.«

Nižja srednja šola Ivan Trinko si želi telovadnico ...

»Srečen bi bil, če bi lahko občina zmogla to naložbo, a ni tako. Naj poskuša manjšina preko svojih deželnih svetnikov pridobiti na deželi denar zanjo.«

V mestu še zaznavate zatohli vonj po etnični kontrapoziciji?

»Nasprotno. Opažam, da so bili narejeni pomembni premiki, tako na primer z ozirom do mene. Ko sem bil izvoljen, je manjšina name gledala z zaskrbljenostjo in nezaupanjem. Tega v veliki meri ni več. In kar se odpiranja tiče, lahko trdim, da sem več naredil kot prejšnja občinska uprava, ki ji je

»Pozicije teh, ki so dolga leta živeli od etnične kontrapozicije - na eni in na drugi strani -, danes niso več aktualne.

Pisatelja Borisa Pahorja sem spoznal in pri njem zaznal mržnjo. Zato bi ravnal tako kot tržaški župan.«

mu izzivu, bomo porodniški oddelek obdržali.«

Gorica je posejana z gradbišči. Kaj nam bo to prineslo?

»Mestno središče je bilo prepuščeno razpadanju. Danes plačujemo slepoto teh, ki so to dopustili. Sedaj delamo na tem, da oživimo zgodovinsko jedro mesta, zato da bo postalo atraktivno. Srčno upam, da bodo trgovci odigrali svojo vlogo - da bodo prinesli še kvaliteto ponudbe. To je izključno njihova naloga.«

Se vam zdi, da so vrhovi stanovskih organizacij - na primer trgovcev - kos novim razmeram?

»So odraz današnjega mesta, tako kakor župan. Vedeti pa moramo, da ni enostavno najti oseb, ki bi se javno angažirale.«

Javna dela nakazujejo novo prometno ureditev.

»Tako je, a poleg krožišč, ki smo jih že uresničili, revolucionarnih novosti ne bo.«

Bomo končno prišli do slovenskih

uspelo le to, da je večinski del italijanskega prebivalstva v njej videl sovražnika. K temu so seveda prispevali "poklicni" Slovenci, ki so bili v upravi.«

Se je spremenila tudi vaša politična stran?

»Pozicije teh, ki so dolga leta živeli od te kontrapozicije - na eni in na drugi strani -, danes niso več aktualne.«

Ko bi bil Boris Pahor Goričan, bi mu podelili meščanstvo za zasluge?

»Pisatelja Borisa Pahorja sem enkrat srečal in pri njem zaznal mržnjo osebe, ki še vedno živi v letu 1945. Razumem njegovo bolečino za to, kar je utrpel, vendar mislim, da moramo biti leta 2010 vsi sposobni večje odprtosti. Zato bi ravnal tako kot tržaški župan.«

Danes ste natanko na polovici mandata. Zakaj radi napovedujete, da ne boste več kandidirali za župana?

»Ker imam teror ...«

Igor Devetak

GORICA - Svetniki Demokratske stranke potegnili črto pod delo župana Ettoreja Romolija

»S prijaznostjo prikriva praznino«

Čezmejno sodelovanje na porazni ravni - Predlogi opozicije neupoštevani - Ob višjem davčnem pritisku slabše in dražje storitve

Goriški župan Ettore Romoli s prijaznim nasmehom prikriva praznino svojega odbora in z lepimi besedami zavaja občane. »Župan nas pogosto obtožuje, da podpirujemo sterilne polemike, v resnici pa ni nikakor pripravljen na dialog z nami. V zadnjih mesecih smo predstavili več konkretnih predlogov; o najpomembnejših nismo nikoli razpravljali, v zvezi s posttranskimi zadevami pa smo slišali cel kup obljub, konkretnih dejanj pa je bilo bolj malo.« Tako poudarja Federico Portelli, načelnik svetniške skupine Demokratske stranke, ki je včeraj s svojimi občinskimi svetniki podal obračun letošnjega dela goriškega župana Ettoreja Romolija. »Poleg sprostitev cen goriva in ustanovitve urbane proste cone smo predlagali veliko ukrepov v korist občanov, ki jih je uprava na čeli črti zavrnila,« pravi Portelli in opozarja, da občinski upravitelji krčijo storitve in višajo davke, čeprav tega nečjejo nikakor priznati. »V občinskem obračunu za leto 2008 je črno na belem zapisano, da je občina povišala davčni pritisk, istočasno pa je podražila številne storitve, ki jih nudi občanom in med katerimi so tudi menze vrtcev in osnovnih šol,« poudarja Portelli. Skupaj z njim so kritično ocenili delo goriške uprave še Aleš Waltritsch, Marco Rota, Marilka Koršič in Silvan Primosig (slednja sta člana Slovenske skupnosti) ter Livio Bianchini, ki v občinskem svetu predstavlja Levico in svobodo.

Občinski svetniki Demokratske stranke kritično ocenjujejo delo župana Romolija in njegovih odbornikov

BUMBACA

Po besedah Waltritscha je desnosredinska uprava že marca pristala na posodobitev občinskega pravilnika in statuta, potem pa ni ničesar naredila, da bi dejansko spodbudila razpravo v zvezi s tem vprašanjem. Na podoben način občina zanemara svojo spletno stran, sploh pa po Waltritschem mnenju ničesar ne ukrene, da bi racionalizirala svoje storitve in izboljšala delovanje svojih uradov in služb. Koršičeva po drugi strani opozarja, da Romoli nikakor ne upošteva priporočil občinske komisije za »welfare«, sploh pa si ne

dovolj prizadeva za razvoj goriške bolnišnice. Kot poudarja Koršičeva, so v nevarnosti porodniški oddelek, nuklearna medicina in diabetični center, ob tem pa občina še ni poskrbela, da bi prišlo do odprtja ambulant tudi izven mestnega središča. Po mnenju Primosiga je Romolijev odbor neuspešen tudi na področju gospodarstva. »Župan je storil veliko napako, ker od podjetja Autovie venete ni zahteval uresničitve avtocestnega izhoda na Majnicah, ki bi razbremenil prometa mestno središče in bi voznikom omogočil hitrejši

dostop do Brd in krajev na desnem bregu Soče. Po drugi strani se Romoli ni zavzel za ponovno odprtje predora Bombi, ki je povezoval vzhodni in zahodni del Gorice, hkrati pa je predstavljal pomemben vhod v mesto,« poudarja Primosig.

»Do uprave Vittoria Brancatija sem bil včasih zelo kritičen, vendar priznati moram, da je imel prejšnji župan vizijo, ki je temeljila na čezmejnem sodelovanju. Današnji odbor nima nikakršnega razvojnega načrta, ki bi mu sledil, zato pa nihče ne ve, kateri so cilji župana Romolija in nje-

govih odbornikov,« pravi Marco Rota in poudarja, da je Romolijeva čezmejna politika porazna. »Uprava je vedno iskala spor s sosedi, dialoga pa nikoli. Odbornik za okolje Francesco Del Sordi skuša zdaj pokazati prijazen obraz do Nove Gorice, v resnici pa bi se moral sosedom najprej opravičiti,« pravi Rota in poudarja, da se je Gorica vrnila v čase, ko je meja ločevala mesti. »Danes goriški upravitelji načrtujejo gospodarski in prometni razvoj mesta, kot da bi Nove Gorice ne bilo,« zaključuje Rota. (dr)

GORIŠKA - Silvestrovanja na trgih, ulicah in ob morju

V novo leto z glasbo in zabavo pod milim nebom

V Gorici Radio Zastava, Max Zuleger in DJ Toky, v Trziču Bruco, v Novi Gorici Rock Partyzani in Orleki

Pozdrav letu

BUMBACA

V raznih krajih goriške pokrajine in tudi na Novogoriškem bodo drevi potekala silvestrovanja na prostem. Na Trgu Battisti v Gorici se bo praznik začel že ob 17. uri z nastopom pevskega zbora Sanroccocanta, ob 18. uri pa bo zapela skupina FVG Gospel Choir. Prizorišče praznovanja bodo nato poživilo ritmi dj-ja Maxa Zulegerja, ob 22.30 pa bodo besedo prevzela klezmer, balkan in ciganska glasba priljubljene goriške skupine Radio Zastava. Po koncertu bodo na vrsti odštevanje in voščila, od polnoči dalje pa bo na odru DJ Toky s postaje Radio 105, ki ga bosta spremljala »vocalist« Cece in klavirist Luciana Ligabueja José Fiorilli. Poskrbljeno bo tudi za brezplačen prevoz iz Trziča v Gorico. Iz trziške Ulice Valentiniš bo avtobus odpotoval ob 21. uri in ob 22.30, vozil pa bo po Ronkah, Foljanu in Gradišću.

Na Trgu Republike v Trziču bo drevi potekalo silvestrovanje na prostem, ki ga prireja občinska uprava s prispevkom podjetja A2A. Za praznično vzdušje bo skrbel Bruco & Evolution Swing Band, ki ga vodi italijanski kantavtor Bruco, zmagovalec festivala Sanremo Rock in umetniški vodja televizijskega kanala Bufo TV. Njegov bend sestavljajo mladi glasbeniki, ki jih vodi dirigent Paolo Favini in bodo igrali od 22. ure do 1.30. Zatem bo plošče vrtel DJ Stefano Munari, ki bo Trzičane zabaval do poznih ur. Združenje Pro Loco bo delilo »paneton« in šampanjec, medtem ko je občina skupaj s pokrajinskim prevoznim podjetjem APT poskrbel za brezplačni prevoz do Trziča. Dva avtobusa bosta iz Štarancana startala ob 21.30 in 22.30. obšla pa bosta Škocjan, Pieris, Turjak, San Pier, Polaç, Redipuljo in Ronke. Z avtobusom se bo mogoče odpeljati domov ob 2.30 in ob 3.30. Silvestrovanje na prostem drevi prirejajo tudi na Trgu Biagio Marin v Gradežu, kjer bo od 22. ure dalje igrala tržaška skupina Makako Jump. Opolnoči bo ognjemet na morju.

V Novi Gorici bo drevi središče dogajanja v Kidričevi ulici, ki bo zaprta za promet od krožišča z Erjavčevdo do poslovne stavbe Nova KBM. Začelo se bo ob 19. uri, za dobro vzdušje pa bosta poskrbeli skupini Rock Partizani in Orleki. Prestop v novo leto pa bo ovekovečil ognjemet. Ker pričakujejo organizatorji poleg Novogoričanov in Goričanov tudi obiskovalce iz okolice, so poskrbeli za brezplačne avtobuse, ki bodo na silvestrski večer od 21. ure do zgodnjih jutranjih ur vozili na relaciji Šempeter - Nova Gorica in Solkan - Nova Gorica - Šempeter - Vrtojba.

Veselo bo tudi na Trgu Ivana Roba v Šempetru, kjer se bo silvestrovanje na prostem začelo ob 22.30 uri. Šempetrci bo v novo leto popeljal ansambel Megamix. Javno silvestrovanje s plesnim ansamblom Argonavti, DJ-thorto, ognjemetom in tržnico z bogato obloženimi stojnicami in šanki bo potekalo v Šmartnem v Goriških Brdih. Na ajdovskem koncu bo največ ljudi zadnje sekunde v letu pod milim nebom odštevalo na Lavričevem trgu v Ajdovščini, kjer se bo silvestrski program začel ob 21. uri. Za zabavo bosta poskrbela Rok'n'band in DJ Omis.

GORICA - Nasveti policije za varno silvestrovanje

Previdno s petardami

V središču Trziča tudi letos prepovedali uporabo pirotehničnih sredstev

Goriški policisti pozivajo k skrajno previdni in razumni uporabi pirotehničnih sredstev, ki na silvestrovo vsako leto povzročajo poškodbe na ljudeh in še predvsem med mladino. Petarde je potrebno kupiti le v avtoriziranih trgovinah in nikakor ne segati po prepovedanih izdelkih. Neeksplozivnih petard, ki jih najdemo na tleh, se ne smemo v nobenem primeru dotikati in jih nikakor ne skušati ponovno sprožiti. Največ nesreč se namreč pripeti ravno 1. in 2. januarja, ko se otroci in odrasli lotevajo neopredelnega pobiranja neeksplozivnih petard in jih nato spet prižigajo.

Eksplodivna telesa je treba uporabljati le na odprtem, nikakor pa ne v stanovanjih, kjer se lahko v trenutku vnamejo požari. Na prizoriščih javnih praznovanj bodo temu name-

nili zavarovana mesta. Poleg tega je treba petarde prižigati daleč od avtomobilov, stekla in seveda ljudi in domačih živali, nikakor pa jih ne smemo manipulirati, rezati ali na kateri koli način spreminjati njihovo obliko. Pri prižiganju petard policisti svetujejo uporabo rokavic, ki obvarujejo roke pred opeklinami, pozorni pa moramo tudi biti, da nimamo na sebi oblačil, ki se z lahkoto vnamejo. Otrokom naj bo uporaba petard dovoljena le pod neposrednim nadzorom odraslih, preprečiti pa jim je treba vsako manipuliranje z njimi. Kršitve bodo kaznovane z globo, zoper tiste, ki bodo povzročili škodo, pa bodo vpisali sodno ovadbo. Da bi preprečili kakršno koli škodo in poškodbe, bo uporaba petard tudi letos prepovedana v ožjem mestnem središču v Trziču.

ISONZO SOČA - Nova, po vrsti že 85. številka dvojezičnega časopisa

Podpovršinska Gorica

Mesto nekam tone, ne znajde se še pred prepadom, a zelo številni znaki vzbujajo veliko skrb

Včeraj točno opoldne so na uredništvu časopisa Isonzo Soča v Gorici predstavili 85. številko, tako rekoč novoletno, saj je odslej na prodaj v kioskih in običajnih drugih točkah v mestu in pokrajini. Platnica je privlačna, nenavadna in nekoliko zagonetna, a v notranjosti ji sledi razlaga izpod računalnika istega avtorja: Marko Vogrič je kot fotograf svojo pozornost posvetil pokrovom mestnih jaškov in jih posnel iz perspektive tistih podpovršinskih prebivalcev, ki jih je veliko bolj, kot si vsi predstavljamo. Na uredništvu so za novinarje in naknadno za ostale radovedne obiskovalce razobesili desetino teh uokvirjenih posnetkov.

Kot platnica je - razen redkih strani - celotna številka posvečena mestu in njegovim vidikom, takšnim in drugačnim. Že uvodnik opozarja na medle znake premikov, ki se porajajo v odnosu do sosednjega mesta, hkrati pa se uvodničar Andrea Bellavite sprašuje, ali je vse zlato, kar se sveti, in kam naj levo navdihnjena srenja usmeri svoja javna zanimanja in naprežanja. Njegovi odgovori so prepleteni in sploh ne enoznačni. Njegovemu zmernemu optimizmu sledi kar nekaj strani, ki tudi s posnetki dokazujejo, da mesto nekam tone, ne znajde se še pred prepadom, a zelo številni znaki vzbujajo veliko skrb: reka Soča, zapiranje deželniš uradov, ukinjanje radiološkega oddelka, zafrustrirana nevrologija, odhod nuklearne medicine, nizko število porodov, domnevno zaprtje prefekture, carine na železniški postaji ne bo več, pristojno ministrstvo namerava ukiniti sodišče in tako dalje in tako naprej.

Poseben članek, precej težko razumljiv, obravnava usodo družbe IRIS. Zapletena razlaga ni odvisna od nje-

85. številka s fotografijo avtorja Marka Vogriča

nega pisca, temveč od resnično neverjetnih peripetij, ki so od vsega začetka botrovale tej v besedah tako obetajoči dejavnosti, ki pa klavrnno zaključuje svoje storitve in gre v razprodajo. Vredno si je ogledati posnetek vhodnega napisa na sedežu občinskih podjetij, ki zelo spominja na nedavno ukradeni napis v nemškem koncentracijskem taborišču.

Dva prispevka izpod peresa arhitekta Diega Kuzmina

se soočata z napačnimi pristopi pri obnavljanju mestnih hiš in s sporočilnostjo sloga »liberty«, ki je v mestu še zelo prisoten. Nato najdemo preveden članek Naceta Novaka o ogledu mesta in Kostanjevice v organizaciji dvojezičnega časopisa, kar je v slovenščini že objavil Primorski dnevnik.

Tokratna številka časopisa Isonzo Soča se odpira seveda tudi v zunanji svet, saj ni naše mesto popek sveta. Michele di Bartolomeo je v opisu svojega nekajdnevnega bivanja v Teheranu nekoliko napovedal sedanje dogajanje v Iranu. Michele Obit opisuje demografsko stanje v Nadiških dolinah, kar le italijansko govorečemu prebivalstvu ni povsem jasno, posebno pa niso poznani vzroki. Suzi Perrot nam v sliki in besedi pričara območje Krasa od Pliskovice mimo čez Volnik do Repniča. Miriam Blasich opozarja nase tudi s člankom poleg s stalnico svojih risank; članek odkriva obstoj sicer manjšega, a povsem enakega mostu v Tokiu, kakršen je naš solkanski lepoteč.

Pino Ieusig je bralcem postregel z rodbinsko in povsem »goriško sag« o dedu in njegovi usodi v pretresih prejšnjega stoletja. Gre za manj znane pojave oseb, ki so se leta 1947 odločili za izbiro v nasprotni smeri glede na tisto bolj znano, ki podčrtuje, da so namreč optanti bili le iz Jugoslavije v Italijo.

Nekaj strani je posvečenih likovni kulturi, Gregorčičevi Soči in članku v furlanskem jeziku. Kot vselej so zanimiva tudi Potepanja. Skratka, tudi ta številka dvojezičnega časopisa dokazuje, da gre za nepogrešljivo pričevanje o tem prostoru in tukajšnjem dogajanju. (ar)

GORICA - Pogreb bo danes

Umrli Pietro Piciulin, cenjen zdravnik

Bil je zagovornik sožitja, rad je spregovoril tudi slovensko

Tiho, kot je bilo zanj značilno, je v 84. letu starosti za vedno odšel zdravnik Pietro Piciulin, eden izmed stebrov goriškega zdravstva. Bil je velik ljubitelj kulture, zlasti gledališča. Pogosto je zahajal tudi v goriški Kulturni dom, kjer ga je bilo mogoče srečevati ob gledaliških predstavah ter ob drugih prireditvah in dogodkih, saj se je zanimal tudi za likovno umetnost, literaturo in zgodovino.

Piciulin je bil priznan in cenjen zdravnik, med njegovimi pacienti pa je bilo tudi veliko goriških Slovencev. Pri delu je poleg strokovne pripravljenosti izstopal njegov velik človeški čut. Bil je vedno na razpolago, poklicu se je predajal s svojimi najboljšimi silami, zato je za svoje delo pred leti povsem zaslužen prejel priznanje rajonskega sveta iz Podturna, kjer se je rodil. Piciulin je bil pravi Goričan, kot jih je žal še malo. Bil je Italijan in hkrati Furlan, rad se je tudi potrudil, da je spregovoril kako slovensko besedo tako na de-

lovnem mestu kot po goriških ulicah.

S smrtjo Pietra Piculina je slovenska narodna skupnost v Gorici izgubila iskrenega prijatelja. Za vedno se je namreč poslovil tihi zagovornik sožitja, ki je cenil goriško večjezično in večkulturno okolje. Vsakogar je znal nagovoriti, vsem je znal poleg zdravniške pomoči nameniti tudi dobro besedo, ki včasih pomaga bolj kot zdravilo. Pogreb pokojnega zdravnikarja bo danes ob 10.30 v župnijski cerkvi v Podturnu. (ik)

PIETRO PICIULIN

BRANIK - Umrli Marij Pavlica

Zbor Jezero žaluje za bivšim dirigentom

Moški pevski zbor Jezero iz Doberdoba žaluje za svojim dolgoletnim dirigentom Marijem Pavlico, ki je umrl v torko po kratki zahrbtni bolezni. Še pred enim mesecem je sodeloval z doberdobskimi pevci, v začetku decembra pa je hudo zbolel in naposled umrl.

Marij Pavlica se je rodil v Braniku leta 1940. V mladih letih je vzljudil zborovsko petje in dirigiranje. Vodil je več zborov v domači vasi in okolici, leta 1992 pa je prevzel vodenje doberdobskega zbora Jezero. Takoj se je lotil sestave repertoarja partizanskih pesmi, s katerimi je doberdobski zbor nastopal po Italiji in zlasti po Sloveniji. V obdobju po slovenski osamosvojitvi zbor Jezero je bil gost številnih prireditelj, na katere so ga povabili ravno zaradi njegovega partizanskega repertoarja, saj so se drugi pevski sestavi v tistih letih otepal petja borčevskih pesmi. Zaradi svojega negovanja partizanske pevske zakladnice je zbor Jezero leta 2000 prejel priznanje Zveze borcev. Pavlica je doberdobske pevce vodil do leta 2008, ko je skupaj z njimi proslavil petdesetletni-

MARIJ PAVLICA

co delovanja zbora. Tudi potem se je pevcem pridružil ob marsikateri priložnosti, sploh pa bo v Doberdobo ostal v trajnem spominu, saj so ga domačini vzljubili zaradi njegovega vedrega značaja.

Pavlica je igral tudi na orgle, tako da je bil organist na Sveti Gori, v cerkvi v Grgarju in še ponekod. Nekaj let je vodil tudi moški pevski zbor Vesna iz Kriza. Pogreb bo v soboto, 2. januarja, ob 14.30 v Braniku. Ob odprtem grobu bo zbor Jezero zapel skupaj z drugimi zbori, ki jih je pokojni dirigent vodil.

NOVA GORICA Jožko Čuk direktor gledališča

Ministrica za kulturo Majda Širca je za direktorja Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica (SNG) imenovala Jožko Čuka. Petletni mandat bo nastopil 11. januarja.

Čuk, ki ga je ministrica sredi aprila imenovala na mesto v.d. direktorja, je v svojem strateškem načrtu predstavil izhodišča delovanja SNG Nova Gorica do leta 2014 z vsebinskimi poudarki, kot so investicija v malo dvorano, posodobitev področja odnosov s javnostmi, ekonomika gledališča, model poslovne odličnosti in pridobitev nacionalnih poklicnih kvalifikacij. Ministrica, ki je v postopku izbire direktorja prejela tudi pozitivno predhodno mnenje sveta in strokovna sveta SNG, je izbiro utemeljila s tem, da ima Čuk »izkušnje z vodenjem poslovnih sistemov in s strokovnega področja, saj je bil dolgoletni član in predsednik sveta SNG Drama Ljubljana. Pozna umetniško in poslovno problematiko gledališča in gledališke dejavnosti v nacionalnem in mednarodnem prostoru, z njegovim vodenjem SNG Nova Gorica pa se je končala dolgotrajna kriza gledališča.« (tb)

VRH - Nova praznična pobuda prosvetnega društva

Jaslicam posvetili natečaj

Nagrajevanje potekalo v okviru božičnice, ki so jo oblikovali pevci otroškega zbora Vrh sv. Mihaela in dekleta Bodeče neže

Vrhovski otroci med božičnico (levo), pevci otroškega zbora Vrh sv. Mihaela so se predstavili z gledališko igro (desno)

BUMBACA

Ob prazniku Svete družine je minulo nedeljo v nabit polni vaški cerkvi prosvetno društvo Vrh sv. Mihaela priredilo božičnico in nagrajevanje prve izvedbe natečaja Jaslice pri nas doma; prireditev je potekala po maši, ki jo je daroval duhovnik Karlo Bolčina, oblikovali pa so jo člani otroškega pevskega zbora Vrh sv. Mihaela in dekliška vokalna skupina Bodeča Neža.

Božičnica se je začela z igro Evro za prijatelja, ki sta jo pripravila Tatjana Devetak in Luca Brumat, pričljivo in doživeto pa so jo uprizorili Simon, Julija, Daniel, Mitja, Vesna, Vida, Tomaž, Maurizio, Nikolaj in Andrej. Zgodba govori o navadnem človeku, ki si na božični loteriji priigra veliko vsoto denarja. Sprva obljubi, da bo z dobikom pomagal revnim, ko pa stopi v krog bogatašev, na svoje bese-

de preprosto pozabi, se prepusti uživaškemu življenju in popolnoma odpiše stare prijatelje. Ko postane berač, mu pa iz težav pomaga le prijateljica iz otroških let.

Sledil je nastop vokalne skupine Bodeča Neža, ki je pod vodstvom Mateje Černic prisotne uvedla v božično razpoloženje s Procesijo Benjamina Brittna. Ubrani dekliški glasovi so prisotne navdušili še z Gallusovo Pueri concinite, z Ebnovo priredbo poljske božične narodne pesni Narodil se Kristus Pan, s črnskima Amen in Good News, s Fabijanovo priredbo slovenske božične pesmi Hitite, kristjani in z Gruberjevo Sveto nočjo. Nato je predsednica prosvetnega društva Tatja Tomsic spregovorila nekaj misli o neprecenljivem pomenu postavljanja jaslic v družinskem krogu; nato je predstavila novo društveno pobudo, in sicer natečaj Ja-

slice pri nas doma. Na krstni izvedbi tekmovalja je sodelovalo devet družin oz. posameznikov. Za najlepše jaslice je komisija, ki so jo sestavljali Piero Brumat, Claudio Ulian, Damjan Fantin, Matjaž Ulian in Nika Cotič, izbrala jaslice Marije Grillo; drugo nagrado so osvojili Marta Brumat, Damjan Fantin, Matjaž Ulian, Ivan Černic in Tadej Devetak za jaslice, ki so jih postavili v domači cerkvi, tretja nagrada pa

je šla Ivani, Simonu in Tomažu Coticu za najlepše družinske jaslice. Posebno nagrado za res izjemne jaslice s tekočo vodo in mehaniziranim mlinom je prejela družina Gorkič iz Dola. Ob zaključku nagrajevanja, ki ga je spremljalo predvajanje fotografij vseh sodelujočih jaslic, so udeleženci natečaja prejeli spominček, otroci domačega pevskega zbora pa še darilce pevovodkinje Karen Ulian.

DANES NA POLJANAH

Cvetka in Pepe praznujeta 65-letnico poroke

Na Poljanah pri Doberdobu bo danes veliko praznovanje. Cvetka in Pepe Stanarjeva bosta s svojima dvema sinovoma, tremi hčerkami, desetimi vnuki in osmimi pravnuki praznovala 65-letnico poroke.

Cvetka Devetak doma z Vrha in Jožef Peric s Poljan sta se poročila 31. decembra 1944 v mrzlem jutru v Gabrjah, ko se je Pepe za kratek čas vrnil s partizanov, kamor je odšel septembra 1943. Tudi Cvetka je sodelovala s partizani, na Vrhu je namreč opravljala funkcijo blagajničarke. Že dan po poroki se je Pepe moral vrniti k partizanom, kjer je bil v skupini minercev, Cvetka pa si je pomagala s tem, da je prevažala in prodajala domače mleko v Trziču. Po vojni se je Pepe iz Ljubljane vrnil domov šele leta 1947 in se zaposlil v kamnolomu na Palkišču, še pred vojno pa je delal v trziški ladjedelnici. Leta 1963 sta Cvetka in Pepe sklenila spremeniti svoj življenjski vsakdan ter kupila majhno gostilno na Poljanah. S trdim delom sta gostilno počasi urejala, tako da je danes zrasla v poznano restavracijo, ki jo upravlja sin Branko. Kljub svojim 85 letom Cvetka še vedno sledi urejanju restavracije in prav tako Pepe, ki bo kmalu dosegel 88 let, pomaga sinu pri delu. To so trdne korenine.

Koncerti

BOŽIČNI DOBRODELNI KONCERT v spomin na Mirka Špacapana bo v petek, 8. januarja 2010, ob 20. uri v cerkvi Sv. Justa v Podgori. Na večeru bodo nastopili OPZ Veseljaki iz Doberdoba, MVS Akord, MePZ Podgora in MePZ F.B. Sedej iz Števerjana. Priložnostni govornik bo Jurij Paljk, večer bo vsebinsko obogatila recitacija božičnih motivov in odlomkov Balantičevih poezij iz knjige Gospod, za Tabo se bom zdaj napotil, ki je izšla pred kratkim. V vlogi recitatorja bosta nastopila Matija Kralj in Mairim Cheber. Dobrodelni izkupiček bo namenjen združenju za paliativno zdravljenje Mirko Špacapan.

OBČINA SOVODNJE vabi na tradicionalni Novoletni koncert, ki bo v občinski telovadnici v nedeljo, 10. januarja 2010, ob 18.30. Nastopajo dekliška pevska skupina Bodeča neža, ansambel Nomos in oktet Vrtnica. Sledi skupna zdravica.

Izleti

SPDG vabi na udeležitev pohoda v Dražgoše čez Ratitovec v noči med soboto, 9., in nedeljo, 10. januarja 2010. Obvezna predhodna prijava do nedelje, 3. januarja 2010; informacije in prijave po info@spdg.eu ali po tel. 320-1423712 (Andrej).

Obvestila

SPDG obvešča, da bo od 17. januarja do 7. februarja 2010 priredilo nedeljske

Na skupno življenjsko pot sta stopila 31. decembra 1944 v Gabrjah

Kino

DANES IN JUTRI V GORICI

KINEMAX Dvorana 1: 15.20 - 17.40 - 20.00 - 22.15 »Sherlock Holmes«.

Dvorana 2: 15.00 - 16.45 - 18.30 »La principessa e il ranocchio«; 20.15 - 22.10 »Brothers«.

Dvorana 3: 15.40 - 17.40 - 19.50 - 22.00 »Natale a Beverly Hills«.

DANES IN JUTRI V TRZIČU

KINEMAX Dvorana 1: 15.30 - 17.20 - 20.10 - 22.20 »Sherlock Holmes«.

Dvorana 2: 15.00 - 16.50 - 18.45 - 20.40 »Piovono polpette« (Digital 3D).

Dvorana 3: 15.30 - 17.20 - 20.10 - 22.20 »Natale a Beverly Hills«.

Kam po bencin

Jutri bodo na Goriškem dežurne naslednje bencinske črpalke:

GORICA

AGIP - Ul. Duca d'Aosta 74

ESSO - Ul. Brass 7/b

ERG - Ul. Brig. Re, na državni cesti 56 km 33+

TRZIČ

ESSO - Ul. Boito 64

API - Ul. Grado

RONKE

SHELL - Ul. Redipuglia 25/a

ERG - Ul. Aquileia 35

FOLJAN-REDIPULJA

TOTAL - Ul. Pietro Micca 15

ŠLOVRENC

AGIP - Ul. Nazionale, na državni cesti 56

VILEŠ

ERG - Državna cesta 351 km 16+250

KRMIN

SHELL - Drevored Venezia Giulia 23

Dvorana 4: 15.00 - 16.40 »La principessa e il ranocchio«; 18.30 ; 20.20 - 22.10 »Hachiko - A dog's story«.

Dvorana 5: 16.00 - 18.00 - 20.20 - 22.10 »Io e Marilyn«.

Šolske vesti

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE sporoča, da je ministrstvo za šolstvo razširilo paleto naslovnikov za vključitev v prednostne seznime učnega osebja. Tudi suplenti, ki so bili v š.l. 2008-09 imenovani iz zavodskih lestvic za nepretrgoma 180 dni, smejo namreč vložiti prošnjo, in sicer do 8. januarja 2010 na tajništvo šole, na kateri so poučevali. Obrazci so na razpolago na spletni strani ministrstva za šolstvo; informacije na tajništvih šol in na Uradu za slovenske šole.

Razstave

»VERTIGINE DEL SACRO« je naslov razstave, ki bo na ogled do 9. januarja v galeriji Dore Bassi v deželnem avditoriju v Gorici (med 10. in 12. uro ter med 16. in 19. uro, ob nedeljah in praznikih zaprto), v galeriji Ars na Travniku (med 8.30 in 12.30 ter med 15. in 19. uro, ob nedeljah, ponedeljkah in praznikih zaprto) in v galeriji Prologo v Ul. Ascoli 8/1 v Gorici (med 17. uro in 19.30, ob nedeljah in praznikih zaprto).

V GORIŠKI PODRUŽNICI ZADRŽNE BANKE DOBERDOB IN SOVODNJE na Korzu Verdi 55 bo do 31. decembra na ogled izviren izvod Slave Vojvodine Kranjske Janeza Vajkarda Valvasorja, katero razstavlja lastnik Roman Gergolet.

GORICA - Trgovine Z nedeljo sezonske razprodaje

V goriški pokrajini se bodo sezonske razprodaje pričele v nedeljo, 3. januarja, vendar bodo po vsej verjetnosti trgovci krepko znižali svoje cene že v soboto, 2. januarja. Nov deželni zakon namreč trgovcem dopušča možnost, da svoje artikle prodajajo po znižani ceni še pred uradnim začetkom razprodaj. Zaradi popustov gre pričakovati, da bo večji del trgovin z obutvijo in oblačili odprti tudi v nedeljo; na zvezi ASCOM so pojasnili, da je odprtje izključno v domeni trgovcev, tako da nimajo seznama trgovin, ki bodo odprte.

Jutri novoletni spust

V organizaciji kluba Šilec bo jutri, 1. januarja 2010, potekal tradicionalen novoletni kajakaški spust. Start bo z brega Soče pod sejemskega razstaviščem Expomego v Gorici ob 11.30, prihod kajakašev v Sovodnje je predviden okrog 13. ure.

Slovo od Del Medica

Pokojni Dino Del Medico, gospodarstvenik in javni delavec iz Beneške Slovenije, je bil poznan tudi na Goriškem. Doma je bil iz Barda v Terski dolini, kjer se je rodil 6. septembra 1940, bil pa je med prvimi Benečani, ki so po drugi svetovni vojni obiskovali slovenske šole v Gorici. Njegov pogreb bo v soboto, 2. januarja 2010, ob 14.30 na pokopališču v Bardu.

DRŽAVNA KNJIŽNICA v ul. Mameli v Gorici obvešča, da bo do 5. januarja 2010 odprta samo v jutranjih urah do 13.30.

Prireditve

PRAZNIČNO DOGAJANJE NA BEVKOVEM TRGU V NOVI GORICI:

danes, 31. decembra, od 19. dalje silvestrovanje; v petek, 1. januarja 2010, ob 16. uri koncert glasbene skupine Happy Day; v soboto, 2. januarja 2010, ob 17. uri koncert skupine Korado & Brendi. Do 1. januarja 2010 potekajo ustvarjalne in pravljicne delavnice za otroke med 10. in 12. uro ter med 16. in 18. uro. Na ploščadi med Goriško knjižnico Franceta Bevka in Slovenskih narodnim gledališčem Nova Gorica bo do 10. januarja med 8. in 23. uro 2010 brezplačno pokrito drsališče.

OSREDNJA PROSLAVA Dneva slovenske kulture, ki jo že vrsto let skupno prirejajo organizacije Slovencev v Italiji, bo 6. februarja 2010 ob 20. uri v občinskem gledališču v Trziču (Monfalcone); pokrovitelja sta krovni organizaciji SSO in SKGZ, izvajalec pa bo gledališka šola StudioArt. Novost letošnje proslave bo izročitev priznanj posameznikom in skupinam za pomembne umetniško-kulturne dosežke.

Osmice

KUKUKOVI v Doberdobu imajo odprto ob četrtkih, petkih sobotah in nedeljah: tel. 0481-78140.

Pogrebi

DANES V GORICI: 8.00, Annamaria Qualli z glavnega pokopališča v cerkvi Sv. Ane in na glavno pokopališče. **DANES V LOČNIKU:** 10.30, g. Silvano Piani v cerkvi in na pokopališču.

DANES V RONKAH: 12.00, Arduino Mocchiutti (iz trziške bolnišnice) v cerkvi Sv. Lovrenca, sledila bo upepelitev.

DANES V TRZIČU: 10.00, Nevio Birsar iz bolnišnice v cerkvi Device Marcelliane, sledila bo upepelitev; 13.00, Noemi Gasparotto v cerkvi Sv. Odrešenika in na pokopališču.

DANES V PIERISU: 14.30, Luciana Zorzin vd. Bertogna (s pokopališča v Beglianu) v cerkvi in na pokopališču.

DANES V BRAČANU: 14.00, Vito De Giuseppe (iz goriške splošne bolnišnice) v cerkvi in na pokopališču.

SREČNO IN VESELO 2010

Gostilna
Peric
Branko
POLJANE - Tel. 0481/78117

PRODAJA IN
POPRAVILA KOLES
E. ČUK
CEPARIN R. & SAKSIDA A.
GORICA
Trg Cavour 9, Tel. 0481 535019

IL BOTTONE
Sošol Nadja
Izbira in kakovost brez primerjave
TRAVNIK 26
zraven Katoliške knjigarne

Lo Nanda VRH SVETEGA MIHAELA
"Deveta" 1870
Tel. 0481.882488
www.devetak.com

Juren s.r.l.
zastopstvo izdelkov podjetja
Rimska 16, 34070 Doberdob
tel. 0481.78368, faks: 0481.78228 - info@juren.it - www.juren.it

GRADBENO PODJETJE
DEVETAK IZTOK
& C. S.A.S.

DOBERDOB
Ul. Prešeren 8 - Poljane
Tel. (0481) 78116

OKUSNE DOBROTE DOMACE ZEMLJE
...in sproščen oddih na Trasu v novih prostorih Lokande
Čotova družina se zahvaljuje vsem prijateljem,
ki so pripomogli k našim uspehom v letu 2009
in vošči vsem polno zdravja in veselja v letu 2010

HELIOS ITALIA
Ulica Vittorio Veneto 87
34170 GORICA

MARIG
PROIZVODNJA
IN INŠTALACIJA
MUCCI KLEPARSTVA
MARIO MUCCI S.R.L.
Ulica A. Gregorčič 20/2 • 34170 GORICA
Tel. 0481/21828 • Fax 0481/524657
info@muccilattone.com • www.muccilattone.com

Vesel Božic
2010 in Srečno
Novo Leto

GLASS GLOBAL SYSTEM

AGRITURIZEM
Kovac
DOBERDOB
ZA CERKVIJO
Tel. 0481 78125
www.kovac.it - info@kovac.it
OKUSNA IN ZDRAVA HRANA
Odprto ob petkih, sobotah,
nedeljah in praznikih

PEKARNA SLAŠČIČARNA
COTIČ
SOVODNJE OB SOČI
Prvomajska 85, tel. 0481.882006

AWS
GORICA
mail: aws.it@tin.it

GOSTILNA PRI
«ANDREJU»
Fergolia Daniela in Marina
zaprto ob torkih in sredah
DOBERDOB, Trzaska ulica 6, Tel. 0481.78320

KOSIČ
GORICA

TRGOVINA
OBUTVE
Raštel 5

Raštel 19
Raštel 8

KIDS
Otroška
oblačila in obutev
Ul. Oberdan 9

GEOX
SHOP
Ulica
Oberdan 7

VIVAI
ORLANDO
Proizvodnja
in prodaja
rastlin in cvetja
za dom, balkone,
parke in vrtove
Gorica
Drž. cesta za Trst
nasproti mirenskemu letališču

avtodelavnica
avtoličarstvo
vulkanizerstvo
BASTIANI
SERGIO
DOBERDOB (GO)
Tel. 0481.78305

Srečno
2010
KULTURNI DOM
GORICA

Bar Kubik
Gorica
Korzo Verdi 53
bar
kavarna
aperitivi
prigrizki
hladne jedi

Potovalna agencija
GOTOUR
www.gotourviaggi.it
Potovanja - letalske karte
izleti - posebne ponudbe
ul. Sauro 12 - GORICA
tel. 0481.531213 > faks 0481.531180
e-mail: gotour@gotourviaggi.it

Fotografije v smeri urinega kazalca: Spominska plošča na rojstni hiši Avgusta Černetiča, duhovnika-partizana iz Prosnida; Dvojezični smerokazi v občini Tipana; Župan Elio Berra; Tipana pozimi.

ŽUPAN ELIO BERRA O MOŽNOSTIH RAZVOJA OBČINE TIPANA

Padec meje nujno izkoristiti

TJAŠA GRUDEN

Občina Tipana zaobjema 65 kvadratnih metrov veliko ozemlje med Julijskimi Predalpami, ob reki Karnahči in Nadiži. Poleg glavnega mesta Tipane sestavljajo občino še zaselki Karnahča, Debeliši, Viškorša, Brezje, Ponte Sambo, Prosnid in Plestišča. Število prebivalcev je od zadnjega popisa

prebivalstva leta 2001 (715) v glavnem nespremenjeno in se suče okrog 700. To dokazuje, da se je dolgo obdobje stalnega odseljevanja za zdaj zaključilo. S tega vidika je bilo za »tipajski kamun«, kot ga imenujejo domačini slovenske narodnosti, najbolj kritično obdobje med leti 1961 in 1971, ko je število prebivalcev z 2.258 padlo na 1.251, sicer pa se demografsko položaj slabša že od leta

1911. Takrat je bilo v občini Tipana kar 3.700 občanov.

Občino že tretjič zapored vodi župan Elio Berra, ki ga je na junijskih volitvah podprlo skoraj 60% upravičencev. Njegova uprava si nada, da ji bo v obdobju gospodarske krize, ko življenje v mestu ni več tako privlačno, uspelo v Tipanu in ostale zaselke privabiti nove družine, po možnosti mlade, kar bi gotovo

prispevalo k oživitvi celotnega ozemlja in razvoju gospodarstva.

»Vse to pa ovirajo zadnja omejevalna določila v zvezi s priseljenci, ki prihajajo iz držav, ki še niso del EU. To še ne pomeni, da smo pripravljeni sprejeti kogarkoli, dejstvo pa je, da smo v zadnjem obdobju zabeležili velik upad prošenj za bivanje, kar za nas nikakor ni dobro,« je povedal župan Berra. Glede povprečne starosti prebivalcev pa se je stanje v zadnjih letih rahlo izboljšalo, tako da je ta nekoliko nižja, kar se pozna tudi v šoli. »Tipajski vrtec in osnovno šolo obiskuje veliko otrok, upajmo, da se bo pozitiven trend nadaljeval, saj bo le na tak način lahko prišlo v naših zaselkih do generacijske zamenjave.«

Na občinskem ozemlju na žalost danes ni veliko možnosti za zaposlitev, kar pa po županovem mnenju ne bi smelo povzročiti novega vala izseljevanja ali preprečiti nove prihode, saj navsezadnje furlanska nižina ni daleč. »Večina naših prebivalcev se vozi na primer v službo v Čento, Videm, Tricesimo ali Čedad. Pot v službo ni tako dolga, do Vidma se vozimo približno pol ure, kar res ni dosti. Navsezadnje je v velikih mestih pot do delovnega mesta večkrat daljša.«

V sami občini pa bi ob uspešnem podjetju Alpi serramenti v Debeliših največ možnosti za delo lahko nudilo kmetijstvo, ki pa je postopoma propadlo. Berra in njegovi sodelavci pa upajo, da se bo ta sektor spet začel razvijati. »V Prosnidu je nekaj novih mladih kmetovalcev, ukvarjajo se predvsem z govedorejo, drugi pa so pripravili projekte, z izvedbo katerih bodo spet uporabne že dolgo let zapuščene travnate površine. Pri nas predstavlja na primer zadnje čase velik problem gozd, ki bi lahko bil sicer boljše izkoriščen, a zdaj pokriva že 90% občinske površine, medtem ko je pred desetletji predstavljal manj kot polovico občinskega ozemlja. Zaselki so obdani z grmovjem in gozdovi, namesto da bi imeli okrog vasi pas travnikov, kar bi bilo z okoljskega vidika nedvomno precej boljše. A tudi nas ovirajo zakoni, saj so gozdovi s pravnega vidika bolj zaščiteni kot travnate površine.«

Dobre možnosti za gospodarski razvoj nudi tudi turistični sektor. Fascinantnih krajev je v tipajski občini veliko. Stezice so obdane s potoki, izviri in jamami, veliko je različnih rastlin. Tu cvetijo tudi orhideje, ki so v Italiji prava redkost. Naravnih lepote je torej ogromno, a jih je treba ohraniti. Prav zaradi tega so ustanovili Občinski park »Gran Monte – sorgenti del Natitone«, trije predeli pa so vključeni v evropsko mrežo Natura 2000 (Območja Natura 2000 ali Posebna varstvena območja so ekološko pomembna območja, ki so na ozemlju Evropske unije pomembna za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst ptic (Posebno območje varstva) in drugih živalskih ter rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov (Posebno ohranitveno območje), katerih ohranjanje je v interesu Evropske skupnosti, op.a.). Župan Berra pa opozarja, da bo tudi razvoj turizma odvisen od domačih podjetnikov, vsi načrti pa bodo morali biti izdelani v sodelovanju z bližnjo Slovenijo, saj je treba nujno izkoristiti padec meje. »To že delajo na primer v Prosnidu, kjer lepo sodelujejo z Breginjem in Kobaridom. Na žalost pa ni bilo vedno tako in politika se je zavzemala bolj za delitev kot za dobre odnose med tu živječimi skupnostmi. Skrajni čas bi bil, da bi vsi razumeli, da predstavlja na primer poznavanje jezika sosedov veliko

prednost. Na območju, ki meji s Slovenijo in Avstrijo, bi moral biti pouk slovenske in nemščine v šolah obvezen, tako kot pouk italijanščine v Sloveniji,« poudarja Berra, ki ga zelo motijo polemike o narečjih in njihovi zaščiti.

Glede slovenske jezikovne skupnosti v Tipani in v Nadiških dolinah župan meni, da je zaradi izseljevanja in dolgoletne protislovenske politike, njena kultura nekoliko obubožana. Stanje pa se bo gotovo izboljšalo, tudi zaradi številnih stikov s Slovenijo. Manjšinske organizacije v Benečiji so na kulturnem področju zelo aktivne, Berra pa pogaša gospodarske pobude, ki bi prispevale k razvoju vasi v hribih. V Tipani ima svoj sedež slovensko kulturno društvo Naše vasi, ki ima tudi svoj pevski zbor.

Sicer pa se tipajska občinska uprava že od nekdaj zavzema za zaščito slovenske jezikovne skupnosti, tako da je Tipana tudi vključena v seznam občin, kjer se izvaja vidna dvojezičnost. Table so povsod dvojezične, pročelje županstva krasi napis »Tipajski komun«, dvojezični so tudi napisi na občinskem kombiju, imena številnih uličic posameznih zaselkov, ki največkrat nimajo italijanskega prevoda, pa neizpodbitno pričajo o zgodovinski prisotnosti slovenske manjšine na tem ozemlju, kot na primer Horrenji konac v Plestiščih ali Tosinč v Prosnidu. Potem so še turistični napisi, ki pozdravljajo ljudi ob prihodu in odhodu iz vasi ali pa vabijo obiskovalca k spoštovanju okolja in njegovih posebnosti. Prvi slovensko-italijanski napis so v tipajski občini postavili na pročelje cerkve v Plestiščih že leta 1980 v zahvalo in hvaležen spomin šestim domačim duhovnikom, ki so »v temnih časih, kadar sta bila beseda in pivna sumljiva, s kristjansko ljubeznijo in pravim pogumom branili vrednote, tradicije in jezik svojih ljudi«. Na slovesnosti, ki se je udeležil tudi takratni videmski nadškof mons. Battisti je v imenu občine spregovoril prav Berra, ki je bil takrat podžupan.

Občina Tipana sodi v Gorsko skupnost Ter, Nadiža, Brda, ki je, tako kot ostale gorske skupnosti v naši deželi, pod komisarstvo upravo, saj se je Tondova deželna uprava odločila za njihovo ukinitve. Župan Berra je bil na začetku prepričan, da bodo lahko gorske skupnosti precej prispevale k razvoju goratih predelov Furlanije Julijske krajine. »Z leti, še posebno pa po razširitvi na Brda, se je na žalost izkazalo, da so bile gorske vasi tudi v tej ustanovi zapostavljene,« pravi tipajski župan, ki je prepričan, da bi bilo najboljšo, če bi s sredstvi za razvoj goratih območij razpolagala občinska združenja.

Bar Makadam

MAKADAM snc di Vallenari L. & C.
PROSEK - PROSECCO 1 - Tel. 040 251043

Fiori Savina

izdelovanje šopkov
in vencev za vse
priložnosti z možnostjo
dostave na dom

Ul. dell'Istria 8/b -Trst
Tel. 040 763856

EDIL CARSO snc.

www.edilcarso.it - e-mail: edilcarso@libero.it

GRADBENO PODJETJE IN OBNOVA ZGRADB

Certificirani
po standardih
ISO in člani
konzorcija
KARST

Obrtna cona ZGONIK Proseška postaja 29/B
Tel. 040.2528036 - Faks 040.2529521 - Mob. 348.5211656

**RISTO BAR
GROTTA**

Briški 87
Ob izhodu iz jame pri Briških

HOTEL RESTAVRACIJA
Milič
od leta 1883

BRIŠKI 10 TEL. 040.327330
ČASOPISI - TOBAKARNA
ZAPRTO OB PONEDELJKIH

**GOSILNAPRI VODNJAKU
AL POZZO**

Posebna postrežba za
poroke, obhajila in bankete

SEZERO - Tel. 040 228211 - ZAPRTO OB ČETRTEKIH

• ŽELEZNINA
• BARVE
• GOSPODINJSKE
POTREBŠČINE
• ORODJE

SAFER
Sardo Stefano

DANEV

- PRAZNIENJE GREZNIC
IN ČISTILNIH NAPRAV
- ČIŠČENJE
ODTOČNIH KANALOV
Z VODNIM PRITISKOM
- PREGLEDI S TV KAMERO
IN ZIDARSKA DELA

V OBRTNI CONI ZGONIK
PROSEŠKA POSTAJA 29/C
TEL. 040 2528113 - FAX 0402528124
e-mail: info@danev.it

LUKSA

- BAR
- SLADOLEDI
- POSLOVALNICA
TOTOCALCIO
DIRKA TRIS
SUPERENALOTTO
BETTER

BETTER

Igrate lahko tudi ob
NEDELJAH

PROSEK 140 - Tel. 040/225286

SARABANDA

• trafika • časopisi • papirnica

PROSEK - Ul. S. Nazario 44 -
Tel. / Fax 040.225961

**CRISMANI
DAVID**

Srečno
Novo Leto

Mob. 338.8313006 - Tel. Fax 040.220573 - Križ, 175 - Trst
www.crismanidavid.it info@crismanidavid.it

**Pekarna
DAVORIN STAREC**

Naj bo leto 2010 leto osebnega
zadovoljstva in uspeha.

To želi cenjenim kupcem pekarna DAVORIN STAREC,
ki se jim ob tej priliki zahvaljuje za zvestobo in jih
še naprej pričakuje

Prosek 138 (pri postajališču avtobusov št. 42, 44, 46)
tel: 040-225257, mob. 347-8783629 Doma izdelane konfekcije

AVTOKAROSERIJA COLJA

Obrtna cona "Zgonik" ulica Proseška postaja, 29/E
ZGONIK (TRST)
tel. 040 2529399
fax. 040 2529428

**Bar
Kanarin**
na Opčinah

**Voščimo
srečno 2010!**

OPČINE, DUNAJSKA c. 50/A
Tel. 040 212147

Maida
FRIZERSKI SALON

ZA NEVESTE:
*ureditev pričesk
na domu*

Urniki: ob sobotah 8.00 - 16.30 OPČINE (TS) - Tel. 040211359 - Proseška ul. 20

Agraria Agrososic s.a.s.

na Bazoviški cesti št. 2 - OPČINE
Tel./fax 040.213760

TAC S.A.S.
GRUDEN MATEJ & C.
SESLJAN 24/I - TEL. 040.299259

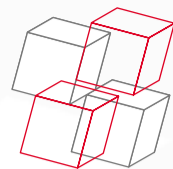
**gradbeni
material**

Brundula
od 1954 na vašo razpolago

**Želimo vam srečno in veselo
novo leto 2010!**

Dunajska cesta 48 - OPČINE (Trst), Tel. in fax 040 211022, brundula@inwind.it, Odprto: 8.30 - 12.30 / 15.30 - 19.30 Ob ponedeljkih zaprto

N 10 VESELO

N.S.D. S.r.l.

Razne vrste zasteklitev (aluminij, PVC, les, ...)

Protivlomna vrata
Strešna okna

Z našimi nasveti

ti bomo pomagali

pri izbiri najboljših rešitev.

Vrata (dvižna, krilna in sekcijska)
... in veliko drugega.

Brezplačen predračun

Srečno 2010!

Obišči naš nov sedež v Miljah - Strada delle Saline, 30 - tel. 0402456150

Mesnica
Crispini Mauro
vošči vsem
srečno
novo leto!

Dunajska cesta, 15/A
tel. 0402158174

IMMOBILIARE
PuntoCasa
Mira Bole

cenitve,
nasveti za nepremičnine,
kupoprodaja

TRST
Ul. Cicerone 8, Tel. 040 662111
Fax. 040 634301
www.immobiliarepuntocasa.it

SEMENARNA
Zorn Erik

Semenarna

- Kmečko orodje - Gnojila
- Antiparazitarna sredstva
- Cvetlične vaze
- Gomolji in rastline na splošno ter sadno drevje

Srečno novo leto!
PROSEK 160
TEL. 040.225400

pizzeria - bar - gostilna
»VETO«
DEBENJAK NADA snc

TIPIČNE DOMAČE JEDI DIVJAČINA

OPČINE
Proseška ulica 35
Tel. 040.211629
ob torkih zaprto

BAR - BUFFET - PIZZERIA
»RINO«

ob nedeljah zaprto

KOSILA - VEČERJE
PIZZE OPOLDNE
IN ZVEČER

OPČINE
Dunajska c. 11/A
Tel. 040 213821

Srečno novo leto!

Boljunec 66 - tel.-fax. 040.228253

Pekarna Bar
Slasčičarna
Marc Rudy

Ul. Kosovel 24 - BAZOVICA
Tel. 040.226171 - 040.226444

OŠTERIA BORIS

ob ponedeljkih zaprto
Mavhinje 1 Tel. 040.299449

fem

BARVE FURLAN & MILIČ

BARVE - STENSKÉ TAPETE - TOPLI PODI - SONČNE ZAVESE - KOMARNIKI
Opčine - Dunajska cesta 56A - Tel. 040.212168

Residence **Gruden**

Srečno 2010

Praprot, 14 tel. 040/200151

Mizarstvo STOPAR
že od leta 1961

Pohištvo po meri, kuhinje, stopnice,
masivna notranja vrata ter
testirana okna in vrata po metodi
UNI EN ISO 10077-1 (2002)
z možnostjo 55% davčne olajšave.

ul. Kosovel 30 - 34012 Bazovica - Trst (Italija)
tel/fax: 040 226283 - e-mail: bstopar@tin.it

TRGOVINA
Kosmina Sergij

TU, hi-fi, gospodinjski
stroji tudi za ugradnjo

NABREŽINA CENTER - TEL. 040200123

HYDROTECHNIK
Vanja Devetak

IZDELAVA, POPRAVILA IN
VZDRŽEVANJE OGREVALNIH,
PLINSKIH IN VODOVODNIH
NAPRAV

Alternativni in
obnovljivi
energetski viri

ŠEMPOLAJ 1/D6, TS
TEL. 040-200312
MOB. 347-6282079

Guštin
SERVICE PARTNER

Veselo 2010!

SERVIS IN AVTOKAROSERIJA

040.225343

OBRтна CONA "ZGONIK" Ul. Proseška Postaja, 29/a
email: assistenza@gustin.volkswagengroup.it

BAR - SLADOLEDI

Marc Rudy
PEKARNA - SLASČIČARNA
Torte po naročilu
Bazovica - Ul. Igo Gruden, 64 - Tel. 040.226147

Srečno novo leto

BAR Sladoledarna
icecafe
Ulica Gruden 39/1
Bazovica (TS)

Na fotografijah: Moderna avtocesta v pokrajini Sinkiang (ujgurski Turkestan), obdana od vetrnic za proizvodnjo električne energije; Inženir v enem izmed tunelov-cevi, po katerih bodo vodo Modre reke pošiljali na sever države.

KITAJSKA VZTRAJNO IŠČE ENERGETSKE VIRE

Skoraj fantastični vodovodni načrti

BRUNO KRIZMAN

Potem ko so pred par leti Kitajci uresničili gradnjo mogočne hidroelektrarne na Modri reki (Jangce), so se lotili novega projekta, ki bi bistveno spremenil upravljanje ne prevelikega vodnega bogstva najbolj obljudene države na svetu. O jezui s hidrocentralo na Modri reki je razmišljal že Sun Jat Sen ob nastanku moderne Kitajske (1919). Zanj se je v prvih 30. letih prejšnjega stoletja ogreval Čang Kaj Šek, Japonci pa so po osvojitvi pretežnega dela vzhodnega dela Kitajske že začeli izdelovati okvirne načrte. Takoj po zmagi revolucije je Mao zamisel podprl in skoraj 60 let po njegovem »blagoslovu« so se turbine začele vrteti. Po vsem svetu imajo izkušnje, da zajezone reke dolgoročno prinašajo več problemov, kot jih rešujejo s proizvodnjem električne energije. Prve negativne učinke so menda zabeležili tudi na Kitajskem, da o izgubi rodovitne zemlje, preseljevanju, uničenju kulturnih spomenikov itd. niti ne govorimo.

Že dvajset let pred zaključkom gradnje orjaškega jezua so dodatno pomislili na Jangce in sklenili, da bi iz njega na žejni severni del države s Pekin-gom in drugimi industrijskimi predeli lahko prečrpali del vode. Količina ni bila točno določena, sedaj pa se, kljub vlagi na jugu, tudi ob največji kitajski reki poraja vprašanje delitve. Tudi na jugu je povpraševanje vsak dan večje, medtem pa v Pekingu in okolici večkrat že občutijo pomanjkanje vode, ker devet pokrajin, ki črpajo vodo iz Rume-ne reke (Huang ho), odvzema znatno

več, kot jim je po pravilih dovoljeno. Poleg tega je voda spodnjega toka reke izredno onesnažena in ni primerna za pitje brez temeljitega in zelo dragega čiščenja. Ker na Kitajskem ne obstaja zakonsko določena ustanova, ki bi upravljala z vodnim bogastvom, si vsaka pokrajina zgornjega toka prilasti vo-

do, ki jo potrebuje, po zgodovinsko ustaljenem načelu, ki ne upošteva potreb v spodnjem toku. Pred 20 leti so načrt oskrbe z vodo Rume-ne reke izdelali na podlagi preveč optimistično postavljene količine 58 milijard odvez-tih litrov. Letos jih bo ob večjih potre-bah na voljo le okoli 50, pred šestimi le-

ti pa je dolgo sušno obdobje navrglo manj kot 45 milijard litrov. Zaradi bio-loških potreb namreč reke ne morejo povsem izsušiti.

Načrt neumornih Kitajcev predvideva tri kanale, dolge preko 1200 ki-lometrov s skupnim pretokom, ki bi približno odogovarjal Temzi v Londonu. Voda bi iz južnejše Modre reke tekla naravno ali pa bi jo po ceveh, ki bi bile v resnici pravi tuneli, potiskali. Ne bi je pa usmerili v Rumeno reko. Tri kanale bi samostojno usmerili na tri določene lokacije. Zelo zahteven bo del, ki predvideva vrtnanje treh predorov s pre-mom devetih metrov 40 metrov pod strugo Rume-ne reke in nato usmeritev toka proti severu. Eden od predorov ob mestu Jiaozou je bil že izvrtan do polo-vice predvidenih petih kilometrov dolžine.

Pojavile pa so se tudi težave poli-tične narave, čeprav je Mao zamisel blagoslovil že leta 1962. Pred gradnjo orjaškega jezua na Modri reki, je nekaj inženirjev, ki so iz okoljevarstvenih raz-logov ugovarjali načrtu, za nekaj časa gledalo sonce skozi rešetke. Danes se protesti lahko izražajo brez takih kazni, ker so oporečniki močno osamljeni. Jav-no mnenje si želi predvsem večjo koli-čino materialnih dobrin, torej najprej vode in elektrike.

Gradnja treh kanalov, ki bi doba-vljali vodo žejnemu severu, naj bi traja-la več desetletij, zmanjšana količina vo-de v Jangceju pa bi utegnila ogroziti druge namakalne sisteme ob njem. Vneto izdelujejo študije, da bi v Jangce s ciklopskimi posegi preusmerili nekaj manjših rek, ki nimajo v državnem me-riilu navidezno velike vloge, so pa bi-stvene za krajevne stvarnosti. Najbolj dramatično bi bilo uničenje poljedelskih površin, torej prav na področju pride-lave hrane za vedno bolj site Kitajce.

Prve pobude o teh vodovodnih »inštalacijah« so izšle iz dobe, ki jo je ideološko usmerjala neka nuja za pre-magovanje narave. Bile so tudi »poceni«, kajti pomanjkanje znanja in sred-stein ni nalagalo uresničitve v nekem do-ločenem roku. Znanje Kitajci sedaj imajo, srednje in dolgoročno bi delo zmogli tudi finančno, porajajo pa se vedno novi in novi problemi, ki so poli-tike tudi na visoki ravni prepričali, da bi bilo potrebno celoten projekt vsaj umiriti, če že ne začasno ustaviti, ker bo svoj davek terjala manjša finančna raz-položljivost zaradi sedanjega krčenja in-dustrijske proizvodnje. Nekatera velika mesta ob severni obali so se za dolgo-ročno dobavo pitne vode že usmerila k razsoljevanju morske. Izredna onesna-ženost vodnih tokov je na Kitajskem že močno načela prisotnost rib v rekah, je-zerih in rezervoarjih za jezovi. Izguba orne zemlje na račun novo nastalih bre-gov umetnih jezer je prispevala k izse-litvi več stotin tisoč kmetov, ki so se pre-težno zatekli v mesta. Kitajska že nekaj časa ni več samostojna glede hrane in riž, ki je tam na prvem mestu, že uva-žajo iz drugih azijskih držav kot so Viet-nam, Tajska in Filipini.

Povsem ločeno pa poteka načrto-vanje in delno gradnja sistema jezov za napajanje hidroelektrarn na rekah, ki iz-virajo v Tibetu. V poštev prihajajo Bra-

maputra, ki predstavlja vir življenja (včasih zaradi poplav tudi razdejanja in smrti) za Bangladeš, Salween, ki napa-ja Mjanmar in Mekong, ki je bistvene važnosti za Vietnam, Laos in Kampu-čijo. Vse prizadete države so v spodnjih tokovih teh rek že močno zaskrbljene, Kitajci pa se na njihov nemir požvižgajo. V ustni in pisni obliki uporabljajo za te reke svoja kitajska imena, kar v svetov-nem merilu povzroča manj panike, ker si človek brez podrobnejšega znanja mi-sli, da gre za notranje vprašanje in ne za mednarodne odnose.

Iz velikih rezervoarjev, ki bi nastali za jezovi na teh rekah, mislijo del vode prečrpavati skozi doline in preko gre-benov kar na svoj puščavski severozah-od, delno torej na področje, kjer živi-jo sedaj tako aktualni Ujguri. Vse ute-meljujejo seveda z gospodarskim na-predkom, avtohtonimi domačini v Sink-jangu, prebivalci ob Bengalskem zalivu in v Indokini pa so zaskrbljeni.

Ob vodovodni politiki, ki je za poj-me okoljevarnostnikov porazna, se Ki-tajska spoprijema z vedno večjo potre-bo po energiji tudi s čistejšimi meto-dami. Do leta 2020 namerava prehite-ti Evropo tako pri izkoriščanju sonca, kot vetra. Program je zastavljen do me-je, ki izgleda zelo lahko dosegljiva in Ki-tajci optimistično računajo, da jo bodo presegli kar za trikrat, saj so bili njho-vi dosednji naporji na tem področju dokaj skromni. Med nove prijeme za varčnejšo uporabo energije spada tudi masovno izdelovanje bolj varčnih žar-nic. Samo letos bodo domači trg zalo-žili s 100 milijoni primerkov.

Še vedno pa kitajski energetski si-stem sloni pretežno na premogu, ki je vir velikega onesnaževanja, kajti naprav za filtriranje izpustov skoraj ni. Kljub napredkom pridobivanja električne ener-gije iz hidroelektrarn, vetrnic in sončnih panojev, se uporaba premoga še večja in v svetovnem merilu odpade na Kitajsko kar 43 odstotkov celotne uporabe. Kitajski premogovniki so slab-o vzdrževani in nevarni, o čemer pri-čajo zelo številne nesreče z desetimi žrtev. Ob velikih rudnikih, kjer vesti o nesrečah vsaj pronicajo v javnost, pa ob-staja velika množica manjših vaških ali celo družinskih izkopov, kjer premog pridobivajo izključno z ročnim delom, v katerega so vprženi tudi otroci. Nes-reče v takih premogovnikih ostajajo pri-krite, tudi iz potrebe, da jih oblasti ne zaprejo, ker so nezakoniti. O smrtnih žrtvah teh rudnikov ni točnih podatkov, domneva pa se, da gre letno za nekaj stotin življenj. Če tem dodamo še ob-časne nezgode v velikih rudnikih, na-rase število na preko tisoč. Veliki rud-niki, ki so v lasti države, zaposlujejo po več tisoč rudarjev, v njih pa je varnost zagotovljena prej na papirju kot v res-nici, čeprav so pogoji vsekakor veliko boljši kot drugje, ker vsaj razpolagajo s sredstvi za reševanje v primeru nesreč.

Velikanski načrti za pridobivanje energije so vzporedni z uporabo suro-vin in nafte, ki je Kitajska ima zelo ma-lo. Ko bi Kitajci v povprečju porabili na primer toliko papirja in nafte kot jih po-kurijo prebivalci ZDA, bi tega osnov-nega materiala v svetu enostavno zmanjkalo.

SREČNO IN VESELO 2010

GOSTILNA 1971 GOSTILNA
V. PRIMOŽIČ
DOMAČA KUHINJA

GORICA
Drevored
XX. Septembra, 134
Tel. 0481.82117
Faks 0481.548864

tiskarna
grafica goriziana

34170 gorica • ul. a. gregorčič, 18 • tel. 0481 22116
fax 0481 22079 • e-mail: info@graficagoriziana.com
www.grificagoriziana.com

 BENSA
metal care

40 let z občutkom obdelujemo kovine

JESTVINE PETER POVŠIČ
Tutti
MARKET
Ulica Trieste 261 - Gorica

PEKARNA
SLAŠČICARNA
OŽBOT
Trg Sv. Roka 7
Tel. 0481.531466
GORICA

GRADBENO PODJETJE
KOSIČ GIOVANNI
35 let delovanja
DOBERDOB, Ul. Marconi 3, tel. 0481/78012

Srečno Novo leto

URARNA ZLATARNA ŠULIGOJ
Gorica, ulica Carducci 49, Tel. 0481.535657, www.suligoj.com

GOSTILNA
PODVERŠIČ
GORICA,
ul. Brigata Pavia 61, tel. 0481 530518

Agraria
N. & M. Zavadlav

Semena, sadike in sadno
drevje, orodje za vrt
in za zelene površine
krma za domačo žival
Gorica
ul. Trieste 18, Tel. 0481.520898

NARDIN G. GORICA ZASTOPSTVO
FORST

Ulica Svetega Mihaela 324
Tel. 0481.21065, Faks 0481.522410

OGLASE ZBRALA
IN PRIPRAVILA
AGENCIJA
AWS

GORICA
Tel. 0481.536602
Faks 0481.536603
mail: aws.it@tin.it

AVTOLIČARSTVO
GAIOTTO B. & PODGORNICH D. & MARCO
UL. TRIVIGIANO 15
ŠTANDREŽ
☎ 0481 / 21366

  mark
MEDICAL SUPPLIES GROUP

MARK S.r.l.
Ulica San Michele 334
34170 GORICA

Tel.: +39 0481 21711
Faks: +39 0481 20719
E-mail: info@mark-medical.com
www.mark-medical.com

**AUTOODPAD
BORIS
ZAVADLAU**
Michele Maniero
Jeremitišče
Štandrež
Tel. 0481.20841

ALUMINIJASTE ZASTEKLITVE
KOVAŠKI IZDELKI

Tabaj F.lli s.n.c.
Miloš in Rajmund

ŠTANDREŽ - GORICA, ul. A. Gregorčič 24
Tel. 0481/21514 • Faks 0481/21987 - barbara@tabaj.191.it

Fotografija desno: Anita Kravos s Sergiom Castellittom, zgoraj desno Kravosova z Jeanne Moreau, spodaj desno z Alainom Delonom, spodaj levo s sošolci na osnovni šoli v Sovodnjah, Anita tretja z desne (stoje)

POGOVOR Z IGRALKO ANITO KRAVOS

Naključja in talent so jo iz Gorice pripeljali na »red carpet«

ALEKSIJA AMBROSI

Osebi pravi, da so bili mnogi preobrti v njeni karieri zgolj igra naključij. Vse priložnosti, pred katere jo je postavilo kolo usode, je vendar odločno zagrabila, se izkazala in si s tem zaslužila vrsto priznanj, od Morettijevih »čevljev« do nagrade L.A.R.A. na rimskem filmskem festivalu. Marsikdo je 35-letno igralko Anito Kravos že videl v filmu, morda pa ni vsem znano, da Miro, Claudio, Rebecca, Sonio in druge filmske like uteleša Goričanka, ki ima (tudi) slovenske korenine. Da je nanje ponosna, je pred nedavnim v oddaji »Sottovoce« povedala Gigiju Marzullu, v novoletnem intervjuju pa se predstavlja še našim bralcem.

Zaradi študija in službe že veliko let krožiš po svetu, doma pa si v slovenski vasi na Gorškem...

Po mami, ki je iz Gorice, sem Slovenka, moj oče pa je doma iz Kalabrije. Spoznala sta se v Gorici, kjer je oče služil vojaški rok. Rodila sem se v Trstu, ko sem bila stara tri leta, pa smo se preselili v Sovodnje, kjer sem odrasčala ter obiskovala slovenski vrtec in slovensko osnovno šolo. Zelo sem vesela, da sem otroštvo preživela v slovenskem šolskem okolju, ki je različno od italijanskega. Nemci bi rekli, da je bolj »kinderfreundlich« (otroku prijazno, op.ur.). Vedno sem bom spominjala toplino, pesmic, ki smo jih prepevali,

pravljic, ... Študij sem nato nadaljevala na italijanski nižji srednji šoli Locchi in na jezikovnem liceju Paolino D'Aquileia v Gorici. Po dokončani višji srednji šoli sem se vpisala na univerzo v Benetkah, kjer sem študirala jezike, in sicer ruščino in nemščino. Diplomirala sem iz ruščine.

Anita Kravos ni tvoje pravo ime.

Imenujem se Antonella Cerminara. Izbrala sem si umetniško ime, ki ponazarja moji dve »duši« in je obenem poklon moji mami, Anni Kravos. Presenetljivo je, da z novim imenom veliko več delam. Ko je v Antonellinem kurikulumu pisalo, da obvlada šest jezikov (ob italijanščini in slovenščini še ruščino, nemščino, francoščino in angleščino, op.ur.) in da je študirala v Moskvi, mnogi tega niso upoštevali. Ko sem se preimenovala v Anito, pa je postalo vse bolj jasno: »Ah, seveda, vi Slovani se pač z lahkoto naučite tujih jezikov!« (smeh) Za spremembo imena sem se odločila leta 2006, ko smo na Beneškem festivalu predstavili film »Come l'ombra«. Izbrali sva ga z režiserko Marino Spada. Prednost mojega novega imena je tudi v tem, da je lažje razumljivo in vidno na plakatih. Priimek Kravos obenem zveni bolj »umetniško«.

Kdaj si začela sanjati o igralskem poklicu?

Pravzaprav ne vem, kdaj in kako. Prvi nastopi in vloge pa seveda segajo v obdobje vrtca in osnovne šole. Še se spo-

minjam nekega popoldneva, ko smo na osnovni šoli imeli tečaj z učiteljico Vesno. Vadili smo hojo, kakor da bi bili šepavi. Čeprav se tega nisem zavedala, smo takrat spoznavali prvine gledališke igre. Spominjam se tudi, da smo veliko nastopali, na primer ob miklavževanjih, v javnosti pa smo igrali tudi na instrumente. Morda je vse to spodbudilo mojo umetniško žilico! Zdi se mi vsekakor, da otroci v slovenskem okolju pogosteje nastopajo kot v italijanskem.

Kaj je v tebi slovenskega in kaj italijanskega?

Napol za šalo in napol zares bi lahko rekla, da moj desni del možganov razmišlja v slovenščini, levi pa v italijanščini. Ko na primer govorim o abstraktnih stvareh, je v ospredju italijanščina, vse, kar je povezano z domačim okoljem, pa povežem s slovenskimi besedami. Ko kuham, vedno razmišljam po slovensko! (smeh)

Odločen korak si opravila, ko si se odločila za študij na Ruski akademiji za dramsko umetnost GITIS.

V Moskvi sem živela dve leti, in sicer od leta 1998 do leta 2000. Ponosna sem, ker sem gledališko igro študirala v samem srcu slovenske kulture, na najboljši akademiji na svetu. Slovanska metoda je zelo različna od italijanske in menim, da je boljša. Različen je odnos do besedila. Naš je bolj površen, njihov pa temelji na ponotranjanju. Lahko bi rekli, da je bolj spiritualen.

Je bila tvoja dvojezičnost prednost?

Seveda. Ko bi moja mama ne bila Slovenka, bi mi učenje ruščine ne šlo tako od rok. S težavo bi dosegla takšno znanje jezika, ki mi je omogočilo, da sem lahko obiskovala akademijo, kjer sem za sošolce imela najboljše študente iz držav bivše Sovjetske zveze. Mnogi izmed njih so se nato vrnili domov v Uzbekistan, Tadžikistan in drugam, da bi vodili nacionalne teatre. Ruska akademija GITIS navadno ne sprejema študentov z Zahoda. Ko pridejo na obisk Američani, jim seveda pokažejo, kaj na primer predvideva slavna metoda Stanislavskega, z ruskimi študenti pa se bolj poglabljajo v besedila. Zelo zanimivo je bilo tudi to, da smo vadili v hiši Stanislavskega, ki so jo spremenili v muzej. Moj žal že pokojni profesor Skorik je bil namreč srčni bolnik in ni mogel veliko hoditi. Živel je v stanovanju, ki je bilo tik ob hiši Stanislavskega, zato smo vadili kar v dvorani muzeja.

Kako ti je uspelo vstopiti na GITIS?

Udeležila sem se izpopolnjevalnega tečaja Ecole des maitres, ki ga prireja Centro Servizi e spettacoli iz Vidma v sodelovanju z ustanovo ETI. Vsako leto izberejo mojstra evropskega gledališča, ki mu nato zaupajo skupino igralcev iz različnih držav. Leta 1998 smo sodelovali igralci iz Italije, Francije, Belgije in Rusije, vodil pa nas je Matthias Langhoff. Postavili smo Evripidove Bakantke. Ker sem bila edina Italijanka, ki je obvladala ruščino, sem vadila tudi z ruskimi igralci. Dva izmed njih sta bila asistenta profesorja Vassilija Ivanoviča Skorika, ki je poučeval igro in režijo na GITIS-u. Vprašala sta ga, če bi lahko bil naš nastop v ruskem teatru Taganka moja avdicija za sprejem na akademijo. Skorik je privolil in sprejel tudi predlog, da bi v svojem diplomskem delu pisala o metodi poučevanja na ruski šoli. Preselela sem se v Moskvo, kjer sem obiskovala 3. in 4. letnik akademije.

Iz ruske prestolnice si odpotovala v Rim ...

Ko sem zaključila študij na akademiji, bi lahko ostala v Moskvi. Delala bi v gledališču, služila pa bi le 42 dolarjev mesečno, kar je res premalo. Naj povem, da stane steklenica vode en dolar; voda iz pipe ni pitna, čaj in prevreta voda, ki ji pravijo kipitok, pa mi povzročata želodčne težave. Zdravnik mi je svetoval, naj vodo kupujem, zanjo pa bi v bistvu potrošila ves denar! Zato sem sklenila, da odidem v Rim. Ker nisem našla službe v gledališču, sem sprva prodajala sladolede na trgu Campo dei fiori. Kolega Fabrizio mi je nekega dne povedal, da sodeluje kot asistent pri pripravah za film »Saimir« Francesca Munzija. Povabil me je, naj mu pomagam pri iskanju ljudi slovenskega izvora, ki bi lahko igrali stranske vloge v filmu. Režiser me je nato opazil in izbral za vlogo ruske prostitutke Mire. Tako sem z gledališča prešla k filmu.

Kdaj si ugotovila, da si igralka?

Še se spominjam dne, ko sem se v javnosti prvič opredelila za igralko. Bila sem na koncertu svoje najljubše glas-

bene skupine Calexico. Nekaj dni pred koncertom sem bila pri prijateljici v Berlinu, nato pa sva se z letalom vrnili v Rim. Bila je nedelja, dva dni kasneje so v Rimu igrali Calexico. Ko sva s prijateljico čakali v vrsti pred vhodom na stadion, sta nas prehitela moška, kar me je zelo zmotilo. Na lepem me je eden izmed njiju nagovoril: »Pred dvema dnevoma sem te opazil v Berlinu. Prepričan sem bil, da v Rimu nikogar ne poznam, tebe pa sem vendarle že srečal!« Zelo kislo sem mu odgovorila, kasneje pa sem kar onemela, ko sem videla, da sta oba stopila na oder! Bila sta člana moje najljubše skupine, jaz pa ju nisem prepoznala! Ob koncu koncerta je pevec nagovoril publiko in dejal, da bo povedal zgodbo. In začel je pripovedovati o tem, kako je bil pred nekaj dnevi v Berlinu in tam videl dekle, ki je bilo med publiko. Vprašal je, zakaj potujem, če sem morda po poklicu novinarka. Takrat sem zavpila, da sem igralka. In nato je oranžnim hlačam, ki sem jih imela na sebi na letališču v Berlinu, posvetil pesmico »She had such beautiful orange pants«.

Prvič so ti vlogo protagoniste zaupali v filmu »Come l'ombra« ...

Sprva sem se ponujala predvsem za vloge slovanskih žensk, družinskih pomočnic, itd. Prijavila sem se tudi na selekcijo za vlogo Ukrajinke v filmu Marine Spada. Ko sem v vrsti čakala, da me pokličejo, sem spoznala Karolino Porcari. Bila sem prepričana, da bo režiserka izbrala njo, saj ji je bila vloga ukrajinskega dekleta pisana na kožo. Kljub temu sem sklenila, da ostanem. Ko naju je Marina Spada videla, je predlagala, naj skupaj opraviva avdicijo. Karolini je res dodelila vlogo Olge, za katero sem se pripravila, meni pa je zaupala

Vzljubila sem tudi njegovo vlogo in veselilo me je, da je Mero spoznal drugačnost ravno v Gorici, na meji. Pomenljiv je predvsem prizor, v katerem si Sonia in Mero sedita nasproti, on jo gleda v oči in ji pripoveduje o svojem sinu. Prizor sem odigrala v italijanščini, občutila pa sem ga v slovenščini, v dvojini, ki izraža prijateljstvo, biti v dvoje.

Leta 2008 si nastopila tudi v slovensko-italijanski koprodukciji, v filmu »Prehod« Borisa Palčiča.

Srčno sem upala, da bi Italija in Slovenija sodelovali na področju filma, zato je bilo tudi nastopanje v filmu »Prehod« uresničena želja. V filmu igram vlogo Italijanke, nekakšne »dark lady«, ki manipulira osebe. Zelo mi je bilo všeč! Palčičev film je moja prva izkušnja v slovensko-italijanski koprodukciji, veselilo pa bi me, da bi prišlo v prihodnosti do novih sodelovanj, in upam, da mi bodo ponudili še kakšno vlogo v njih.

Katero vlogo bi najraje odigrala?

Vlogo, ki si jo vsak igralec želi, sem že odigrala v filmu »Alza la testa«. Zanj sem prejela tudi nagrado L.A.R.A., ki jo na mednarodnem festivalu v Rimu podeljujejo najboljši italijanski igralci. Trud, ki sem ga vložila, je bil poplačan. Zdaj bi raje nastopila v komediji. Trenutno prebiram scenarije, nekaj projektov dozoreva in upam, da mi bodo v tem okviru ponudili lahkotnejšo vlogo.

Kaj bi voščila našim bralcem v novem letu?

Vloga Sonie, ki sem jo odigrala v filmu »Alza la testa«, me je naučila, da je treba jasno izražati samega sebe in lastne želje. Meni se je tako zgodilo, da sem postala igralka. Tudi bralcem Primorskega dnevnika v novem letu želim, da bi jasno in iskreno izražali svoje sanje, saj se le-te lahko uresničijo.

vlogo protagonistke Claudie. Film je prejel petnajst nagrad, med katerimi kar sedem za mojo interpretacijo. Najbolj me je navdušilo priznanje Nouvel Air, ki mi ga je izročila Jeanne Moreau v Parizu, kjer sta bila med drugimi prisotna Alain Delon in Pierre Cardin. Pomembno je bilo tudi priznanje, ki mi ga je podelil Nanni Moretti, ki je v isti izvedbi festivala Bimbi belli nagradil tudi režiserja Alessandra Angelinija za film »L'aria salata«. Tako me je Angelini opazil in me poklical na avdicijo za film »Alza la testa«. Za vlogo Sonje, ki je transseksualec, je najprej iskal transseksualec in moške, ob koncu pa je izbral mene.

lijanskimi igralci. Kako si se počutila ob njem?

Ko mi je Angelini povedal, da bom snemala s Castellittom, nisem mogla verjeti svojim ušesom. Zame je to bila pomembna izkušnja, saj sem se morala izkazati ob igralcu, ki je znan v Italiji in tudi v tujini. Od njega sem se veliko naučila, predvsem radodarnosti. Igranje s Castellittom je bila najboljša izpopolnjevalna šola, ki bi jo lahko opravila.

Angelinijev film ste snemali tudi v Gorici ...

Snemanje v domačih krajih je bilo neverjetno doživetje. Da bi postala igralka, sem vendarle prepotovala svet, naključje pa me je pripeljalo domov. Ko so mi povedali, da bomo del filma snemali v Gorici, sem bila presenečena. Režiser je naše kraje spoznal leta 2007, ko so mu izročili nagrado Amidei za film »L'aria salata«: goriška obmejnost, dvojnost in razdvojenost so ga navdušile in navdihnile. Zamislil si je zgodbo o Meru, ki v Gorici išče sinovo srce in Ivana, najde pa Sonio. Med vsemi vlogami, ki sem jih doslej odigrala, je bila Soniina najpomembnejša in obenem najtežja. Igrala sem vlogo moškega, ki se spreminja v žensko. Sonia je polna dostojanstva, nikomur ni ničesar dolžna. Ukoreninjena je v svoj prostor, Meru pa omogoči, da spozna drugačnega in drugačnost. Tudi sama se bo spremenila, saj bo končno sprejela pomoč bližnjega.

V Merovi vlogi igra Sergio Castellitto, ki je med najbolj znanimi ita-

Filmografija

Anite Kravos

KINO

2009

- »Alza la testa«, Alessandro Angelini, (nagrada L.A.R.A. za najboljšo italijansko igralko na filmskem festivalu v Rimu)
- »La prima linea«, Renato De Maria
- »Mirna«, Corso Salani

2008

- »Italians«, Giovanni Veronesi
- »Segreti e sorelle«, Francesco Jost
- »Prehod/Transition«, Boris Palčič
- »L'amor cortese«, Claudio Camarca

2007

- »Amore, bugie e calcetto«, Luca Lucini
- »Principessa«, Giorgio Arcelli
- »La cura«, Marco Bellocchio

2006

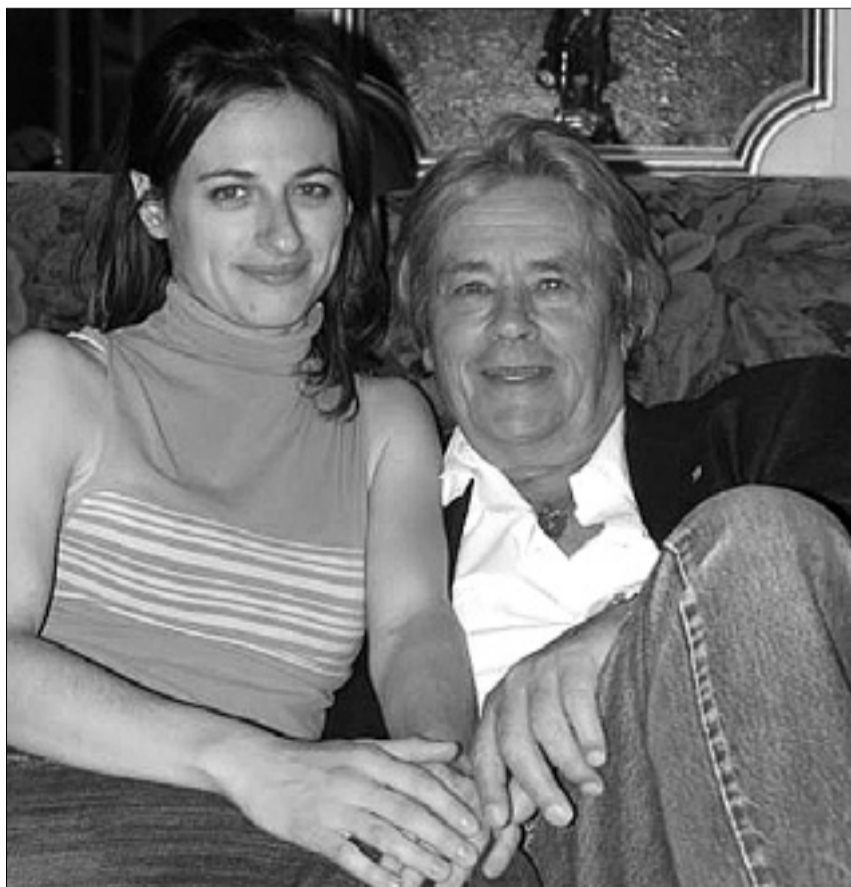
- »Come l'ombra«, Marina Spada (nagrada za najboljšo igralko na festivalih Nuovel Air v Parizu, Bimbi belli, Santa Marinella, na festivalu neodvisnega filma v Foggii, Ajaccio Film festivalu ter na festivalih v Monsu in Galliu)
- »Manuale d'amore 2«, Giovanni Veronesi

2005

- »Saimir«, Francesco Munzi

KRATKI FILMI

- »Dove ci porta la corrente«, Fabio Bacelliere (nagrada za najboljšo igralko na festivalu Cittadella del corto)
- »Una bella bistecca«, Ulrik Gerber

Na fotografijah z desne v smeri urinega kazalca: člani društva na kongresu v Ljubljani leta 2003; današnji predsednik FFZ Lorenzo Pelizzo; člani literarne skupine Risultive na izletu; Ugo Pellis; Graziadio Isaia Ascoli; grafični znak ob obletnici; lekcija na enem od tečajev furlanskega jezika.

OKROGLA OBLETNICA FURLANSKEGA FILOLOŠKEGA DRUŠTVA

Devet desetletij za ohranitev furlanskega jezika in kulture

PRIMOŽ STURMAN

govorijo v italijanskih pokrajinah Bocen, Trento in Belluno, furlanščina s svojo karinski različico ter romanska govornica v jugozahodnem delu Istre (v naseljih Bale, Galizana, Vodnjan) z imenom istrioto.

Razvoj furlanskega jezika je v teku zgodovine potekal vzporedno z drugimi sodobnimi evropskimi jeziki, saj prve zapise v njem najdemo že v srednjem veku. Upravno in politično je Furlanija spadala v vplivno območje Oglejskega patriarhata, med petnajstim in osemnajstim stoletjem pa je njeno ozemlje zasedala Serenissima. Kljub beneški nadvladi pa se je furlanski jezik ohranil. Ozemeljsko celovitost je Furlanija dosegla v času po prvi svetovni vojni, ko je bila združena pod okriljem italijanskega kraljestva. Povedati gre, da so bili furlanski misleci in kulturni možje že dlje časa razpeti med idejama male domovine Furlanije in velike domovine Italije. Po letu 1918 se je v tem duhu začelo rojevati avtonomistično gibanje, ki ga je kmalu zadušil prihod fašizma na oblast. V fašističnem dvajsetletju je nato režim barvito furlansko govornico obravnaval kot branik pred slovanško in germansko nevarnostjo.

Furlanščina se danes govori na prostoru med Sočo in Livenco ter med Alpami in Jadranskim morjem. Jezik seveda še zdaleč ni enovit, poleg njegove standardizirane oblike obstaja namreč cel kup narečnih različic, uradni zapis furlanščine pa je bil normiran komaj leta 1986.

Graziadio Isaia Ascoli

Graziadio Isaia Ascolija, ki je živel med letoma 1821 in 1907, prištevamo med najvidnejše italijanske jezikoslovce devetnajstega stoletja, zato so ustanovitelji FFZ svoje združenje sklenili imenovati prav po njem. Že iz njegovega imena je moč razumeti, da je bil judovskega porekla, čeprav se je večkrat rad pohvalil, da je ponosen sin furlanskega ljudstva. Ascoli se je rodil v Gorici, kjer se je poleg svoje materinščine v mladih letih priučil še italijanščine, slovenščine in nemščine, nato se je posvetil študiju hebrejščine in arabščine. V Milano se je bavil z jezikovno komparativistiko, leta 1873 pa je začel z izdajanjem revije Archivio Glottologico Italiano. V njeni prvi številki je obravnaval nastanek in razvoj ladinskih govoric na področju zahodnih Alp. V letih pred svojo smrtjo se je posvetil tudi toponomastiki.

Furlansko filološko združenje od ustanovitve do danes

V času od svoje ustanovitve do danes je Furlansko filološko združenje opravilo neprecenljivo poslanstvo na področju ohranjanja, proučevanja in posredovanja furlanske kulturne istovetnosti. Ob svoji devetdesetletnici je FFZ priredilo retrospektivno razstavo, ki je bila na ogled v prostorih goriške občinske uprave od 21. novembra do 3. decembra 2009, v naslednjih

mesecih pa se bo selila tudi drugam (več informacij o razstavi je na razpolago na spletni strani <http://www.filologicafriulana.it/>).

V sklopu Furlanskega filološkega združenja redno potekajo pobude, ki stremijo k ohranjanju in vrednotenju furlanskega jezika ter kulture. FFZ prireja tečaje furlanščine, izdaja monografske in serijske publikacije, vsako jesen pa poteka njegov letni kongres, in sicer v različnih krajih širom Furlanije, pa tudi izven njenih meja.

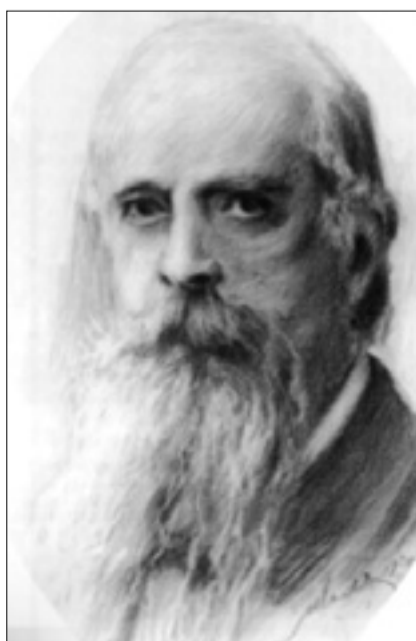
Če se ozremo nazaj v zgodovino, je prav gotovo prvi vidnejši projekt, ki je nastal pod okriljem FFZ, Italijanski jezikovni atlas (Atlante Linguistico Italiano), ki ga je izpeljal Ugo Pellis. S svojimi raziskavami je Pellis začel na polovici dvajsetih let, popisal pa je praktično vse italijanske narečne različice tistega časa, tudi na območju Istre, ki je tedaj spadala pod Italijo. Del njegovih fotografij je bil pred časom razstavljen v Villi Manin pri Passarianu. V času svojih raziskav Pellis seveda ni smel obravnavati slovanško govorečih krajev in ljudi v slovenskem Primorju in hrvaškem delu Istre, saj je bilo v tistem času delovanje FFZ-ja tesno podvrženo sodelovanju s tedanjim fašističnim režimom.

Zanimivo pa je tudi povojno delovanje Furlanskega filološkega združenja. Na enaindvajsetem kongresu, ki je potekal leta 1946 v Spilimbergu, so se namreč furlanski kulturni možje zavzeli za združitve vseh Furlanov in priznanje avtonomije novi deželi, ki naj bi zajemala tudi kraj Portogruaro v pokrajini Benetke. Pisce tedanje italijanske ustave so zato pozvali, naj vanjo vnesejo tudi nekaj besed o furlanski avtonomiji, kar se seveda ni uresničilo. Vprašanje povojne razmejitve med Italijo in Jugoslavijo, ki sta si tedaj še stali nasproti ob železni zavezji, je namreč zasenčilo vse ostale problematike krajevnega oz. regionalnega značaja.

V petdesetih je FFZ skušalo navezovati in ohranjati stike s svojimi emigranti, ki so se razselili daleč naokoli po svetu, v šestdesetih pa se je v njegovih krogih začelo zavzemanje za ustanovitev Videmske univerze, oziroma premostitev nekaterih oddelkov Tržaške univerze v Videm.

Publikacije Furlanskega filološkega združenja

Posebno cvetoča je založniška dejavnost FFZ, ki izdaja tako periodične, kakor tudi monografske publikacije. Če se za trenutek pomudimo pri periodiki, je na tem področju zagotovo najpomembnejša publikacija *Ce fastu?*, ki svoj naslov dolguje citatu iz Dantejevega eseja *De vulgari eloquentia*. V začetku se je ta bilten imenoval *Bollettino della Società Filologica Friulana*, nato *Rivista della Società Filologica Friulana Graziadio Isaia Ascoli*, sedanji naziv pa je prevzel leta 1926. V njem poleg kronike rednega delovanja združenja izhajajo tudi študije in eseji s področja toponomastike, jezikoslovja, zgodovine umetnosti, književnosti ipd. Prvotni pu-

Furlansko filološko združenje (*Societât Filologjiche Furlane – Società Filologica Friulana*, v nadaljevanju FFZ) praznuje letos devetdesetletnico obstoja in delovanja. Skupina furlanskih kulturnih mož ga je namreč ustanovila 23. novembra 1919 na sedežu goriške občinske uprave, posvetila pa spominu jezikoslovca Graziadia Isaie Ascolija.

Furlanija in furlanski jezik

Furlanija je zemljepisni pojem, ki ga odlikujejo jezikovne posebnosti. Furlanščina namreč spada v evropsko družino ladinskih jezikov, katerih lok se razpenja od katalonskih provinc ob Sredozemskem morju vse do južne Istre. Vanjo spadajo katalonščina, provansalsščina, okcitanščina, švicarska retoromanščina, ladinščina, ki jo

blikaciji Ce fastu? se je leta 1949 pridružila še revija Sot la nape, enkrat letno pa že od leta 1920 izhaja publikacija Il Strolc furlan, ki se navezuje na tradicijo pesnika Pietra Zoruttija iz devetnajstega stoletja.

Kar se monografskih publikacij tiče, je FFZ od svoje ustanovitve do danes objavila preko osemnajst tisoč naslovov. Ti pokrivajo skorajda vsa študijska področja. Vsako leto ob kongresu FFZ izide tudi monografska publikacija o kraju poteka letnega srečanja.

Palača Mantica glavni sedež FFZ

Furlansko filološko združenje ima danes svoj glavni sedež v Vidmu, in sicer v palači Mantica na Ulici Manin. V palači imajo svoje prostore upravni uradi FFZ-ja, dvorana in bogata knjižnica, ki je za javnost dnevno odprta od sredine osemdesetih dalje. FFZ je palačo v videmskem mestnem središču odkupilo v drugi polovici šestdesetih.

Svoj sedanji videz je njeno pročelje dobilo pred dobrima dvema desetletjema, zidovi pa so iz petnajstega stoletja. Poleg tega, da je v njej sedež FFZ-ja, je palača pomembna predvsem iz arhitektonskega in umetniškega vidika. Sezidana in okrašena je bila v renesančnem slogu, kateremu so se v teku stoletij pridružili še umetniški slogi iz poznejšega časa. Svoje ime palača dolguje kardinalu Francescu Mantici, ki je živel med šestnajstim in sedemnajstim stoletjem. Njeno notranjost bogatita bronasta doprsna kipa dveh furlanskih ustvarjalcev iz devetnajstega stoletja, Pietra Zoruttija in Caterine Percoto. FFZ premore tudi pomembno zbirko bakrorezov, na katerih so upodobljeni starejši zemljevidi, sodobna umetnost pa se izkazuje predvsem v portretih predsednikov FFZ-ja, vedut furlanske pokrajine, ljudsko zakladnico pa zaključuje zbirka starih furlanskih lesenih skrinj.

Ostale podružnice Furlanskega filološkega združenja delujejo še v Gorici, Pordenonu in Tolmeču.

stna, zato voda tam izgine v zemeljske globine. Duša Risultiv je bil duhovnik Giuseppe Marchetti, prepričan furlanski avtonomist. Marchettijeva učenca sta bila Lelo Cjanton in Dino Virgili, sicer pripadnika generacije iz dvajsetih prejšnjega stoletja. Cjanton in Virgili sta okrog sebe zbrala številno skupino ustvarjalcev, ki je nato zaživela pod okriljem FFZ-ja. Med vsemi naj omenimo lik pred kratkim preminule pisateljice Novelle Aurore Cantarutti, sicer Pasolinijeva učenka, ki je na idealen način s svojo literarno ustvarjalnostjo znala povezati različne duše tedanjega furlanskega ustvarjanja, pa tudi ljudsko in umetno slovstvo.

Stiki s slovenskim prostorom

Furlani in Slovenci že stoletja živimo drug ob drugem. Vsakodnevni stiki med pripadniki obeh narodov so dolgo časa potekali predvsem na medosebni ravni, predvsem med prebivalci Gorice, Goriških Brd in okolice Krmna, ter krajev slovenske Benečije s furlanskimi sosedi iz alpskih in predalpskih dolin. V zadnjih desetletjih pa se je znatno povečalo tudi število kulturnih pobud, tako v furlanskem prostoru nasploh, kakor v samem delovanju Furlanskega filološkega združenja. Jezikoslovec Gianni Nazzi je v sodelovanju z Marjanom Brecljem iz Nove Gorice pred leti izdal večjezični, med drugim furlansko-slovenski slovar, ki sicer ni izšel pod okriljem FFZ. V zadnjih časih je znatno naraslo tudi število prevodov literarnih besedil.

Kar se samega delovanja FFZ-ja tiče, ne moremo spregledati zelo pomembne in pametne poteze, ki so jo odgovorni pri združenju izpeljali leta 2003, ko so svoj osemdeseti redni kongres priredili v Ljubljani. Ob tej priložnosti so predstavniki furlanskega življenja navezali stike s svojimi slovenskimi kolegi. Do velikega koraka na poti medkulturnega zблиževanja pa je ob tej priložnosti prišlo tudi z objavo dveh publikacij. Prva z naslovom Slovenia, un vicino da scoprire je izšla v italijanščini in je zbirka zgoščenih informacij o Sloveniji ter slovenskem kulturnem prostoru, publikacija v slovenskem jeziku pa nosi naslov Dobrodošli v Furlaniji, Slovencem pa predstavlja njihove zahodne sosede.

Sodelovanje med Slovenci in Furlani bo treba v prihodnje še nagraditi na vseh ravneh, v tem oziru so se prav pred nedavnim na ravni civilne družbe začele plesti niti sodelovanja med FFZ-jem in goriškim pokrajinskim predsedstvom krovne organizacije SSO.

Furlanski utrip izven FFZ

Čeprav je Furlansko filološko združenje nedvomno najpomembnejša ustanova na področju ohranjanja in razvoja furlanskega jezika in kulture, potekajo prizadevanja na tej ravni tudi izven njega. Pomemben del jezikovne politike v zadnjem desetletju namreč odigravajo predvsem krajevne uprave, ki s postopnim uvajanjem vidne in upravne dvojezičnosti prispevajo k ohranjanju in širjenju furlanskega jezika.

Na kulturnem področju je vredno znova namigniti na delo že omenjenega Giannija Nazzija, avtorja kopice eno- in večjezičnih slovarjev. Nazzi je bil ob koncu devetdesetih med glavnimi protagonisti polemike, ki se je razvila med Furlanskim filološkim združenjem in skupino Clape cultural Aquilée. Med najpomembnejšimi literarnimi ustvarjalci, ki ne delujejo pod okriljem FFZ, pa zagotovo izstopa ime Pierluigija Cappella, ki je do danes izdal lepo število pesniških zbirk in esejev o furlanski, pa tudi književnosti nasploh.

Primož Sturman

POGOVOR

Lorenzo Pelizzo, sedanji predsednik

Ob devetdesetletnici FFZ-ja smo za pogovor zaprosili predsednika dr. Lorenza Pellizza, ki je zelo dejaven predvsem na gospodarskem področju. Poleg častnega predsedovanja FFZ-ju namreč opravlja pomembno funkcijo vodenja Čedajske banke (Banca di Cividale).

Dr. Pelizzo, kako gledate na pot, ki jo je Furlansko filološko združenje prehodilo v času vašega predsedovanja, torej od leta 2001 do danes?

V Združenju so se v zadnjem desetletju zgodili pomembni koraki naprej, v njegovih vrstah je namreč prišlo do radikalnih in epohalnih sprememb. S tem se ne nanašam samo na številne kulturne in znanstvene pobude, ki smo jih uspešno začeli in izpeljali, ampak predvsem na veliko število novih sodelavcev, ki smo jih vključili v svoje vrste.

Ta razvoj je seveda predvsem posledica pravnega in političnega priznanja furlanskega jezika, ki sta ga omogočila državni zakon št. 482 iz leta 1999, še prej pa deželni št. 15 iz leta 1996. Ciljev pa združenje ni doseglo le zaradi prizadevanj podpisane. Samega sebe imam namreč za „izposojenega“ kulturi. Zasluge za razvoj FFZ-ja imajo predvsem tisti, ki so se njegovim vrstam pridružili in se v njih prepoznava.

Kako bi opisali današnje stanje duha v Furlaniji, ne samo na kulturnem in jezikovnem, ampak tudi na družbenem, gospodarskem in političnem področju?

Furlanija stoji pred pomembnimi strateškimi odločitvami. Po dolgem obdobju popotresne obnove živimo danes v času velikih sprememb na gospodarskem, družbenem, pa tudi kulturnem področju.

Furlanija ostaja ena najrazvitejših in najbogatejših regij v Evropi, skrbeti pa moramo, da bomo vedno stopali v koraku s časom.

Zato ostaja sklicevanje na zgodovinske vrednote, ki so temelji naše kulture, danes, pa tudi v prihodnje, bistvenega pomena. Poštenost, volja do dela, vztrajnost in moralna drža so vrednote, ki odlikujejo furlanskega človeka.

Tem se morajo pridružijo nove, med katere prav gotovo spadajo nenehna sla po inoviranju in sledenje vedno novim, čedalje bolj ambicioznim ciljem. Skupek starih in novih vrednot je namreč porok za nadaljni razvoj.

Furlanski človek pa se mora začeti ozirati tudi navzven in stopiti na pot sodelovanja s stvarnostmi, ki so mu blizu ne samo zemljepisno, ampak tudi kulturno. Slovenija in slovenska narodna skupnost v Italiji zagotovo spadata mednje.

Kakšni so torej odnosi Furlanskega filološkega združenja z ustanovami slovenske manjšine v Italiji, pa tudi s slovensko stvarnostjo nasploh?

Rekel bi, da so odlični. Prve stike smo navezali že leta 2003, ko je naše Združenje svoj letni kongres priredilo v Ljubljani. Zato lahko upravičeno rečemo, da je Furlansko filološko združenje prvo pozdravilo vstop Slovenije v EU in tako tudi fizično zabrisalo mejo. FFZ pa je znalo podreti tudi psihološko mejo, ki je velikokrat ločevala Furlane in Slovence.

Ti so namreč dolga desetletja, ne zaradi lastnih odločitev, ampak predvsem zaradi diktatorov, ki so prihajali od zunaj, živeli povsem ločeno. Skupaj se moramo potruditi in ponovno oživiti duh plodnega medsebojnega sodelovanja.

Medsebojno spoštovanje, ki je vladalo v goriško-gradiški deželi ob koncu devetnajstega stoletja, nam je lahko za zgled. V mestu Gorica in njegovih okoli-

ci se je tedaj govorilo italijansko, nemško, slovensko in furlansko, vsakdo pa je brez težav razumel svojega soseda. Prebivalci tega območja so tako skupno pripevali k lastnim blaginji in razvoju.

Prav iz tega spoznanja, ki ga je Furlansko filološko združenje naredilo za svojega bolje od vseh in pred vsemi drugimi, so nastali novi široko zastavljeni načrti za medsebojno sodelovanje. V zvezi s tem naj omenim odlično delo, ki sta ga skupaj opravila Furlansko filološko združenje in Slovenski raziskovalni inštitut iz Trsta, in sicer ob priložnosti statistične raziskave glede poznavanja zaščitnih norm, ki jih uživajo jezikovne skupnosti v naši deželi. Načrt smo skupno izpeljali po naročilu Avtonomne dežele Furlanije-Juljske Krajine.

Poleg tega bi rad omenil še veliko pobud v duhu čezmejnega sodelovanja, ki smo jih zastavili s SLORI-jem, Univerzo na Primorskem, Narodno galerijo, Unijo Italijanov iz Kopra ter mnogimi drugimi.

Mnogo pa je tudi priložnostnih sodelovanj s slovenskimi društvi, pa tudi šolskimi ustanovami.

Kateri so izzivi, ki čakajo Furlansko filološko združenje v prihodnje?

Za uspešen razvoj Furlanskega filološkega združenja sta pomembni predvsem dve razvojni smernici: potencial, ki se skriva v mladih, ter inovativni pristop na področju širjenja furlanskega jezika in kulture.

Današnji mladi bodo namreč jutri odrasli in prav v njihovi osebni formaciji morata svoje mesto najti furlanski jezik in kultura, začeniši v družini, nato v šoli. Ne gre samo za priučevanje jezika, ampak tudi tistih vrednot, ki jih jezik in njegova kultura predstavlja. Zavest, seveda furlanska, ima namreč svojo raison d'être prav v vrednotah furlanskosti. Furlanski jezik ne more obstajati brez furlanske kulture, ta pa ne brez furlanske zavesti.

Zato se Furlansko filološko združenje zaveda dejstva, da je prav v mlade potrebno vcepiti to zavest. V tem duhu veliko svojih moči usmerjamo v Furlane prihodnosti, in sicer s knjižnimi izdajami, didaktičnimi prijemi, izpopolnjevalnimi tečaji za učiteljski kader in veliko drugimi pobudami.

Novo tehnologije pa predstavljajo na področju vrednotenja kulturnih dobrin pravi izziv in revolucijo enaindvajsetega stoletja. Tudi v tem Furlansko filološko združenje prednjači pred drugimi. Pred nekaj leti smo namreč digitalizirali in dali na splet enega najbogatejših fotografskih fondov na jezikovnem in etnografskem področju. Gre za fond Uga Pellisa, ki ga je moč prelistati kar s spletnih strani Furlanskega filološkega združenja. Digitalizirali smo hišno revijo Ce fastu?, ki je torej prva furlanska zgodovinska revija, ki jo lahko pregledamo tudi na spletu z domačega računalnika, in sicer od njene prve številke vse do zadnjih letnikov. Veliko je še projektov za digitalizacijo furlanskih zgodovinskih revij.

Dela nam torej zagotovo ne bo zmanjkalo, kakor tudi volje, ki pri tem prepaja člane Furlanskega filološkega združenja.

P.S.

O srednja politična figura leta, ki se danes končuje, je bil novi ameriški predsednik Barack Obama

Minulo leto 2009 meseč za mesecem

Januar

- Češka je od Francije prevzela šestmesečno predsedovanje Evropski uniji. V tej vlogi se je prvič preizkusila vzhodnoevropska država, ki je bila nekoč del sovjetskega bloka. Slovaška pa se je poslovila od krone ter postala 16. članica območja evra. - V novoletni noči je bilo v Italiji po podatkih notranjega ministrstva zaradi streljanja petard ranjenih 382 ljudi.
- Izraelska vojska je ob podpori helikopterjev s tanki, vozili in pehoto prestopila mejo območja Gaze in začela kopensko ofenzivo proti palestinskemu gibanju Hamas. Varnostni svet ZN pa je medtem neuspešno končal razpravo o Gazi.
- Hrvaški predsednik Stipe Mesić na predavanju študentom politologije v Zagrebu trdil, da so Trst in celotno Istro osvobodili hrvaški partizani, sicer bi Slovenija gledala na morje z oddaljenosti 20 kilometrov. Polemični odzivi iz Slovenije.

- Evropski parlament je z večino glasov sprejel resolucijo, s katero je 11. julij razglasil za evropski dan spomina na žrtve genocida v Srebrenici, ki se je zgodil leta 1995. - Etiopija je umaknila svoje čete iz Mogadiša. - Ameriško letalo je po trčenju v jato ptic zasilno pristalo na reki Hudson, zahvaljujoč se pilotu Chesleyu Sullenbergerju.
- Sporazum med Putinom in Timošenkom v zvezi z metanodotom, ki 19 dni ni dovajal plina Evropi.
- Milijoni ljudi so v ameriški prestolnici spremljali zmagovalca predsedniških volitev Baracka Obama, ki je kot prvi Afroameričan pred kongresno palačo točno opoldne po tamkajšnjem času prisegel kot 44. predsednik ZDA.
- Med prvimi ukrepi 44. ameriškega predsednika zamrznitev sojenja v Guantanamo. Lotil se je tudi reševanja gospodarske krize ter bližnjevzhodnega vprašanja

- Italija se je zaradi fašizma opravičila Libiji in določila 150 milijonov evrov odškodnin za izgnance.
- Več kot 4000 prebivalcev Lampeduse je stavkalo zaradi nestrinjanja z gradnjo novega sprejemnega centra za priseljence.
- Papež kljub zgražanju judovske skupnosti preklical odlok o izobčenju škofov, pristašev Lefebvra, čeprav je eden od štirih Richard Williamson izjavil, da zgodovinska dejstva v veliki meri govorijo proti temu, da je bilo šest milijonov Judov namerno usmrčenih s plinom.
- V Davosu začetek Svetovnega gospodarskega foruma, ki je bil posvečen svetovni gospodarski krizi.

Februar

- Dobršen del Evrope pod snežno odejo. Kaos v Londonu in težave v Franciji, Belgiji, Italiji in Španiji.
- Skupna izjava Sarkozyja in Merklove za resnično sodelovanje EU in

- Nata. Na francoskih tleh bodo prvič po drugi svet. vojni namestili nemški bataljon.
- Na jugu Avstralije izredna vročina s požari, na severu pa nalivi in plave.
- Pri Mestrah ob prisotnosti Berlusconija odprli avtocestno obvoznico.
- V videmski bolnišnici La Quiete je umrla Eluana Englaro. Žalovanje in polemike. Vlada in Vatikan govorita o umoru. - V kantonu Zurich na referendumih sklenili konec davčnih olajšav za bogate tujce ter razširitev sporazuma z EU o prostem pretoku oseb tudi na novi članici Bolgarijo in Romunijo.
- Svečanosti v Rimu in Trstu ob dnevu spominjanja na fojbe in eksodus. Napolitano govoril tudi o krivicah fašizma na škodo Slovencev.
- V vesolju sta trčila ameriški in ruski satelit.
- V Rimu srečanje finančnih ministrov najrazvitejših držav G7 pokazalo zaskrbljenost za protekcionizem, ki je največja skušnjava vlad v gospodarski krizi.
- V savdski vladi prvič tudi ženska. To je namestnica ministra za šolstvo Nuri al Fajez.
- Vest, da sta pred dnevi med vojaškimi vajami v Atlantiku trčili angleška in francoska podmornica, ki sta prevajala jedrske konice. - Desna sredina na volitvah osvojila Sardinijo. Cappelacci za 5% pred odhajajočim predsednikom Sorujem.
- Berlusconijev odvetnik David Mills obsojen na 4 leta zapora zaradi korupcije.
- Veltroni se je v poslovnem nagovoru opravičil za neuspešno vodenje stranke.
- Vlada sprejela odlok o varnosti proti posilstvom, ki predvideva tudi uvedbo prostovoljnih obhodnih straž.
- Na državni skupščini Demokratske stranke v Rimu zavrnili zahtevo po notranjih primarnih volitvah in izvolili Daria Franceschinija za novega tajnika.
- Oskar za film Revni milijonar (osem kipcev). Film o fantu iz revnih predelov Bombaja.
- Rivalska palestinska gibanja, med njimi Fatah in Hamas, začela v Kairu ob posredovanju Egipta spravne pogovore.
- Obama napovedal umik bojnih enot iz Iraka do konca avgusta 2010.

Marec

- Na krajevnih volitvah v Rusiji kljub gospodarski krizi slavila Putinova stranka.
- V Iraku sodišče izreklo že tretjo smrtno obsodbo Kemičnemu Aliju, Tarek Aziz oproščen.
- V Barbara rovu pri Laškem so odkrili množično grobišče povojnih pobojev. - Italija je ratificirala 13. Protokol k Evropski konvenciji o človekovih pravicah, ki prepoveduje smrtno kazen v vseh okoliščinah.
- Mednarodno kazensko sodišče ICC v Haagu je izdalo zaporni nalog za sudanskega predsednika Omarja al Baširja zaradi vojnih zločinov in zločinov proti človeštvu v Darfurju.
- Slovenska vlada ustanovila komisijo za narodnost in komisijo za zaščito romske skupnosti.
- Prvo srečanje med Clintonovo in Sergejem Lavrovom v Ženevi, kjer sta ZDA in Rusija dosegli dogovor o delovnem načrtu, s pomočjo katerega nameravata obnoviti Sporazum o omejevanju strateškega orožja Start I.
- Raziskava Londonskega judovskega kulturnega centra je pokazala, da veliko mladih misli, da je Auschwitz znak piva, verski festival ali vrsta kruha.
- V Iraku tri leta zapora za novinarja, ki je v Busha vrgel čevljev.
- Avstralska vzhodna obala zaradi naftega madeža razglašena za območje nesreče po izteku nafte iz tovarne ladje Pacific Adventurer.
- Kandidat leve stranke FMLN v San Salvadorju Mauricio Funes zmagal na volitvah.
- Vojska na Madagaskarju zasedla predsedniško palačo.
- Papež obiskal Angolo in Kamerun, kjer je rekel, da aidsa ni mogoče premagati z razdeljevanjem kondomov pač pa sta potrebni duhovno in človeško prebujenje in sočutje s trpečimi. - Medvedjev napovedal obsežno oboroževanje vojske in opozoril, da se Nato še vedno širi proti ruskim mejam.
- Nova Mehika odpravila smrtno kazen. Guverner Bill Richardson podpisal zakon.
- Obama naslovil poziv iranskemu narodu in oblastem in se zavezal za sodelovanje s Teheranom.
- Poslanci odobrili davčni federalizem ob vzdržanju DS in nasprotovanju sredincev UDC. - Češki parlament je s 101 glasom in 96 proti izglasoval nezaupnico desnosedrinski vladi premiera Mireka Topolaneke. - Evropski parlament sprejel resolucijo o večjezičnosti, podpora poučevanju jezikov in programom izmenjav na izobraževalnem področju.
- V Bajkonuru izstrelili proti vesoljski postaji plovilo sojuz z ameriškim turistom.
- V Rimu so uradno ustanovili novo Berlusconijevo staranko Ljudstvo svobode.
- Vzdržljivi libijske obale potonile tri ladje s priseljenci. Več sto mrtvih. - Pred knesetom zaprisegla Neta-njahujeva vlada, najbolj številčna v zgod. države.

April

- Potniki na vlaku v Ciudad de México z maskami zaradi izbruha nove gripe
- Na drugem vrhu G-20 v Londonu so svetovni voditelji odobrili načrt za premostitev gospodarske krize, sklenili uvesti strožja finančna pravila in ukiniti davčne paradiže.
- 4. - Na enainvajsetem vrhu "Nata ob 60. obletnici organizacije so za generalnega sekretarja imenovali Andersa Fogha Rasmussena.
- Potres L'Aquila, z jakostjo 5,8 po Richterjevi lestvici zahteval tristo žrtev, okrog 1500 je bilo ranjenih, desetine tisočev ljudi brez strehe.
- Jan Fischer izvoljen za novega predsednika češke vlade.
- Drugi del letnega vrha Zveze držav Jugovzhodne Azije na Tajskem je odpovedan zaradi protestnikov. - V Adenskem zalivu zaplenili italijansko ladjo Buccaneer s 16 člani posadke, ki so jih izpustili šele avgusta.
- V Bangkoku izbruhnili protesti in terjali dve človeški življenji.
- Na volitvah v Indiji zmaga kongresne stranke in teden dni kasneje prevzel že drugič vladno krmilo Singh.
- Na vrhu zveze južnoameriških držav v Trinidadu in Tobagu stisk roke med Chavezom in Obama, ki izrazi željo po novem začetku s Kubo.
- V Iranu obsodili ameriško-iraško novinarko Roxano Saberi na 8 let ječe pod obtožbo vohunjenja. - V spopadih med etničnimi skupinami v Sudanu v dveh dneh umrlo 177 ljudi, 300 pa je bilo ranjenih.
- Ahmedinejad obtožil Izrael rasizma na konferenci OZN o rasizmu v Ženevi. Deset držav z ZDA na čelu bojkotiralo konferenco.
- Ameriška Kongresna knjižnica in Svetovne digitalne knjižnice.
- Svetovna zdravstvena organizacija izdala opozorilo o epidemičnem širjenju novega virusa "gripe A z oznako "prašičje gripe", ki se je od takrat pojavil v različnih državah, predvsem Mehiki, in naj bi povzročil smrt več kot 150 ljudi. - Atentat v šiitskem mavzoleju v Bagdadu, ki sta ga izvedli dve ženski-samomirilk, je terjalo 60 življenj in 125 ranjenih. - Italijanski senat je odobril zakon o davčnem federalizmu.
- Predsednik Barack Obama je napovedal sporazum med družbama Fiat in Chrysler.

Maj

- Berlusconijeva žena Veronica Lario sporočila svojo odločitev o ločitvi. - V Massi zabeležili prvi primer prašičje gripe v Italiji.

Dr. Milko Matičetov se je Kraševcem ob praznovanju svojega jubileja predstavil v pogovoru z Jasno Fakin Bajec v galeriji Lojzeta Spacala v Štanjelu 2. oktobra 2009 (Hrani: Arhiv Kosovelove knjižnice v Sežani, podružnica Komen)

AKADEMIK MILKO MATIČETOV DEVETDESETLETNIK

Strasten raziskovalec, zapisan mediteranskemu Krasu in alpski Reziji

JASNA FAKIN BAJEC

Ob zaključku leta 2009, ko vsak pri sebi razmišlja in ocenjuje uspešna in nekoliko manj razveseljiva dejanja in razmere iztekajočega leta, je prav da se na kulturnem področju poleg praznovanja 150. letnice rojstva jezikoslovca in folklorista dr. Karla Štreklja (1859 - 1912) ter učitelja in folklorista Josipa Kende (1859 - 1929), spomnimo tudi častitljivega jubileja - praznovanja devetdesetletnice rojstva akademika, filologa in narodopisca dr. Milka Matičetovega, še vedno dejavnega Kraševca, doma iz Koprive. Čeprav je zakonsko in poklicno pot nadaljeval v Ljubljani, je svoj raziskovalni opus vseskozi dopolnjeval tudi z raziskovanjem in zapisi duhovnega izročila iz svoje rodne pokrajine - Primorske.

Starejši bralci Primorskega dnevnika se bodo izsledkov raziskovanja dr. Milka Matičetovega zagotovo spomnili po večletnem objavljanju prispevkov O Primorskih ljudskih napisih, ki so izhajali v začetku petdesetih let 20. stoletja. Delo, ki bi v današnjih časih potrebovalo dodatni pregled na terenu in med drugim pokazalo odnos nosilcev dediščine do ostankov naših prednikov, je nastajalo v obdobju priključitve Primorske k Jugoslaviji. V primorskem ponosu na dosežen zgodovinski dogodek in spoznanju, da je o primorski etnologiji premalo znanega, je dr. Matičetov že kot dijak goriške gimnazije in študent univerze v Padovi, posebno pa v začetkih poklicne poti v Ljubljani, veliko svojih raziskovalnih moči in naporov namenjal prav raziskovanju in spoznavanju primorskega izročila.

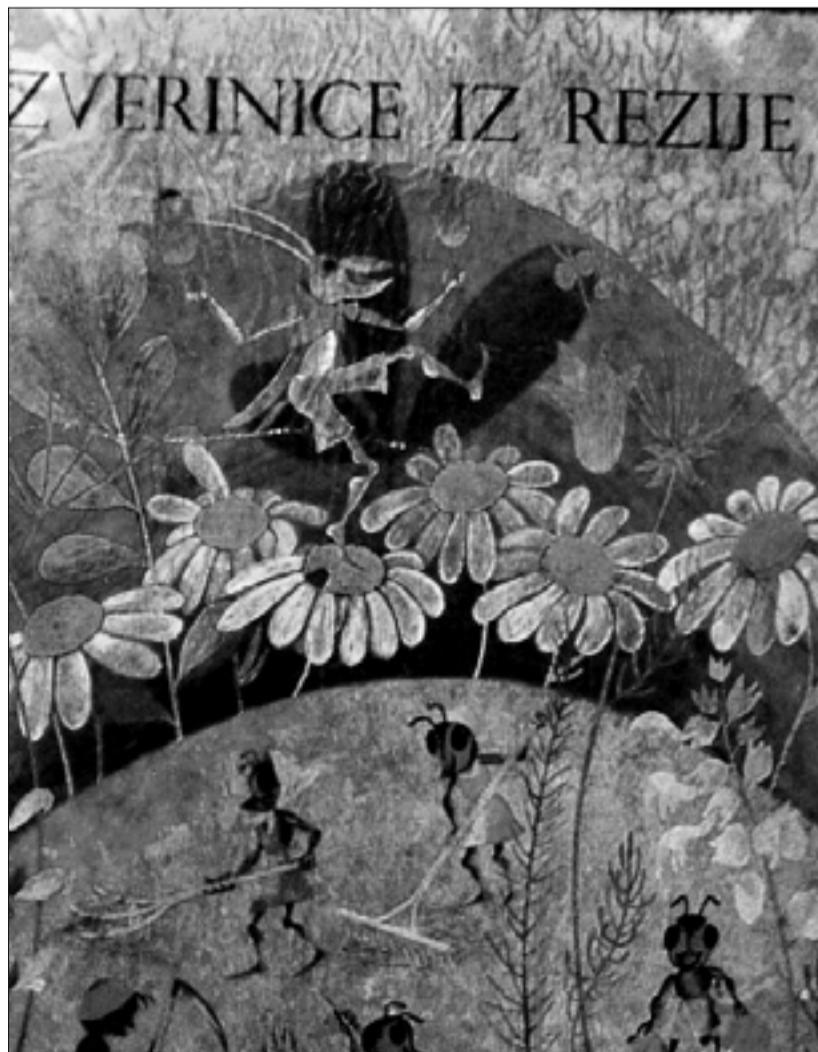
Akademik Dr. Milko Matičetov se je s svojim obsežnim raziskovalnim opusom na področju narodopisja uveljavil tako doma kot po svetu. Po be-

sedah njegove kolegice, mag. Inje Smrdel, etnologinje Etnografskega muzeja iz Ljubljane, ga danes označujejo: »človeška in znanstvena širina, iskrena zagledanost v naravo, zaupanje v neusahljivost človeške ustvarjalnosti, strast do besed, zapisanost mediteranskemu Krasu in alpski Reziji.« Po srcu je Kraševca, po znanstveni širini svetovljan. Skoraj vsega, kar počne - najsi raziskuje najsi piše - se loteva s strastjo, vendar mirno - con calma.

Rodil se je 10. septembra 1919 v Koprivi. Otroška in mladostna leta je po zaslugi svojega starega očeta preživel v naravi, saj mu je »woča«, Matija Zega, ki je bil pomemben vodnik v njegovem otroštvu, vzljubil izjemen odnos do krajevine dediščine in naravnih vrednot iz svojega kraja, kar se je kasneje zrcalilo tudi v njegovih raziskovalnih delih. Iz Koprive izvira tudi zgodba o dvakrat rojenem človeku, ki je kasneje postala del analize njegove doktorske disertacije.

Zaradi priključitve Primorske k Kraljevini Italiji in raznarodovalne politike, ki jo je italijanska oblast izvajala nad slovenskimi Primorci, je otroštvo in mladost preživel v nemirnih političnih, socialnih in kulturnih razmerah, ko je bila prepovedana slovenska beseda. Ker je na vseh javnih mestih pisalo »qui si parla soltanto italiano« ga je to po besedah mnogih avtorjev oblikovalo v izjemnega poslušalca in zbiralca slovenske besede in v njem prebudilo nenavadno ljubezen do zbiranja posameznih besed, rekov, pesmi, pravljic in pripovedk. Gimnazijo je prvo leto obiskoval v Kopru, nato se je leta 1930 prepisal v Gorico, kjer sta mu pomemben pečat pustila Virgil Šček in Ivo Juvančič, ki sta mu odprla oči za bogastvo slovenske folklorne v domačem okolju. Že kot petnajstletni mladenič je z ostalimi primorskimi inte-

lektualci, kot so bili Boris Pahor in Stanko Vuk zbiral, objavjal in urejal ilegalne knjižne liste, kot so bili Skrivni dijaški list, Gmajna, Pisanice, Brinjevke, Tihe besede, Mladika ... K zbiranju narodnega blaga, kot so takrat imenovali ljudsko slovstvo, je pritegnil tudi mnogo sošolcev.

Materialno uboštvo, vendar duhovno bogastvo, sta bila kraška dediščina, ki sta ga nadalje določala in neusahljivo napajala. Po končanem srednjem šolanju (maturiral je leta 1938) se je odločil za študij v Padovi, kjer je na Filozofski fakulteti študiral klasično in moderno filologijo (1938 - 1943). Tu ni bilo čutiti tako močnega zatiranja slovenske besede, temveč so mnogi profesorji študente spodbujali k raziskovanju ljudskega slovstva. Med univerzitetnimi profesorji je nanj posebej vplival italijanski slavist Arturo Cronia, ki ga je naučil osnov znanstvena raziskovanja. V tem obdobju je začel popisovati bogato izročilo ogroženih Slovencev v Italiji in Sloveniji. Seveda je bilo študentsko življenje v Padovi zelo različno od današnjega, kot zanimivost naj navedemo, da se je iz Koprive do Padove vozil kar s kolesom.

V študijskem obdobju je na izletu v Benetkah, pod turnom sv. Marka spoznal tudi svojo drago sopotnico, gospo Vido, doma iz Zagorja. Kot slavistka mu je vseskozi pomagala, ga strokovno spodbujala in ponekod spremljala na študijskih raziskovalnih poteh.

Leta 1945 je svojo poklicno pot nadaljeval v Ljubljani. Svojo prvo službo je opravljal kot kustos v Etnografskem muzeju, kjer sta z ravnateljem Borisom Orlom uspela, da se je muzej začel razvijati v kulturno-izobraževalno znanstveno ustanovo. Leta 1948 je v članku z naslovom O etnografiji in folklori zapadnih Slovencev izdal sintetični pregled izročila zahodnih Slovencev. Delo velja za temeljno etnološko delo zahodnih Slovencev in je hkrati edina njegova razprava, ki poleg duhovne upošteva tudi socialno in materialno kulturo. Po njegovih besedah je bilo sedemletno muzejsko obdobje zelo intenzivno, prizadeval pa si je tudi za tesnejše vezi z italijansko stranjo. Po njegovi zaslugi je etnografski muzej dobil pomemben kraški predmet - čupo (sedemmetrski drevak, ki so ga nekaj ribiči potrebovali za lovljenje rib) iz Nabrežine.

Leta 1952 je na povabilo Ivana Grafenauerja prišel na Inštitut za slovensko narodopisje pri Slovenski akademiji znanosti in umetnosti. Leta 1955 je tu doktoriral z disertacijo Sežgani in prerojeni človek, poleg urednikovanja inštitutskega zbornika Traditiones (1974 - 1985), je večino svojega znanstvenega dela posvečal raziskovanju ustnega slovstva ob mejnih predelih slovenskega etničnega ozemlja. Na Inštitutu za slovensko narodopisje je tudi zasnoval Arhiv slovenskih ljudskih pripovedi. Leta 1962 pa ga je začarala Rezija, ki se ji je posvetil zlasti v šestdesetih in sedemdesetih letih. Kdo ne pozna živalskih pravljic Zverinice iz Rezije, ki jih je izdal leta 1973. V Reziji je zbral nad 3000 enot slovenskega izročila in po besedah Pavla Merkuja postal »pravi Rezjan med Rezjani« oziroma najboljši poznavalec

njihove kulture, narečja in izročila. Z njimi je preživel tako počitniške dni, ko jim je pomagal pri poletnih poljskih opravilih in s tem pridobil njihovo zaupanje, kot zimske večere, ko so Rezjani imeli čas, da so mu zaupali pripovedno in pesemsko izročilo.

Vodilna sestavina njegovega strokovnega nadzora je, da pri svojem raziskovalnem delu ohranja izjemno etičen in spoštljiv odnos do pripovedovalcev, nosilcev slovsstvene folklorne. Vseskozi jih obravnava kot avtorje enkratne stvaritve in to avtorstvo tudi spoštuje od prvga do zadnjega dejanja, kar pomeni, da njihove zgodbe zapisuje v kar se da avtentični podobi, v narečju, in jih ne spreminja v knjižni jezik oziroma prilagaja svojemu okusu. Ta nazornost, ki jo je med drugimi v slovensko folkloristiko prizadevno uveljavljal tudi dr. Matičetov, je bila v šestdesetih letih 20. stoletja razmeroma nova. Pri tem pa je potrebno poudariti, da je sledil etnološkim temeljem, ki jih je v drugi polovici 19. stoletja postavil njegov rojak dr. Karel Štrekelj. Posebno pozornost je posvečal tudi pravljicarjem, njihovim repertoarjem, osvetljevanju njihovih stilnih posebnosti in njihovih virov. Nekatere je tudi posnel na magnetofonski in filmski trak.

Znano je, da kadarkoli je potoval po tujini, kot študent, vojak ali raziskovalec, je pot med drugim izkoristil tudi za strokovno delo na terenu. Tako v Franciji kot v Dubrovniku, kjer je služil vojaški rok, se je poskušal povezati s poznanimi strokovnjaki in z njimi začel sodelovati. To je pogojevalo njegovo komparativno raziskovanje slovenskega ljudskega pripovedništva in uveljavitev geografske-zgodovinske metode, kar pomeni, da je določene motive poskušal poiskati tudi v drugih geografskih okoljih. Udeležil se je tudi številnih mednarodnih znanstvenih zborovanj. Skupaj z Ivanom Grafenauerjem in Nikom Kuretom je ustanovil Vzhodnoalpsko narodopisno skupnost Alpes Orientales. To je bila strokovna in prijateljska povezava med delavci na stičišču treh najmočnejših evropskih etničnih vej (slovanske, romanske, germanske) - prostoru, kjer pred tem ni bilo ne ožjega sodelovanja ne razumevanja. Sestajali so se od leta 1956 do 1975.

Pri raziskovalnem delu se je držal načela »teorija naj izhaja iz prakse in ne narobe«. Čeprav se nikoli ni lotil obsežnega, zgolj teoretičnega dela, je njegovo gradivo neprecenljiv vir mnogim teoretikom za postavljanje teorij o slovenski folkloristiki. Vedno je človeka - nosilca kulturnih sestavin - znal postaviti na najvidnejše mesto. Spregovoril je tudi o osebnih in naključnih pripetljajih ter osebni perspektivi, kar za razliko od današnjih raziskovalnih del včasih ni bilo značilno.

Njegova posebna strast in ljubezen do narave se kaže tudi znanstvenoraziskovalnem delu. Razpravljal je zvezdah, cvetju, najbolj številni pa so spisi o divjih, gozdnih živalih in o tem kako se v povedkah, pravljicah, pesmih, rekih in besedah odraža človekov odnos do njih. Od tod tudi slikovita, morda nenavadna, a zanj tako ustrezna besedna zveza: »etnološki krotilec zverinice«, kot je zapisala Inja Smrdel.

Njegova bibliografija obsega čez 280 bibliografskih enot (tretjina objavljenega v tujini) znanstvenih in strokovnih objav, biografskih in kritičnih prispevkov

Leta 1995 je bil izvoljen za izrednega člana SAZU, leta 2001 je postal redni član. Prejel je številne nagrade doma in v tujini, zadnjo, Štrekljevo nagrado, je počastil leta 2002.

S poglobljenimi in temeljitimi raziskavami je slovensko ljudsko slovstvo in folkloristiko postavil na evropsko raven in si v mednarodnih znanstvenih krogih pridobil sloves izjemnega strokovnjaka. Predvsem pa ne gre zanemariti njegovega izjemnega zanimanja za delo na terenu in spoštljivega, potrpežljivega in odprtega odnosa do sogovornikov, zlasti pa prizadevanju, da se iz preteklosti reši, kar se da, zapiše kakor daleč mora seči ustno izročilo, obenem pa tudi prislunne utripanju sedanosti. Izjemnemu poznavalcu, raziskovalcu in negovalcu ljudske ustvarjalnosti, kar je bil glavni predmet njegovih raziskovalnih poti, želimo še veliko uspešnih raziskovalnih let, predvsem pa zdravlja, polno življenjske volje in poguma.

NOVOLETNA SLIKOVNA KRIŽANKA

REŠITEV V NASLEDNJI ŠTEVILKI
NA STRANI PRIREDITEV

in...

SESTAVIL LAKO	ČOPASTA PAPIGA V AVSTRALJI IN INDOZEZJI	DRAMA AVSTR. PISATELJA SCHNITZLERJA	MILANOV BRAZILSKI NOGOMETAS	MESTO V MANDŽURJI	SLOVENSKI PESNIK IN POLITIK (LOVRO)	NEKDANJI TURSKI VELIKAS	STAROGRŠKO BRENKALO	SAMORODNA TRTA	JE BIL TUDI DARKO BRATINA	THOMAS MANN
KOMUNISTOV NASPROTNIK										
NALIČNOST, PODOBNOST										
COLN ALI LADJA Z DVOJNIM TRUPOM										ZIMSKO VOZILO, SMUKE
NENAGLAŠENE BESEDE						PERZLSKI ŠAH AM. IGRALEC (SYLVESTER)				
DRAGO OTA			STARA MERA ZA VINO ALI ZITO	NICOLAS SARKOZY MOŠKO OSEBNO IME			GRŠKA CRKA MESTO V FRANCIJI			
NEKDANJI POLJSKI KONJENIK					ZABICA PRI LOKU GODAL ZASTAVLJALNICA					
BERI PRIMORSKI DNEVNIK	KLADA ZA SEKANJE DRV	JED IZ LIGNJEV DOBA, VEČNOST								
ITAL. KOMIK (TEO) IT. NOGOMETAS (BOBO)								NAJSTNIK (ORIG.)	VESNIN NOGOMETNI DELAVEC (FABIO)	
										AMERIŠKI IGRALEC IN REZISER (WOODY)
	PRIMORSKI DNEVNIK, TVOJ DNEVNIK	POKOL, MASAHER	FR. PISATELJ (BORIS) PREDSEDNİK ZDA							ITALIJANSKI NOGOMETAS IN REPREZENTANT (DANIELE) GLAVNO MESTO NIZOZEMSKÉ PROVINCE LIMBURG
	DELO, OPRAVILO				SREBRNO BELA KOVINA (NA)	NEKDANJI ANGLEŠKI VOZNIK F1 (NIGEL)				
	EPSKI KRALJ SKRATOV					ŠVEDSKO SMUČARSKO SREDIŠČE KURT RUSSEL			AFRIŠKI VELETOK IGRA NA SREČO	
	VASICA PRI OPCIJAH				GLAVNO MESTO STARE BABILONIJE			AM. IGRALKA (ABBE) OBLIKA SOCVETJA		
	TRZASKO SPORTNO DRUŠTVO			ČEHOV ANTON	RASTLINSKO STEBLO SKLADATELJ HACATURJAN			RAČUNALN. POVEZAVA PREDPISANI RED VLADE		
	REGRATU PODOBNA RASTLINA					LIVADE, TRAVE OB HISI				PLETEN IZDELEK KNJIGA ZEMLJEVIDOV
	NAROČI SE NA PRIMORSKI DNEVNIK	OSKAR KJUĐER	MESTO V APULJI SP. KRALJ ... CARLOS			PREKAPNICA ŽIVLJENJE-SLOVCI				
	KRALJESTVO V NIGERJI KEM. ZNAK ZA NATRIJ				ZDRAVILNA RASTLINA DELAVEC NAD NORMO			DEL, DELEZ, PARCELA	SPREMLJEVALEC GRŠKEGA BOGA LJUBEZNI	OZEK KONEC POLOTOKA PREB. BALK. DRŽAVE
	AMERIŠKA FILMSKA NAGRADA	STRAHOPETNI BAHAC V FRANCOŠKI KOMEDIJI	REKA V NEMČIJI, LEVI PRITOK RENA	VEZ, TRAK V ANATOMIJI		TUKAJ V PARIZU			NEKDANJI ČEŠKI ATLET ZATOPEK	
	ŽUŽELKA, KI BOLEČE PIČI			NAJMANJŠE ŠTEVILO UNITED BANK FOR AFRICA		POGAN, VELIKAN ANTON ASKERC		GLAVNO MESTO KENJE	ENOTA ZA MERJENJE ELEKTRIČNE UPORNOSTI	MLINSKI ŽLEB OZINA NA MALAKI
	POLJSKI PRIPovedNIK IN SLIKAR (BRUNO)				MESTO NA KITAJSKEM KONJSKI TEK			LEV TOLSTOJ PESEM Z ISTIMI ZACETNICAMI		TROPSKA PALMA JAZONOVI POMORSČAKI
	ACETILENSKA SVETILKA					GRŠKA MUZA LJUBEZEN-SKEGA PESNIŠTVA			GORIŠKI SPORT. KLUB USTAŠ PAVELIČ	MEDIJ SEDANJEGA CASA ČILSKI TENISAČ (MARCELO)
	ALOJZ REBULA		GL. MESTO GANE LES. TOVARNA V MARIBORU			VRBA IVA	DRŽAVNA POMOČ, ZAVAROVANJE	REKA NA MEJI MED ZDA IN KANADO (SLAPOVI)		HITER TEK KAZALNI ZAIMEK
	POMNILNIK RAČUNALNIKA			ANGLEŠKA GLASBENA SKUPINA				AM. IGRALKA (AMY) MOČAN PAS PRI STROJIH		ITALIJANSKI NOGOMETAS (LUCA) OTKA
	MIHA ARIH ZENONOV PRIVRZENEC				UBALD VRABEC			JAVNO PREZIRANJE		MESTO V KANADI ŽIVALSKA MASCOBA
	GOBICE, SPRH V USTIH			SIMON JENKO NAJPOGOŠTEJŠI VEZNIK				NAS PESNIK MERMOLJA VELEBLAGOV. V LJUBLJANI		DONIZETTI-JEVA OPERA, ANNA ...
	VRTNA CVETICA IZ DRUŽINE LILIJ					IVAN RENKO DANSKI BIOKEMIK (HENRIK)			NAS PESNIK GRUĐEN OLGA JANCIC	UDELEZENEC SINJSKE IGRE NEMŠKI FILOZOF
	KRITIKE, PRESOJE				BELGIJSKI PEVEC, ITAL. RODU IVAN TAVCAR				VRSTA HRUŠKE PORAZ V BOKSU	
	KRISTUSOV MONOGRAM									ZAGANJALNIK PRI AVTOMOBILU
	KAREL ERBEN			NEKDANJI SVOBODNO VOLJENI VRHOVNI KOZAŠKI POVELJNIK						OLIVER MLAKAR
										KEMIJSKI ZNAK ZA TITAN
										SESTRA OCETA ALI MATERE

SLOVARČEK - ABAS = perzijski šah, Prvi veliki • AHR = reka v Nemčiji • ANATOL = drama avstrijskega pisatelja Schnitzlerja • ANŠAN = kitajsko mesto • AST = nemški estradni filozof (Georg) • BONERA = italijanski nogometas • DAM = danski biokemik • ETE = pesna figura pri četvorki • ILAN = mesto v Mandžuriji • KRA = ozina na Malaki • RIOS = čilski teniški igralec • SCHULZ = poljski pripovednik

ALPSKO SMUČANJE - Pogovor s prvo damo slovenskega smučanja Tino Maze

Vse discipline treniram z enako intenzivnostjo

Veleslalom ostaja paradna disciplina, v slalomu iz tekme v tekme boljša - V hitrih disciplinah za višje uvrstitve

Po prespani noči so občutki prve damo slovenskega smučanja Tine Maze dobri. »Vesela sem rezultatov tega tedna. Zadolvoljna sem predvsem z uvrstitvijo v slalomu,« je po telefonu potrdila Tina, ki je včerajšnji dan izkoristila za trening veleslalom. Na avstrijskem gostovanju v Lienzu je najboljša slovenska smučarka podrla še en tabu. V slalomu, ki mu doslej ni posvečala velike pozornosti, je včeraj osvojila četrto mesto, kar je njen najboljši rezultat v karieri, in zgrešila stopničke le za 15 stotink. Želja, da bi bila v vseh disciplinah konkurenčna, se ji torej izpolnjuje. V skupnem seštevku svetovnega pokala tačas brani varovanka goriskega Slovence Andreje Massi četrto mesto, 129 točk pa jo loči od tretjega mesta.

Po štirih tekmah si v slalomu, ki ga prej nisi veliko trenirala, že tik pod vrhom. Je rezultat pričakovan?

Prigovarjala sem, da se bodo rezultati v letošnji sezoni izboljševali iz tekme v tekmo. To se je tudi zgodilo. V Lienzu sem imela tudi boljše startno številko kot na prejšnjih tekmah, kar sem izkoristila. Smučala sem tako, kot znam in rezultat je temu primeren.

Kaj ste morali v pripravljalnem obdobju najbolj piliti, da si sedaj lahko konkurenčna vsem tekmicam tudi v slalomu?

Enostavno smo veliko trenirali slalom. Dober del treninga smo opravili v Leviju pred prvo tekmo. Skratka, stvari so tekle tako, kot smo si želeli. Letos sem obenem trenirala tudi dve disciplini na dan, kar prej nisem prakticirala toliko.

Že lani si poudarila, da je sad uspehov predvsem boljši in kvalitetnejši trening. Se je letos v vašem treningu še kaj izboljšalo?

Kar se slaloma tiče, smo enostavno povečali število treningov. Prejšnja leta mu nisimo posvečali toliko pozornosti. Medtem kot nam je za hitre discipline pomagajalo vreme v Novi Zelandiji. Tam nismo mogli opraviti tistega dela treningov, ki smo ga načrtovali.

Ali treniraš sedaj v enaki meri vse discipline?

Ločiti moramo sicer pripravljalno obdobje in tekmovalno obdobje, ko v bistvu je časa za trening zelo malo. Med tekmovalnim obdobjem treniram tisto disciplino, ki je na sporedu tisti teden. Nobena disciplina nima prioritete. Veleslalom pa ostaja vsekakor moja paradna disciplina.

Kaj pa je bilo v pripravljalnem obdobju? Je bila količina treningov različnih disciplin enakomerno porazdeljena?

Zastavili smo si približno enako raz-

poreditev treningov vseh disciplin. Zaradi vremenskih razmer pa tega nismo uspeli izpeljati v celoti.

Katero je glavno pravilo, da si lahko konkurenčne v vseh disciplinah?

Mislim, da je to stvar želje in volje. Če si dober smučar in imaš talent, si lahko konkurenčen v vseh disciplinah. Je pa za to potrebno veliko dela, truda in vztrajnosti.

Paradna disciplina je še vedno veleslalom. Je ta disciplina tudi tvoja najljubša disciplina?

Je tudi moja najljubša. Menim, da je to tudi najtežja disciplina. Veleslalom je zmes več stvari, kjer dobri smučarji pridejo najbolj do izraza.

Je tam tudi večja konkurenca?

Mislim, da je v vseh disciplinah konkurenca zelo močna.

Dobre rezultate dosegáš v slalomu in veleslalomu, kakšni pa so občutki v hitrih disciplinah? Letos še nisi posegla po višjih uvrstitvah v superveleslalomu in smuku. Ali na to vpliva tudi dejstvo, da ste imeli v Novi Zelandiji slabe vremenske pogoje?

Ne morem kriviti vremena v Novi Zelandiji za rezultate, ki sem jih doslej dosegla. Na tekmah se ni izšlo vse tako, kot smo si želeli; več stvari se je nabrlo, ki niso bile optimalne. Upam pa, da bo sedaj boljše, da bomo popravili nekaj stvari, ki prej niso bile urejene. Verjamem, da bodo tudi rezultati boljši.

Kateri je zdaj kratkoročni cilj?

Naslednja tekma je slalom v Zagrebu. Letos si nadaljevala samostojno pot kot v lanskem sezoni. Kakšni so pogoji za delo letos?

Delamo, kar lahko; važni pa so rezultati, drugo je nepomembno.

Letos je olimpijsko leto: ti proge v Vancouveru ležijo?

Enkrat sem tam že smučala. Proge se mi zdijo dobre. Bomo videli... Prilagoditi se bomo morali na proge, sneg in na vse ostalo. Do olimpijskih iger pa imam pred sabo še nekaj tekem v svetovnem pokalu, tako da bom sedaj usmerila svojo pozornost na te tekme.

Sodiš med kandidatke, ki lahko posežejo po kolajni v vseh disciplinah. Kateri pa bi bila najbolj vesela?

Mislim, da si najbolj zaslužim kolajno v veleslalomu.

Kje pa bo Tina Maze pričakala novo leto?

Dva dni počitka bom izkoristila za terapijo zaradi bolečin v mišici. Kraja, kjer bom pričakala novo leto, pa ne bom izdala. V dobri družbi bom. To je najbolj važno.

Veronika Sossa

Veseli Tine Maze po včerajšnjem drugem slalomskem spustu v Lienzu ANSA

SMUČARSKI TEK Na Tour de ski ne bo vseh najboljših tekačic

OBERHOF - Jutri se bo v nemškem Oberhofu začela četrta turneja smučarskih tekačev in tekačic Tour de Ski. Na vrsti bo prolog, popjutrišnjem pa nasledovalna vožnja. Na enem vrhunec sezone pred olimpijskimi igrami 2010 v Vancouveru bosta nastopili tudi dve slovenski predstavnici - Petra Majdič in Vesna Fabjan.

V desetih dneh bodo tekačic in tekačice nastopili na osmih tekmah na štirih prizoriščih v treh državah: po nemškem Oberhofu še v Pragi, Cortini in Val di Fiemme. Letošnje tekmovalje pa bo zaradi olimpijskih iger specifično, saj na štartu nekaterih tekmovalk ne bo, med njimi vodilne v svetovnem pokalu Norvežanke Marit Bjørgen. Majdičeva, lanska zmagovalka pokala v sprintu, bo v svoji paradni disciplini tekmovala 3. januarja.

Zastavonoši italijanske izbrane vrste bosta v moški konkurenci Di Centa in Piller Cottler (lanski zmagovalci v spritru Zorzi pa ne bo nastopil), med ženskami pa Follis in Longa.

RELI - Dakar Povzpeli se bodo do 4726 metrov

BUENOS AIRES - Start letošnje izvedbe Dakarja bo jutri v Buenos Airesu. Potem ko je reli Dakar leta 2008 prvič v zgodovini odpadel in so ga letos nato prvič izvedli v Južni Ameriki, se 32. izvedba seli v Argentino in Čile. Tekmovalci bodo morali v 14 etapah, cilj bo 16. januarja v argentinski prestolnici, dvakrat prečkati Ande, pri čemer se bodo povzpeli vse do višine 4726 metrov, prevozili dolge stepske odseke in zahtevne makadamske odseke. Skupno bodo prevozili približno 9000 kilometrov.

Tudi v letu 2010 bo imel reli slovenski pridih, zanj bo poskrbel Miran Stanovnik: »Uvrstitev med deseterico mogoče ni več skrita želja, ampak kar cilj,« je pred odhodom v Argentino napovedal motorist. Več bi tudi italijanskih dirkačev. V avtomobilski konkurenci pa bo letos vse v znamenju nemškega Volkswagna. Nemci so že letos zmagali, v letu 2010 pa bodo pravzaprav brez konkurence. Japonski Mitsubishi se je zaradi gospodarske krize umaknil.

ODBOJKA Slovenski pokal petič ACH Volleyu

NOVA GORICA - ACH Volley je vknjižil peti slovenski odbojarski pokalni naslov. Po zaostanku z 0:2 je v finalu premagal Galex-Mir s 3:2. Tekmo za tretje mesto pa je gladko dobil Marchiol Vodi, ki je s 3:0 premagal okrenjeni Kamnik.

MANIA' NAPREJ - Števerjanski odbojkar Boris Mania' se je z Modeno uvrstil v polfinale italijanskega pokala (tekma bo 30.1.). Modena, ki je včeraj premagala Macerato s 3:2, bo igrala proti Trentinu. Ostali izidi četrtfinala: Trentino - Perugia (Černic 4) 3:0; Cuneo - Monza 3:2; Treviso - Piacenza (Urnaut 7) 3:0.

TONI - Čeprav Roma prihoda Luce Tonija uradno še ni sporočila, je 32-letni napadalec včeraj opravil zdravniške preglede v rimski bolnišnici Gemelli. 2. januarja bo Toni v Trigori.

KONEC KARIERE - Ruski telovadec Nikolaj Krjukov je končal kariero. Vrhunec je dočkal v Atlanti 1996, kjer je z rusko ekipo postal olimpijski prvak v mnogoboju.

NBA - Los Angeles Lakers - Golden State Warriors 124:118 (Vujačić 22 minut, 6 točk, 2 skoka, 2 podaji za LA Lakers); New York Knicks - Detroit Pistons 104:87 (Gallinari 36 minut, 16 točk).

PLANINSKI SVET

Novoletni pohod SPDT na Medvedjak

Tudi letos se bomo planinci SPDT zbrali 1. januarja 2010, ob 14. uri na Poklonu pri restavraciji Furlan na Repentabru. Skupaj se bomo podali proti vrhu Medvedjaka, kjer bomo nazdravili novemu letu 2010. Vabljeni!

Obvestila

AŠD SK BRDINA organizira ob priliki smučarskih tečajev v Forni di Sopra, nedeljo, 10. januarja 2010, avtobusni prevoz za člane društva. Vpisovanje in informacije dobite 4. januarja 2010 na sedežu društva (Repentaborska ulica 38) na Opčinah od 20. do 21. ure. Tel. 347-4421131 (Valentina Suber), 347-5292058 (SK Brdina).

SK DEVIN vabi na predstavitevni večer ob začetku nove smučarske sezone, ki bo v dvorani kulturnega društva Igo Gruden v Nabrežini, v četrtek, 7. januarja ob 19.30. Predstavitve vseh tekmovalnih ekip in trenerjev, uradnih in promocijskih tekem ter udeležencev svetovne olimpijade masterjev Bled 2010, tečajev smučanja, novega kombija in letošnjih sponzorjev.

SK DEVIN prireja vsako soboto in nedeljo avtobusni izlet ob smučarskih tečajih v kraj Forni di Sopra, od 9. oz. 10. januarja dalje. Odhod s trga v Nabrežini ob 7.00, iz Štivanova ob 7.10, povratek okrog 18. ure. Prijave na info@skdevin.it ali na 3402232538.

ZŠSDI obvešča, da bosta urada v Trstu in Gorici danes zaprta.

SPDG obvešča, da bo od 17. januarja do 7. februarja 2010 privedilo nedeljske tečaje smučanja v Forni di Sopra in v Zlebeh (Nevejsko sedlo) in poskrbelo tudi za avtobusni prevoz. Prijave bodo sprejemali še v petek, 8. januarja 2010 in v ponedeljek, 11. januarja 2010, od 18. do 20. ure na sedežu društva, Verdijev Korzo 51/int. v Gorici.

ŠK KRAS vabi na uvodne treninge kitajske energetske in borilne večine v športno kulturnem centru v Zgoniku: 3., 4. in 5. januarja 2010 ob 9.30 osnovne kitajskih borilnih veščin za under 25, ob 11.30 energetske veščine za zdravje in dobro počutje za vse starosti. Vpis in dodatne informacije: www.mitja.svab.name/mhz/sl tel: 328-4253103 (Mitja).

ŠZ MLADOST prireja pod strokovnim vodstvom profesorja Darja Frandoliča, od 2. do 6. januarja, zimski nogometni kamp »Čarobni nogomet na snegu«. Celoten pedagoški proces se bo odvijal v kulturno-naravnem okolju ter v športni dvorani Danica in Vodnem parku v Bohinjski Bistrici. Vabljeni so otroci od 6. do 15. leta starosti. Za starše in druge družinske člane, ki med drugim hočejo izkoristiti bližnja smučišča Koble in Vogla se nudi za isto obdobje polnpenzijske pakete po zelo ugodni ceni. Informacije in vpisnina na tel. +393556041844 ali info@juren.it.

ŠD SK BRDINA obvešča, da se bodo tudi v letošnji zimski sezoni odvijali tečajji smučanja. Informacije lahko dobite na sedežu društva, Repentaborska ul. 38 na Opčinah, ob ponedeljkah od 20.00 do 21.00 ure. Tel.: 347-5292058 (SK Brdina), 347-4421131 (Valentina Suber), www.skbrdina.org, info@skbrdina.org.

SMUČARSKI ODESEK SPDT bo tudi letos priredil sobote na snegu za osnovnošolce v januarju in februarju 2010. Podrobne informacije bomo objavili na Primorskem dnevniku in na spletni strani ww.spdt.org.

Priprave mladinskih kategorij v Zgoniku

V zgoniškem športnem centru so se v nedeljo, 27. decembra zbrali mladi igralci namiznega tenisa iz naše dežele. Deželna namiznoteniška komisija je v sodelovanju s športnim krožkom Kras priredila deželne mladinske priprave. Na jutranjem treningu se je zbralo preko 20 mladih igralcev in igralk.

Med temi so tehniko pilili tudi mladi igralci Krasa Dana, Katarina in Tomaž Milič, Martina Bresciani, Giada Sardo, Claudia Micolaucich, Kevin Brunni in Marco Cappella. Enodnevne priprave so se v popoldanskih urah zaključile s trenerskim izpopolnjevanjem, ki so se ga udeležili vsi prisotni trenerji.

V soboto in nedeljo bodo nekateri krasovci nastopili na mladinskem turnirju v Lignanu.

TERORIZEM - Po spodletelem atentatu Nigerijca na poletu Amsterdam-Detroit

Nizozemska uvaja rentgene, Obama priznal pomanjkljivosti

Evropski parlament za zasebnost pred varnostjo - V ZDA uvedli preiskavo

AMSTERDAM - Nizozemska je po poskusu terorističnega napada na letu med Amsterdamom in Detroitom včeraj napovedala, da bo v čim krajšem možnem času na domačih letališčih uvedla uporabo varnostnih rentgenov. Nizozemske oblasti zato pozivajo EU, naj za uporabo rentgenov v uniji čim prej prižge zeleno luč, a so evropski poslanci glede tega precej zadržani. Podpora predlogu nizozemske vlade o uvedbi naprav, ki s pomočjo rentgenskih žarkov ali mikrovalov omogočajo slikanje oseb, kot če bi bile gole, so že napovedale vse nizozemske stranke. Svojo odločitev so utemeljile predvsem z navedbami, da ima varnost v civilnem letalstvu v tem primeru pač večjo težo kot pomisleki o zasebnosti posameznika, ki se pojavljajo ob uporabi tovrstnih naprav.

Nizozemska vlada je včeraj objavila predhodno poročilo o nedavnem spodletelem poskusu terorističnega napada na letu med Amsterdamom in Detroitom. V njem vlada med drugim ugotavlja, da je bil napad pripravljen profesionalno, izveden pa amatersko. Kot je na novinarski konferenci pojasnila nizozemska notranja ministrica Guusje ter Horst, so bili metode in eksploziv, ki ga je 23-letni Nigerijec Umar Farouk Abdulmutallab skušal razstreliti na letalu, podobni predhodnim napadom, pri čemer pa ni razkrila podrobnosti.

Preiskava nizozemskih oblasti je poleg tega ugotovila, da uporabljenega eksploziva ni lahko izdelati. Nigerijec naj bi sicer eksplozivno napravo, ki je vsebovala tudi razstrelivo pentaeritritol, nase namestil na stranišču na letališču, detonirati pa naj bi jo nameraval z vbrizganjem kemikalij.

Letališče Schiphol v Amsterdamu ima sicer 15 varnostnih rentgenov, a je njihova uporaba zaradi pomislekov glede zasebnosti posameznika omejena. Kot je včeraj novinarjem glede tega dejala Horstova, bodo rentgene na Schipholu začeli uporabljati že v roku treh tednov, in sicer zaenkrat le za potnike, ki bodo potovali v ZDA. Njihova uporaba bo po njenih besedah bistveno izboljšala varnost potnikov, saj »lahko te naprave odkrijejo tudi nekovinske predmete«.

Po poročanju nekaterih medijev naj bi ZDA že več tednov pred petkovim incidentom vedele, da se nek »Nigerijec« pripravlja na napad. Ameriški predsednik Barack Obama je že drugič prekinil svoje počitnice na Havajih in opozoril na sistemske napake ob petkovem poskusu terorističnega napada na

Rentgenska kontrola potnika na amsterdamskem letališču Schiphol

ANSA

letalo družbe Northwest. Dejal je, da želi do četrta uvodne ugotovitve revizij varnostnih postopkov na letališčih in glede terorističnih seznamov, da se take napake ne bodo več ponovile. Med sistemskimi napakami je Obama izpostavil primer, ko imajo vladne agencije informacije o znanem skrajnežu in te informacije ne delijo z drugimi ali ne ukrepajo. Taka napaka je po njegovem povsem nesprejemljiva.

Obama je sicer branil ministrico za domovinsko varnost Janet Napolitano, ki se je zaradi poskusa napada znašla pod plazom kritik republikancev, ki zahtevajo njen odstop. Napolitano je namreč najprej dejala, da je sistem v primeru spodletelega napada deloval, dan pozneje pa svojo izjavo popravila. Trdila je sicer, da je mislila na trenutek po spodletelem napadu, ko so potniki in posadka letala obvladali neuspešnega terorista, vladne agencije pa so nemudoma poostrole varnost.

Komaj 23-letni Nigerijec Umar Faruk Abdulmutallab je prišel na letalo kljub temu, da je bil na širšem seznamu oseb, ki jih sumijo povezave s teroristi. Čeprav je bil na seznamu, je imel tudi veljavno vizum za obisk ZDA. Revizija, ki jo je naročil Obama, bo skušala ugotoviti tudi to, kako je lahko eksploziv pritisnil na letalo. Abdulmutallab naj bi delal v povezavi z mednarodno teroristično mrežo Al Kaida. (STA)

POROČILO - Novinarji brez meja

V letu 2009 znatna rast nasilja nad novinarji

BERLIN - Nasilje in pritiski na novinarje so se letos močno povečali, v včeraj predstavljenem poročilu za leto 2009 ugotavlja organizacija Novinarji brez meja. Po vsem svetu je bilo med delom ali zaradi svojega poklica letos ubitih najmanj 76 novinarjev, 16 več kot lani. Zvišanje števila ubitih novinarjev za skoraj 27 odstotkov je predvsem posledica umora 30 novinarjev na filipinskem otoku Mindanao novembra letos. Med posebej nevarnimi za novinarje organizacija izpostavlja še Somalijo z devetimi smrtnimi žrtvami med novinarji ter Pakistan in Rusijo s po petimi.

Kot še navaja poročilo, ki so ga predstavili v Berlinu, so v Iranu zaradi kritičnega poročanja o junijskih predsedniških volitvah zaslislali, zaprili ali zlorabili številne novinarje. Pogoste so bile tudi aretacije piscev blogov, število cenzuriranih medijev pa se je znatno povečalo.

V letošnjem letu je bilo tudi več napadov na novinarje ali groženj. Novinarji brez meja so med novinarji letos našli 1456 žrtv tovrstnega nasilja, medtem ko jih je bilo lani 929. Število cenzuriranih medijev pa je naraslo s 353 v lanskem na 570 v letošnjem letu. Leta 2009 je bilo ugrabljenih 33 novinarjev.

Število aretiranih novinarjev je letos v primerjavi z lanskim letom sicer nekoliko upadlo, se je pa skoraj potrojilo število prijetih blogerjev. Številne avtoritarne vlade zagovarjajo ostre kazni za uporabnike interneta, ki je po ugotovitvah organizacije postal »motor demokratičnega razvoja«.

Novinarji brez meja so v letošnjem letnem poročilu prvič zajeli tudi novinarje, ki so morali zaradi svojega poklica zapustiti domovino. V izganjanstvo je po ugotovitvah organizacije moralo oditi 157 zaposlenih v medijih, ker je bilo ogroženo njihovo življenje ali medijska svoboda. (STA)

RAZISKAVA - Najdaljša noč Povprečni Italijan bo za silvestrovanje drevi porabil 76 evrov

MILAN - Za praznovanje prihoda novega leta bodo Italijani nocoj v povprečju porabili 76 evrov na osebo. Tako so namreč izračunali na milanski trgovinski zbornici, v raziskavo pa so poleg Milančanov vključili še Rimljane in Neapeljčane.

Ravno prebivalci prestolnice Joga bodo v tem letu, ki ga je označevalo splošno varčevanje pri praznovanju, najbolj razsipni, saj bodo za silvestrovanje porabili 78 evrov na osebo, Rimljani bodo odšteli 76 evrov, Milančani pa bodo najbolj varčni s 74 evri na osebo. Na osnovi izračunov milanske zbornice sicer en Italijan na vsakih deset ne bo to noč porabil nič več kot ponavadi, medtem ko se je znatno znižal delež tistih, ki se v najdaljši noči v letu ne bi odpovedali prav ničemur - lani je bilo takih 8,6 odstotka, letos pa se je njihov delež zmanjšal na 5 odstotkov.

Tudi v letu krize se Italijani ne želijo odpovedati tradiciji. 24,3 odstotka se jih ne bo odpovedalo praznični večerji, 13,4 odstotka leži z obveznim »cotechinom« in 21 odstotkov penečemu vinu opolnoči. Manj je tistih, ki se bodo odeli v rdečo barvo(1,1%), bengalskem ognju pa se ne bo odpovedalo 3,1 odstotka Italijanov in 4,1 odstotka Neapeljčanov. 70 odstotkov Italijanov bo najdaljšo noč preživel doma, en Italijan na vsakih 20 (v Milanu celo eden na vsakih deset) pa bo šel v posteljo še preden bo ura odbila ponoč.

DAVKI - Podatki agencije Equitalia za leto 2009

Država z bojem proti davčni utaji »zaslužila« 7,5 milijarde evrov

RIM - Boj proti davčni utaji se spleča, saj je letos v državno blagajno prinesel kar 7,5 milijarde evrov. Za primerjavo gre za vsoto, ki je le malo nižja od celotnega proračunskega manevra za leto 2010 (približno 9 milijard evrov) in enkrat večja od vsote, ki jo je država iztržila z operacijo fiskalni ščit. Podatke je včeraj objavila agencija Equitalia, vključujejo pa tudi projekcijo do vključno 31. decembra.

Dober rezultat za državne blagajne torej, h kateremu je prispevala svoje tudi možnost obročnega odplačila dolga do davkarje. Te možnosti se poslužuje vse več davčnih zavezancev, letos npr. kar 400 tisoč. Kot je zapisano v tiskovnem sporočilu agencije Equitalia, gre za »nov, pomemben rezultat boja proti utajevanju davkov«. V primerjavi z lanskim letom je Equitalia letos izterjala za 7,5 odstotka več dajatev, v primerjavi z letom 2007 pa je davčni iztržek zrasel za 12 odstotkov. Predvidevanja o izkupičku na današnji dan presegajo 7,5 milijarde evrov. Še posebno uspešni so bili izterjevalci pri velikih davčnih dolgovi, saj so se tisti, ki presegajo 500 tisoč evrov, v primerjavi z lanskim letom povečali za 13,3 odstotka.

Pozitiven rezultat, ki je med drugim dozorel v letu neugodne gospodarske konjunktore, je bil dosežen tudi po zaslugi možnosti obročnega odplačevanja davčnega dolga. V letu 2009 je bilo odobrenih 445

tisoč prošenj za obročno odplačilo, kar je za 155 odstotkov več kot v letu 2008. Skupaj so obročna odplačila dosegla število 620 tisoč za skupni znesek več kot 10 milijard evrov. Med deželami, kjer je največ zanimanja za tovrstno olajšano odplačevanje davčnih dolgov, so na prvem mestu Lacij z 58.970 odobrenimi prošnjami, Kampanija s 57.357 in Lombardija s 54.118 odobrenimi obročnimi odplačili.

»Podatki o gibanju dozorelih davčnih iztržkov predstavljajo pomemben prispevek skupine Equitalia k skupnosti,« je komentiral generalni direktor agencije za izterjevanje davkov Equitalia Marco Cuccagna. »Povečanje iztržka neplačanih davkov je še toliko bolj razveseljujo v obdobju negativnega gibanja bruto domačega proizvoda in gre v korist državljanov, ki daveke redno plačujejo,« je dodal prvi mož Equitalie.

Sicer pa je danes še zadnji dan za tiste, ki bi se hoteli poslužiti možnosti davčnih olajšav, veljavnih v iztekajočem se letu. Gre predvsem za spodbujevalnike za nakup osebnega vozila in za davčni popust pri nakupu hladilnikov in pohištva. Tisti, ki možnosti niso izrabili, bodo morali počakati na januar, saj je vlada napovedala poseben dekret, s katerim bo obnovila spodbujevalnike za nakup novih avtomobilov, davčne olajšave pa naj bi bile naravnane na podporo industrijskih sektorjev, ki jih je kriza najbolj prizadela.

Sočasna bombna napada v Iraku zahtevala 23 žrtev

BAGDAD - V dveh bombnih napadih v mestu Ramadi na zahodu Iraka je bilo včeraj ubitih 23 ljudi, 30 pa je bilo ranjenih. Med ranjenimi je tudi guverner province Anbar Kasim Mohamed Abid. Prva bomba je okrog 6.30 po srednjeevropskem času odjeknila v bližini ene izmed varnostnih kontrolnih točk v središču Ramadija. Le slabe pol ure pozneje je bomba odjeknila še pred vhomom v vladna poslopja. V tem primeru naj bi šlo za napad na konvoj guvernerja Abida, ki je ravno v tistem trenutku zapuščal vladna poslopja. Ramadi je sicer pogosta tarča napadov, po invaziji tujih oboroženih sil na Irak leta 2003 pa je postal tudi ena izmed glavnih uporniških baz v državi.

Na teheranskih ulicah tisoči v podporo vladi

TEHERAN - Več deset tisoč podpornikov vlade se je včeraj zbralo na protestih po vsem Iranu, protestniki pa so kritizirali opozicijo in celo pozivali k usmrtni glavni opozicijskih voditeljev. Prvi mož iranske policije je medtem opozicijske protestnike, ki so se na ulice v velikem številu nazadnje zgrnili v nedeljo, posvaril pred ostrejšimi prijemi. Iranska uradna tiskovna agencija Iran je le nekaj ur po koncu protestov poročala, da naj bi tako Musavi kot tudi Karubi in strahu pred jezimi privrženci Ahmadinedžada pobeegnili iz Teherana in odšla nekam na sever države.

Zaprteje Guantanamo vse bolj zapletena zadeva

WASHINGTON - Obamov projekt za zaprtje zapora Guantanamo postaja vse bolj kompliciran. Najnovejša polemika okrog varnosti in novice, da sta med »možgani« božičnega atentata dva Jemena, ki sta bila zapornika v Guantanamoju, je povzela v krizo načrt Bele hiše o zaprtju tega zloglasnega zapora. Toda Obama je odločil, da svoje načrte privede h koncu, ker je to po njegovem videnju »imperativ za varnost države«. A stvar ni preprosta in vse kaže, da je projekt zašel v slepo ulico, kajti Obama mora že zdaj upoštevati domače javno mnenje, če želi čez tri leta ponovno kandidirati.

Ugrabitelji v Iraku po dveh letih izpustili britanskega talca

LONDON - V Veliki Britaniji so včeraj pozdravili izpustitev 36-letnega računalniškega strokovnjaka Petra Moorea, ki je bil skupaj s štirimi telesnimi stražarji ugrabljen leta 2007 v Iraku. Potem ko so ugrabitelji telesne stražarje ubili, pa je Moore po dveh letih in pol nepričakovano znova na svobodi. Moore je izkusil »neizrekljivi dve leti in pol trpljenja, strahu in negotovosti«, je ob izpustitvi dejal britanski zunanji minister David Miliband in obenem obžaloval smrt telesnih stražarjev. Kot je pojasnil, so ugrabitelji Moorea predali iraškim oblastem, sedaj pa je že na varnem na britanskem veleposlaništvu v Bagdadu.

Tisoči turistov se zgrinjajo k vulkanu na Filipinih

MANILA - Vulkan Mayon na Filipinih, ki od srede meseca bruha lavo in pepel, je v teh prazničnih dneh postal prava turistična atrakcija. Več tisoč ljudi se dnevno zgrinja k vulkanu, ki leži 360 kilometrov jugovzhodno od Manile, pri čemer po navedbah oblasti nekateri celo tvegajo življenje, da bi ga lahko od čim bližje občudovali. 2472 metrov visoki Mayon je eden izmed najbolj aktivnih vulkanov na svetu in zaradi svoje skoraj popolne stožičaste oblike zelo priljubljena turistična točka.

Rai Tre SLOVENSKI PROGRAM Za Trst: na kanalu 40 (Ferlugi) in 64 (Milje) Za Gorico: na kanalu 69 (Vrh Sv. Mihaela) Teletekst: str. 316 - 342 - 343 18.40 Čezmejna TV: Primorska kronika 20.25 Tv Kocka: Videofleš - Ansambel Čuki 20.30 Deželni TV dnevnik 20.50 Koncert ciganske etno skupine Langa, sledi Čezmejna TV - Dnevnik Slovenija 1

Rai Uno 6.00 Aktualno: Euronews, sledi Anima Good News 6.10 Nan.: 8 semplici regole 6.30 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije 6.45 Aktualno: Unomattina 9.55 Sv. maša, sledi Angelus - Svetovni dan miru 12.25 Koncert: Novoletni koncert iz gledališča La Fenice, Benetke 13.30 20.00, 23.25 Dnevnik 14.00 Dnevnik - Gospodarstvo 14.05 Aktualno: Rosa dei venti - Lisola che c'è 14.10 Variete: ... e ho detto tutto (v. V. Sallenne, A. Falchi) 16.10 Variete: Da da da 16.55 Dnevnik in vremenska napoved 17.10 Glasb.: Napoli prima e dopo (v. C. Balivo) 18.50 Kviz: L'eredità (v. C. Conti) 20.30 Kviz: Affari tuoi 21.10 Nan.: Chiara e Francesco (it., '07, i. E. Bassi, M. Pertuolo, I. Marescoti) 23.30 Aktualno: Tv7

Rai Due 6.00 Aktualno: Tg2 Costume e società 6.15 Dokumentarec: Cebu la perla delle Filippine 6.40 Aktualno: Tg2 Medicina 33 6.50 Aktualno: L'avvocato risponde 6.55 Aktualno: Quasi le sette 7.00 Variete: Cartoon Flakes 9.45 Aktualno: Tracy & Polpetta 10.00 Dnevnik in rubrike 11.00 Variete: I fatti vostri 13.00 Dnevnik in rubrike 14.00 Koncert: Novoletni koncert - Musikverein, Dunaj 16.15 Film: Looney Tunes - Back in action (risanka, ZDA, '03, r. J. Dante) 17.30 Kratkometražni filmi Pixar 18.05 Dnevnik - kratke vesti 18.10 Športni dnevnik 18.30 23.30 Dnevnik 19.00 Variete: Secondo Canale 19.35 Nan.: Squadra speciale Cobra 11 20.30 23.10 Dnevnik 21.05 Dok.: Pavarotti, la voce 23.45 Film: Il flauto magico (glasb., V.B./Fr., '06, r. K. Branagh, i. J. Kaiser, A. Carson)

Rai Tre 6.00 8.00 Dnevnik - Rai News 24, Il caffè di Corradino Mineo, Italia, istruzioni per l'uso 7.30 Tgr Buongiorno Regione 8.15 Dok.: La Storia siamo noi 9.15 Aktualno: Figù - Album di persone notevoli 9.20 Film: 4 bassotti per un danese (kom., ZDA, '66, r. N. Tokar, i. D. Jones, S. Pleshette)

11.00 Film: Dumbo (risanka, ZDA, '41, r. H. Luske, B. Sharpsteen) 12.00 Dnevnik, športne vesti, in vremenska napoved 12.15 Film: Fantasma a Roma (kom., It., '61, r. A. Pietrangeli, i. M. Mastroianni) 14.00 Deželni dnevnik in vremenska napoved 14.30 Aktualno: Tgr Leonardo, sledi Tgr Neapolis 14.50 Dnevnik - kratke vesti 14.55 Film: Mary Poppins (fant., ZDA, '64, r. R. Stevenson, i. J. Andrews) 17.15 Aktualno: Cose dell'altro Geo, sledi Geo & geo 18.10 Vremenska napoved 20.00 Variete: Blob 20.10 Nad.: Le storie di Agrodolce - Aspettando la nuova serie 20.35 Nad.: Un posto al sole 21.05 Dnevnik 21.10 Film: Mucche alla riscossa, risanka, ZDA, '04, r. W. Finn, J. Sanford) 22.30 Film: Le avventure di Bianca e Bernie (risanka, ZDA, '77, r. W. Reitherman, J. Lounsbury) 23.50 Film: Terapia a pallottole (kom., ZDA, '98, r. H. Ramis, i. B. Crystal)

Rete 4 6.50 Nan.: Vita da strega 7.45 Nan.: Le comiche di Stanlio e Olio 8.40 Film: Hello, Dolly (kom., ZDA, '69, r. G. Kelly, i. B. Streisand, W. Matthau) 11.30 Dnevnik in prometne informacije 11.40 Film: Desolation Canyon (western, ZDA, '06, r. D.S. Cass, i. P. Duffy, S. Keach) 12.20 21.50 Dnevnik - kratke vesti in vremenska napoved 13.30 18.55 Dnevnik in vremenska napoved 14.05 Film: L'albero della vita (dram., ZDA, '57, r. E. Dmytryk, i. M. Clift, E. Taylor) 17.55 Dok.: Speciale Coppi 19.35 Nad.: Tempesta d'amore 20.30 Nan.: Walker Texas Ranger 21.10 Film: Scarface (triler, ZDA, '83, r. B. De Palma, i. Al Pacino, S. Bauer, M. Pfeiffer) 0.20 Film: Furia cieca (akc., ZDA, '89, r. P. Noyce, i. R. Hauer, B. Call)

Canale 5 6.00 Dnevnik - Pregled tiska 7.55 Dnevnik, prometne infomacije, vremenska napoved, borza in denar 8.40 Film: Crummy e la ricetta di Babbo Natale (kom., Dan., '06, r. M. Lorrentzen, i. J. Morton, S. Furu) 9.30 Dnevnik - Ore 10 10.55 Film: Piccole donne (dram., ZDA, '94, r. G. Armstrong, i. S. Sarandon, W. Ryder) 12.00 14.20, 22.10, 0.45 Dnevnik - kratke vesti in vremenska napoved 13.00 Dnevnik, okusi, vremenska napoved 13.40 Resničnostni show: Grande Fratello pillole 13.45 Film: Jack Frost (kom., ZDA, '98, r. T. Miller, i. M. Keaton, K. Preston) 16.30 Film: Un desiderio di troppo (ZDA, '07, r. B. Kish, i. N. Eggert, B. Anthony) 18.15 Resničnostni show: Grande Fratello 18.50 Kviz: La Stangata (v. G. Scotti) 20.00 Dnevnik in vremenska napoved 20.30 Variete: Striscia la notizia - La voce dell'influenza (v. E. Greggio, E. Iacchetti) 21.10 Film: L'amore non va in vacanza (kom., ZDA, '06, r. N. Meyers, i. C. Diaz, K. Winslet) 23.45 Film: Un amore sotto l'albero (dram., ZDA, '04, r. C. Palminteri, i. P. Cruz, S. Sarandon)

Italia 1 6.35 Nan.: Undeclared 7.00 Nan.: Sabrina, vita da strega 7.30 Risanke 9.20 Nan.: Un genio sul divano 10.20 Film: Casper 2 - Un fantasmagorico inizio (fant., ZDA, '97, r. S. Mcnamara, i. S. Guttenberg, L. Loughlin) 11.20 20.30, 22.00 Dnevnik - kratke vesti in vremenska napoved 12.25 18.30 Dnevnik in športne vesti 14.10 Glasb.: Tiziano Ferro in concerto 16.30 Variete: Ice Gala 2009

19.00 Nan.: La vita secondo Jim 19.35 Una pallottola spuntata 2 e 1/2 - L'odore della paura (kom., ZDA, '91, r. D. Zucker, i. L. Nielsen, P. Presley) 21.10 Film: Il ritorno di Monnezza (kom., It., '05, r. C. Vanzina, i. C. Amendola, E. Rocchetti) 22.55 Nan.: Moonlight

Tele 4 7.00 Dokumentarec: Val Gardena 8.05 Nan.: Daniel Boone 9.00 Klasična glasba 10.35 Film: Elfy Elf - Chi trova un amico trova un tesoro (kom., ZDA, '00, r. B. Kelly, W. Davis, D. Lombardi) 12.05 16.10, 17.00 Risanke 12.30 0.50 Koncert: Voci dal Ghetto 13.30 Lirika: Madame Butterfly 19.00 Aktualno: Un anno di cronaca 19.40 Aktualno: Un anno di sport 20.00 Dok.: Archeologie 20.10 Film: Corto circuito (kom., ZDA, '86) 21.40 Film: Wind Dancer (dram., ZDA, '95) 23.10 Film: Entropy - Disordine d'amore (kom., ZDA, '99)

La 7 6.00 Dnevnik, vremenska napoved in prometne informacije 8.00 Aktualno: Omnibus, sledi Omnibus Rewind 10.15 Due minuti in un libro 10.25 Nan.: L'ispettore Tibbs 11.30 Nan.: Le inchieste di padre Dowling 12.30 Dnevnik in športne vesti 13.00 Nan.: Jag - Avvocati in divisa 14.00 Film: Funny lady (glasb., ZDA, '75, r. H. Ross, i. B. Streisand, J. Caan) 17.05 Dok.: La 7 Doc - In the Wild 18.00 Nan.: Stargate SG-1 19.00 Nan.: The District 20.00 0.55 Dnevnik 20.30 Dok.: La Gaia Scienza 21.10 Film: Baby Birba - Un giorno in libertà (kom., ZDA, '94, r. P.R. Johnson, i. J. Mantegna, J.J. Worton) 23.05 Film: Due fuggitivi e mezzo (kom., Fr., '86, r. F. Veber, i. G. Depardieu, P. Richard)

Slovenija 1 6.55 Film: Božičkov čas (pon.) 7.40 Ris. film: Mojster Miha - Nepozabni Božič (pon.) 8.30 Otr. serija: Mulčki (pon.) 9.00 Otr. odd.: Bukvožerček 9.10 Enajsta šola (pon.) 9.40 Ris. film: Deželica Pimpan (pon.) 10.10 Novoletna pravljica: Skrivost v sračem gnezdu (pon.) 11.15 Novoletni koncert Dunajskih filharmonikov, prenos 13.40 22.00 Poročila, vremenska napoved in športne vesti 14.00 Plesna predstava za otroke: Časoples (pon.) 14.55 Slovenski utrinki 15.25 Mostovi - Hidak 16.00 Otr. igr. serija: Mihec in Maja 16.05 Iz popotne torbe 16.25 Nan.: Slovenski vodni krog 17.00 Novice, slovenska kronika, športne vesti in vremenska napoved 17.35 19.50 Gledamo naprej 17.45 23.45 Duhovni utrip 18.00 Otr. nan.: Kot ata in mama (pon.) 18.30 Risanke 18.55 Vremenska napoved, dnevnik in športne vesti 19.40 Eutrinki 19.55 Nan.: Danes dol, jutri gor 20.25 Na zdravje! 22.05 Poročila, vremenska napoved in športne vesti 22.30 Polnočni klub 0.00 Nad.: Strasti (pon.)

Slovenija 2 7.45 Film: Rudi Rilec (pon.) 9.20 Skozi čas 9.30 Koncert: Noč Modrijanov 2009, posnetek (pon.) 11.25 Jasno in glasno (pon.) 12.20 Film: Pismo Božičku (pon.) 13.55 Garmisch: smučarski skoki novoletne turnee, prenos 15.40 Oberhof: SP v nordijskem smučanju, tek 2,5 km, prosto - prolog (ž), prenos 16.55 Oberhof: SP v nordijskem smučanju, tek 3,75 km, prosto - prolog (m), prenos

17.55 V dobri družbi z Blažem 18.55 Zlata šestdeseta 20.00 Dok. odd.: Konec vesolja 20.50 Nad.: Zakon v modrem 21.45 Film: Mansfieldski park (pon.) 23.20 Film: Hazarder 1.05 Nad.: Jasnovidka (pon.)

Koper 12.25 Novoletni koncert 13.55 Šport: Smučarski skoki 15.40 2010: Več novega leta za vse! 17.10 Vesolje je... 17.40 0.00 Avtomobilizem 18.00 Zlatko Zakladko 18.15 Ali me poznaš 18.20 Pravljičice Mike Make 18.35 Vremenska napoved 18.40 Primorska kronika 19.00 22.00, 0.30 Vsedanes - TV dnevnik 19.25 Vsedanes Aktualnost 20.00 Fanzine 20.30 Pupkin kabaret 21.45 Novo leto 22.15 Arhivski posnetki 23.00 Šport 2009 0.30 Čezmejna TV, TDD-TV dnevnik slovenskem jeziku

Tv Primorka 14.10 Predstava Gledališke skupine Mak: Trnjulčica 15.10 15.50 Hrana in vino (pon.) 16.30 Silvestrski večer (pon.)

RADIO RADIO TRST A 8.00, 13.00, 19.00 Dnevnik; Koledar; 8.25 Dobro Jutro; 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu; 9.45 Praznične melodije; 10.10 Odprta knjiga; 11.00 Pogovor z violinistko Vereno Rojc; 11.35 Kulturne diagonale; 13.20 Zborovska glasba; 14.00 Poročila in deželna kronika; 14.10 Otroški kotichek; 14.40 Jezikovna rubrika; 15.00 Mladi val; 17.10 Jazz odenki; 18.00 Kulturni dogodki; 19.35 Zaključek oddaj. RADIO KOPER (SLOVENSKI PROGRAM) 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30, 14.30, 0.00 Poročila; 7.15 Odprtje programa, napovednik; 8.00 Noč in dan; 8.10 Gremo plesat; 9.00 Radijska kronika; 9.15-19.00 V preteklem letu...; 10.30 Poročila, osmrtnice; 11.00 Pogovor s sociologom B. Pogačnikom; 12.00 Glasba po željah; 12.30 Primorski dnevnik; 14.00 Naravne in kulturne posebnosti; 15.00 Društvo paraplegikov Istre in Krasa; 16.45 Pavel Medvešek o starih običajih; 17.30 Vremenske in cestne razmere; 18.00 Etimološki slovar; 19.30 Rončel na obali; 21.00 Petkov zavitec; 22.30-0.00 Moj radio je lahko balon. RADIO KOPER (ITALIJANSKI PROGRAM) 6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 13.30, 14.30, 16.30, 17.30, 18.30 Poročila; 7.15, 12.30, 15.30, 19.30 Dnevnik; 6.00 Almanah; 6.25 Drobcu zgodovine; vremenska napoved in prometne vesti; 8.00-10.30 Dnevnik jutra; 8.05 Horoskop; 8.33 Nogometna kabala; 8.45 Govorimo o...; 9.00 Posebnosti o ekonomiji; 9.33 Pregled dogodkov; 10.00 Predstavitve dnevnika; 10.10 Vremenska napoved, radijski seznam oddaj; 10.33-11.00 RC everywhere; 11.00-12.00 Odprti prostor; 12.10 Predstavitve dnevnika; 12.15 Sigla single; Vremenska napoved in prometne vesti; 13.00-14.00 Chiacchieradio; 13.15 Secondo Casadei; 14.00-14.30 Prosa; 14.35 Euro notes; 14.40 Glasbeni program; 15.05 Pesem tedna; 15.10 Predstavitve dnevnika, vremenska napoved in prometne vesti; 15.30 Dogodki dneva; 16.00-18.00 Ob 16-ih; 18.00 The magic bus; 19.00 Glasbeni spored; Vremenska napoved in prometne vesti; 20.00 Radio Capodistria zvečer; 21.00 Odprti prostor; 22.00 Ameriška duša; 22.30 Posebnosti o ekonomiji; 23.00 Album charts; 0.00 Prenos RS.

SLOVENIJA 1 5.00, 6.00, 6.30, 8.00, 9.00, 11.00, 12.00, 14.00, 17.00, 18.00, 21.00, 23.00, 0.00 Poročila; 5.00-9.00 Jutranji program; 5.30 Jutranja kronika; 6.45 Dobro jutro, otroci; 7.00 Jutranja kronika; 7.35 Gremo naokrog; 8.05 Svetovni servis; 8.40 Obvestila; 9.10 Ali že veste?; 9.30 Siempre Primeros; 10.05 Radio Ga-Ga; 11.15 Radi imamo Radio; 12.05 Na današnji dan; 12.10 Ura slovenske glasbe; 12.30 Nasveti; 13.00 Danes do 13.-ih; 13.20 Obvestila in osmrtnice; 14.30 Labirinti sveta; 15.00 Radio danes radio jutri; 15.30 DIO; 16.30 Evrozvenek; 17.00 Studio ob 17-ih; 18.15 Gremo v kino; 19.00 Dnevnik; 19.45 Lahko noč, otroci; 20.00 Kulturni fokus; 21.05 Slovencem po svetu; 22.00 Zrcalo dneva; 22.40 O morju in pomorščakih; 23.05 Literarni nokturno; 23.15 Za prijeten konec dneva; 23.30 Labirinti sveta.

SLOVENIJA 2 5.00, 6.00, 6.30, 8.30, 9.30, 10.30, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 0.00 Poročila; 7.00 Kronika; 8.45 Kulturne prireditve; 9.15 Šport; 9.35 Pop-evka tedna; 9.45, 10.00, 10.45 Val v izvidnici; 13.00 Popoldne na valu 202; 13.05 Napoved sporeda; 14.00 Pogovor s Stanislavom Bahorjem; 14.35 Izbor popevk tedna; 15.03 RS napoveduje; 15.30 DIO; 16.05 Popevki tedna; 16.30 Centrifuga; 16.50 Vreme; 16.55 Minute za rekreacijo; 17.10 Evrotip; 17.45 Šport; 18.50 Večerni sporedi; 19.00 Dnevnik; 19.30 Nocoj ne zamudite; 20.00 Stop pops 20; 21.00 Nova elektronika; 22.00 Zrcalo dneva; 22.25 Klub klubov. SLOVENIJA 3 6.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 22.00, 0.00 Poročila; 7.00 Jutranja kronika; 7.25 Jutranjica; 8.00 Lirični utrinek; 10.00 Evangeličansko bogoslužje; 11.05 Eppur si muove; 11.25 Concertino narodov; 12.05 Arsove spominčice; 13.05 Nevidna mesta; 13.30 Zborovski kotichek za mlade; 14.05 Oder; 14.35 Divertimento; 15.30 DIO; 16.05 Napoved sporeda; 16.15 Svet kulture; 16.30 Podoba znanja; 17.00 Recital; 18.20 Likovni odmevi; 19.00 Dnevnik; 19.30 Koncert; 20.00 Koncert; 22.05 Zborovska glasba; 23.00 Jazz ars; 23.55 Lirični utrinek. RADIO KOROŠKA 6.00-10.00 Dobro jutro; 12.00-13.00 Studio ob 12-ih; 15.00-17.00 Lepa ura; 17.00-17.30 Studio ob 17-ih; 17.30-18.00 Naša pesem; -Radio Agora: 13.00-15.00 Agora-Divan; 18.00-6.00 Svobodni radio; -Radio Dva 10.00-12.00 Sol in poper (105,5 MHz).

Primorski dnevnik Lastnik: Zadruga Primorski dnevnik d.o.o. - Trst Izdajatelj: Družba za založniške pobude DZP doo z enim družabnikom PRAE srl con unico socio Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786380, fax 040 7786381 Tisk: EDIGRAF srl, Trst Odgovorni urednik: DUŠAN UDOVIČ Redakcija: Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418 email: trst@primorski.eu Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 533382, fax 0481 532958 email: gorica@primorski.eu Dopisništva: Čedad, Ul. Ristori 28, tel. 0432 731190, fax 0432 730462 Celovec, Wulfengasse 10/H, tel. 0463 318510, fax 0463 318506 Internet: http://www.primorski.eu/ Naročništvo - prodajna služba Trst, Ul. dei Montecchi 6, tel. 040 7786300, fax 040 772418 Gorica, Ul. Garibaldi 9, tel. 0481 535723 fax 0481 532958 Cena: 1,00 € Naročnina za Italijo 280,00 € Poštni t.r. PRAE DZP št. 11943347 Cena za Slovenijo: 1,00 € Letna naročnina za Slovenijo 210,00 € plačljiva preko DISTRIEST doo, Partizanska 75, Sežana, tel. 05-7070262, fax. 05-7300480 transakcijski račun pri banki SKB D.D. v Sežani, št. 03179-1009112643 Primorski dnevnik prejema neposredne državne prispevke po zakonu 250 z dne 9. avgusta 1990 OGLAŠEVANJE Oglaševalska agencija Tmedia s.r.l. www.tmedia.it GORICA, ul. Malta 6 TRST, ul. Montecchi 6 KOMERCIALNI OGLASI advertising@tmedia.it Brezplačna tel. št. 800129452 Iz tujine +39.0481.32879 Fax +39.0481.32844 Cene oglasov: 1 oglasni modul (širina 1 stolpec, višina 29,2 mm) 35,00 €, finančni in legalni 92,00 €, ob praznikih povisek 20% NEKOMERCIALNI OGLASI oglasi@tmedia.it Brezplačna tel.št. 800912775 Fax +39.0481.32844 Cene oglasov: mali oglasi 20,00 € + 0,50 € na besedo; nekomercialni oglasi po formatu, osmrtnice, sožalja, čestitke in zahvale na besedo. DDV - IVA 20% Registriran na sodišču v Trstu št. 14 z dne 6. 12. 1948 Član italijanske zveze časopisnih založnikov FIEG Primorski dnevnik je včlanjen v Evropsko zvezo manjšinskih dnevnikov MIDAS

Izdajanje Primorskega dnevnika podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence v zamejstvu in po svetu. Tekstov, fotografij in drugega gradiva, ki je bilo v kakršnikoli obliki poslano uredništvu, ne vračamo. Dostavljeno gradivo ne obvezuje uredništva oziroma založnika za objavo ali drugačno uporabo; za objavo člankov, ki jih posredujejo uredništvo, imajo avtorji pravico do morebitnega honorarja samo po predhodnem dogovoru z založnikom.

SREČNO IN VESELO 2010

**SREČNO
NOVO LETO!**

AVTOPRALNICA
BAR-BIFE
GORIVO

AdriaEnergy

ADRIAENERGY - OMV - ZRAVEN OBRTNE CONE "ZGONIK" - Tel. 040-225007

MESNICA DA FUFO

Delio Vršinar

SVEŽE MESO IN SPECIALITETE ZA ŽAR

PROSEK - Ul. S. Nazario 46 - TRST - Tel. 040 2528145

b'io

b'io trgovina

NATURALIA

z jstvinami, sadjem in zelenjavo

**Srečno
novo leto!**

v Križu, 204 (na Kržadi)
tel. 040.220349

Hotel ***
Restavracija

Sonia srl

Domjo 47 Tel. 040.820229 - 040.281286 www.albergosonia.com - info@albergosonia.com

P
P
M
M

železnina

za industrijo, obrtništvo,
kmetijstvo in za dom

STROJI - TEHNIČNI ARTIKLI

TRST (INDUSTRIJSKA CONA) DOMJO 132 - TEL. 040 281282

**DRUŠTVENA
GOSTILNA
KONTOVEL**

najemnik

G.Papucci & C.

DOMAČA KUHINJA IN DOMAČE VINO

Kontovel 152 - Tel. 040225168

nerofumo

ZADRUGA DIMNIKARJEV

ČIŠČENJE IN POSEG Z VIDEOKAMERO
VSEH VRST DIMNIKOV.
IZDAJANJE POTRDIL PO ZAKONSKIH PREDPISIH

33100 VIDEM - Ul. C. Percoto 23
Tel. 0432-204276 - Fax 0432-202484
za TRST - Mob. 3402566949

nero.fumo@email.it

Martina

JESTVINE

Srečno 2010

Bazovica Ul. Gruden, 39 TEL. 040.9220109

KAVARNA GRUDEN

**SREČNO
NOVO LETO!**

Nabrežina 89

idrothermo
F O R N I T U R E

Gorilci
Radiatorji
Dimniške tuljave
Vodovodni sistemi
Namakalni sistemi
Bazeni

IDROTHERMO FURNITURE

di Robert Čuk & c. S.a.S.
Dunajska cesta, 64/A
34016 Opčine - Trst
tel/fax +39040213850
mail: itfurniture@gmail.com

trading of ferrous and non ferrous metals
trading of ferrous and non ferrous metals

**PRODAJA BARVNIH IN
NEBARVNIH KOVIN**

Vesele praznike!

Ul. Grado, 64 - TRŽIČ (GO) zraven Kinemaxa

Tel. 0481-40469-43423 • Fax 0481-40570 • www.pahor.it • e-mail: info@pahor.it

**PREHRAMBENI
DISKONT
MIMA
Snc**

**SREČNO NOVO LETO!
FERNETIČI 24 REPENTABOR
TEL. 040.2176832**

Center Hotel

ul. IGO GRUDEN, 43
34149 / bazovica
tel. 040.9221334

*Dependance
Lipa*

ul. s. kosovel, 1
34149 / bazovica
info@centerhotel.it

*Dependance
Center Hotel*

ul. s. kosovel, 3
34149 / bazovica
www.centerhotel.it.

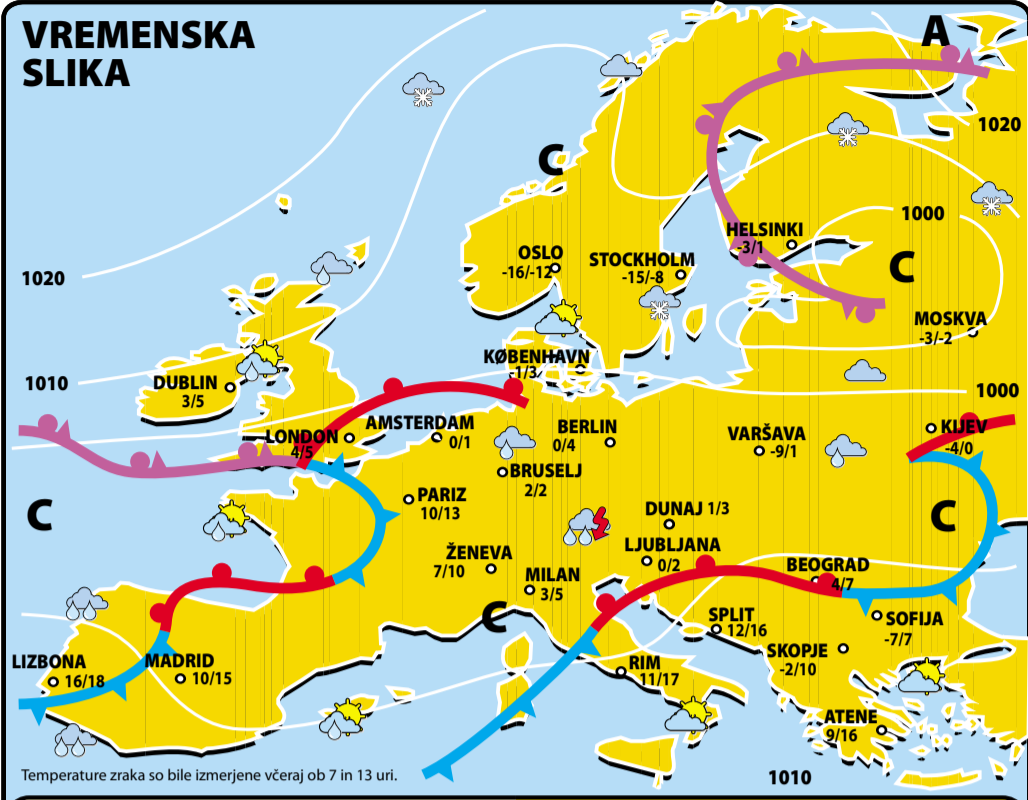
POTOVALNI URAD

AURORA VIAGGI

*Zaupajte
izkušnosti!*

TRST - ul. Milano, 20 - tel 040631300 fax 040365587 - www.auroraviaggi.com

jasno zmerno oblačno oblačno rahal dež zmeren dež močan dež nevihte veter megla rahal sneg zmeren sneg močan sneg topla fronta hladna fronta okluzija izobara C središče ciklona A središče anticiklona

Vremenska fronta bo vplivala na vreme pri nas danes zvečer. Naslednja fronta bo bo pogojevala vreme severnega Jadrana na prvi dan leta. Od 2. januarja bo začel od severne Evrope dotekati občutno hladnejši zrak.

Nad Evropo je obsežno območje nizkega zračnega pritiska. Z jugozahodnim vetrom doteka nad naše kraje v višinah topel in vlažen zrak.

DOLŽINA DNEVA
Sonce vzhaja ob 7.46 in zahaja ob 16.31
Dolžina dneva 8.45

LUNINE MENE
Luna vzhaja ob 16.08 in zahaja ob 7.29

PLIMOVANJE
Danes: ob 3.19 najnižje -9 cm, ob 9.01 najvišje 52 cm, ob 15.56 najnižje -72 cm.
Jutri: ob 4.18 najnižje -11 cm, ob 9.56 najvišje 47 cm, ob 16.55 najnižje -67 cm, ob 23.45 najvišje 37 cm.

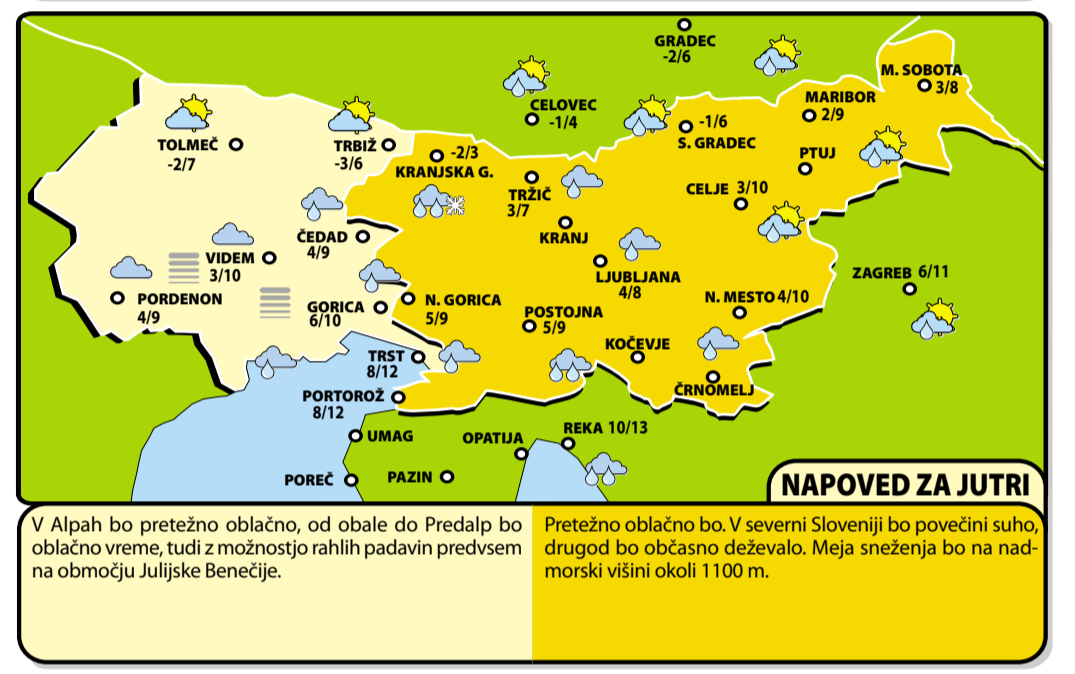
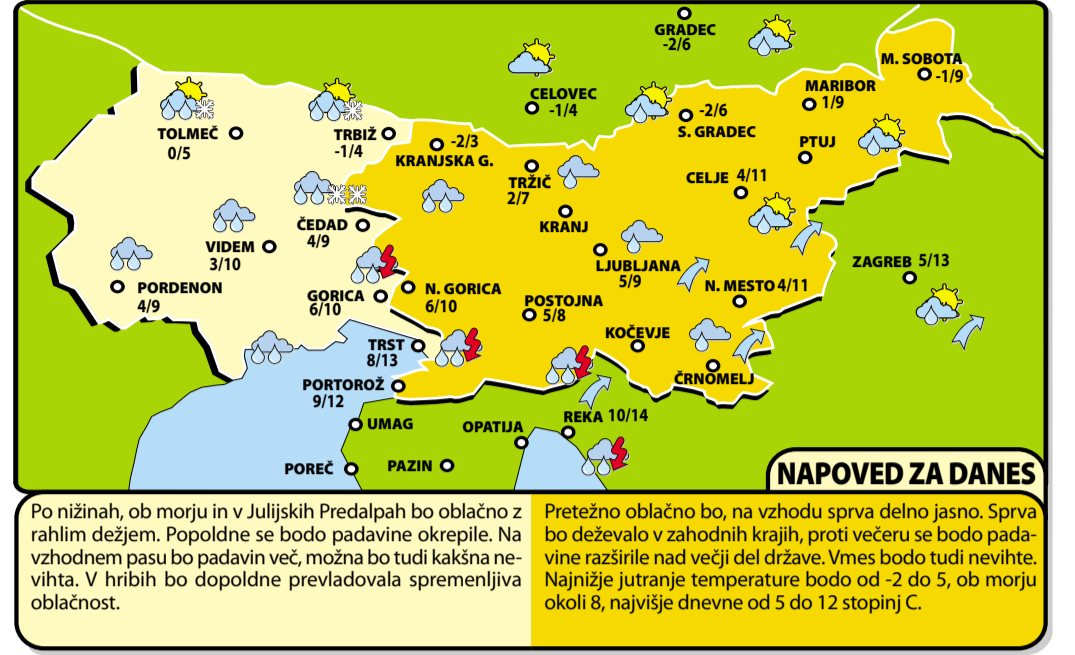
BIOPROGNOZA
Danes bo vremenski vpliv močno obremenjen. Veliko ljudi bo imelo značilne vremenske pogojene težave, tudi nekateri bolezenski znaki bodo okrepljeni. Spanje v noči na petek bo moteno. Priporočamo večjo previdnost.

MORJE
Morje je mirno, temperatura morja 10 stopinj C.

SNEŽNE RAZMERE (v cm)

Kanin	125	Piancavallo	35
Vogel	30	Forni di Sopra	60
Kranjska Gora	40	Zoncolan	40
Krvavec	45	Trbiž	50
Cerkno	30	Na Zlebeh	130
Rogla	40	Mokrine	85
Mariborsko Pohorje	30	Podkloster	55
Cvetta	130	Bad Kleinkirchheim	70

Vremenska napoved Hidrometeorološkega zavoda R. Slovenije in deželne meteorološke opazovalnice ARPA OSMER

AVSTRALIJA - V požarih zgorelo tudi več deset hiš Ognjeni zubljji uničili več tisoč hektarov površin

PERTH - Na zahodu Avstralije se gasilci spopadajo z več požari, v katerih naj bi doslej zgorelo že več deset hiš, pri gašenju pa so bili doslej poškodovani tudi trije gasilci, poročajo tuje tiskovne agencije. Gašenje požarov več sto gasilcem dodatno otežuje vroče in vetrovno vreme, ognjeni zubljji pa so doslej opustošili že več tisoč hektarov površin.

Po poročanju francoske tiskovne agencije AFP je najbolj ogroženo podeželsko območje kakih 80 kilometrov severovzhodno od mesta Perth. Tiskovni predstavnik tamkajšnjega centra za obveščanje Allen Gale je potrdil, da je na tem območju že zgorelo najmanj 20 domov, vendar reševalci domnevajo, da bi bilo dejansko število uničenih stanovaljskih hiš lahko vsaj dvakrat večje. Prav na območju, kjer gasilcem požarov še ni uspelo omejiti, se po navedbah Galea nahaja tudi več manjših strnjjenih zaselkov.

Kakih 160 kilometrov severno od Perth se gasilci prav tako spopadajo s še enim večjim požarom, v katerem na nepremičnine tamkajšnjih prebivalcev doslej še niso bile ogrožene. Obe območji naj bi po napovedih vremenslovcov včeraj zajelo nekoliko hladnejše vreme, oblasti pa bodo na pomoč gasilcem poslale tudi helikopterje za gašenje.

V gašenju so bili doslej poškodovani trije gasilci, v vseh teh primerih pa naj bi šlo za zastrupitev z ogljikovim monoksidom. Oblasti medtem pozivajo okoliške prebivalce, naj zapustijo svoje domove in se tja ne vračajo, dokler gasilcem požarov ne bo uspelo omejiti in nato pogasiti.

Avstralijo so večji požari nazadnje zajeli februarja, ko je v ognjenih zubljih življenje izgubilo 173 ljudi, zgorelo pa je tudi okoli 2000 domov. Največ škode so požari tedaj povzročili v zvezni državi Victoria, avstralske oblasti pa so dogodke označile kot najhujšo naravno nesrečo v državi v zadnjih letih.

Požari so v Avstraliji v poletnem času precej pogost pojav, posebej na območjih, ki jih zaradi neugodnega podnebja često prizadane močna suša. (STA)

Ogenj je uničil tudi več deset hiš in avtomobilov

AVSTRALIJA Med sanjsko službo skoraj umrl

SYDNEY - Britanec, ki je zmagal na razpisu za "najboljšo službo na svetu" in je "skrbnik" avstralskega otoka Hamilton na Velikem koralnem grebenu, je med opravljanjem dela skoraj izgubil življenje. 34-letnega Bena Southalla je zadnji teden šestmesečne službe, ki jo opravlja od julija, opekla zelo majhna, a smrtonosna meduza irukandji, ki je sestopal z vodnih smučih.

V svojem spletnem dnevniku je Southall nezgodo opisal kot "majhen ugriz na plaži", vendar pa so ga kasneje začeli mučiti glavobol, mrzlica, bolečine v prsih in visok krvni tlak. Zaradi meduze irukandji sta leta 2002 umrla dva turista.

VELIKA BRITANIJA - Božični nagovor Radijski voditelj odpuščen, ker je prekinil "dolgočasno" kraljico

Namesto govora je poslušalcem zavrtel pesem Last Christmas

BIRMINGHAM - V Veliki Britaniji so odpustili radijskega voditelja, potem ko je prekinil tradicionalni božični nagovor kraljice Elizabete II. in namesto tega raje zavrtel pesem Last Christmas pop dueta Wham. Vsakoletni nagovor britanske kraljice na božični dan je desetletja stara tradicija. Vsako leto ga predvajajo številni radiji in televizije, prisluhne pa mu na milijone ljudi ne le v Veliki Britaniji ampak tudi v drugih državah članicah Commonwealtha.

Tom Binn, voditelj na radiu BRMB v Birminghamu, se je letos odločil, da je kraljičin nagovor dolgočasen, zato ga je prekinil in namesto tega poslušalcem zavrtel eno najbolj, če ne najbolj predvajano božično pesem Last Christmas. Ob nepričakovani spremembi programa je Binn dejal, da je nagovor "dolgočasen", in dodal: "In sedaj od ene kraljice k drugi." Beseda kraljica oziroma "queen" je namreč v pogovorni angleščini uveljavljena sopomenka za homoseksualca. Binn je imel pri tem v mislih znanega britanskega pevca Georgea Michaela, polovico dueta Wham, ki pred javnostjo že dolgo časa ne skriva svoje homoseksualnosti.

Za piko na i je voditelj dodal še šalo o tem, kako mnogi poudarjajo, da se morajo Britanci za velik del turistov, ki vsako leto obiščejo njihovo državo, zahvaliti prav svoji kraljevski družini. A kot je dodal, so Francozi svoje monarhe obglavili, pa turisti kljub temu množično obiskujejo Francijo.

Čeprav je voditelj prepričan, da je s svojo potezo pred radijske sprejemnike zvabil precej več poslušalcev, kot bi jih kraljičin nagovor, pa se ga je radijska postaja odločila odpustiti. Ob tem so poudarili, da se z njegovimi "neprimernimi" dejanji nikakor ne strinjajo in jih ne nameravajo tolerirati, pa naj je šlo le za šalo ali pa tudi ne.

Kraljica Elizabeta II.

Na Poljskem spet ukradli spominsko obeležje

VARŠAVA - Dva tedna po incidentu, ko so vandali ukradli napis "delo osvobaja" ob vhodu v nekdanje koncentracijsko taborišče Auschwitz, iz Poljske znova poročajo o podobni tatvini. V mestu Görlitz na meji z Nemčijo so neznanci namreč ukradli spominsko tablo, ki je obeleževala podpis mejnega sporazuma med Poljsko in Vzhodno Nemčijo leta 1950.

Tabla je težka preko 200 kilogramov, izdelana pa je iz medenine in bronu. Po navedbah poljske policije so neznanci tablo ukradli s pročelja ene izmed tamkajšnjih stavb. Policija ne izključuje možnosti, da so se table polastili ilegalni trgovci s kovinami, saj so na mestu, kjer je bila tabla nameščena, našli nekaj sledi, ki so kriminaliste pripeljale do teh ugotovitev.

Spominsko obeležje je bilo postavljeno leta 1955, ob peti obletnici podpisa omenjene pogodbe, ki sta jo 6. julija 1950 na tem mestu podpisala tedanji vzhodnonemški premier Otto Grotewohl in njegov poljski kolega Jozef Cyrankiewicz. (STA)

*Srečno novo leto
★2010
vam želita*

ZKB |
1908 credito cooperativo del carso
zadružna kraška banka

 BCC credito cooperativo
zadružna banka **Doberdò e Savogna
Doberdob in Sovodnje**